

Katolički list

Zvonik

GOD. XXI, BR. 12 (242) Subotica, prosinac (decembar) 2014. 150,00 din

EVANDELJE PO LUKI

...losrdnog srca^a Boga našega
... nas pohoditi^{aa}
... s visine
... što sjede u tmini
...
... oge naše na put mira.«

...viti život

...edutim rastao i duhom jačao^c. Bo-
...do dana svoga javnog na-

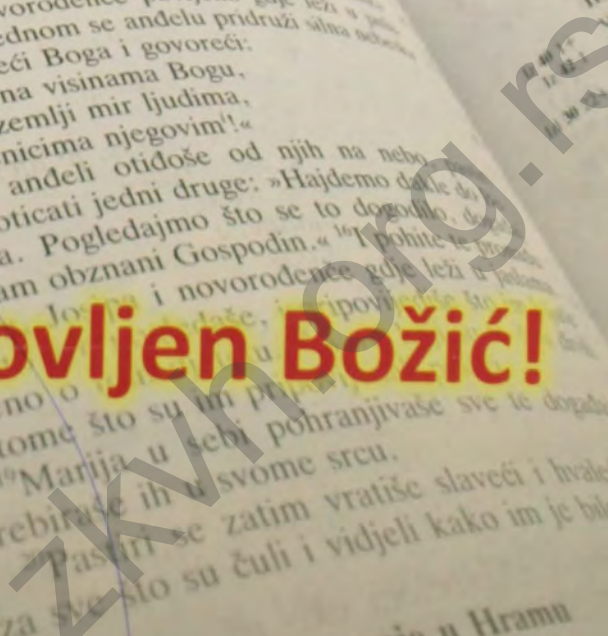
...im Gospodnji pristupi i slava ih Gospodnja
...Silno se prestrašise. ¹⁰No anđeo im reče: ...
...se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost
...sav narod! ¹¹Danas vam se u gradu Davidovu
...Spasitelj – Krist, Gospodin^b. ¹²I evo vam
...naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u
...ma.« ¹³I odjednom se anđelu pridruži
...vojska hvaleći Boga i govoreći:
¹⁴»Slava na visinama Bogu,
...a na zemlji mir ljudima,
...miljenicima njegovim!«
¹⁵Čim anđeli otiđoše od njih na nebo
...stanu poticati jedni druge: »Hajdemo dakle do
...tlehema. Pogledajmo što se to dogodilo,
...koji nam obznani Gospodin.« ¹⁶I pohite se

...da prinesu žrtvu
...njem: dvije
Simunovo
...Zivio
...mun. T
...vaše I
...Ob
...ne
...D
...2.204

Čestit i blagoslovljen Božić!

...ne izade naredba cara Augustus
...e popis svega svijeta. ²Bijaše to pr-
...za Kvirinijeva upravljanja Sirijom.
...opis, svaki u svoj grad. ⁴Tako i Jo-
...bio iz doma i loze Davidove,
...Nazareta, u Judeju – u
...da se pod-
...Mari-

...rečeno o
...se tome što su im pri-
¹⁹Marija u sebi pohranjivao sve te događaje
...prebivao ih u svome srcu.
...Pasari se zatim vratilo slaveći i hvaleći Boga
...za sve što su čuli i vidjeli kako im je bilo rečeno
...inrikazanje u Hramu

Izložba božićnjaka i slika od slame u Zagrebu

Izložba božićnjaka i slika od slame u Zagrebu

Izložba božićnjaka u Subotici

Materice u crkvi sv. Roka u Subotici

sveti Nikola u vrtiću "Marija Petković" - Sunčica

Učenci hrvatskog odjela subotičke gimnazije pomažu siromašne

Božić za volove i magarce

Jeste li se kad zapitali otkud vol i magarac uz Isusa? Svako uprizorenje jaslica i Betlehema u našim crkvama i domovima neizostavno sadrže ove dvije figure. Ako prolistate evanđelja koja govore o Isusovu rođenju, nigdje nećete naći njihovo spominjanje. Govori se tek o pastirima koji su čuvali svoja stada. Odakle onda zalutaše magarac i vol? Zašto ne radije konj, koji ostavlja dojam snažne, pametne, plemenite i lijepe životinje ili npr. pas, čovjekov vjerni prijatelj od pamtivijeka? U štali bude i miševa, prisutnost mačke bila bi nadasve veoma korisna. Postoji jedna stara priča koja bi nam mogla približiti razlog odabira ove dvije životinjske persone.

Dok su Josip i Marija bili na putu u Betlehem, jedan je anđeo potajice okupio sve životinje na poljani. Htio je naime odabrati one koji će pomagati Svetoj Obitelji u štali i čuvati maloga Isusa.

Lav se, dakako, javio prvi: samo je jedan kralj dostojan čuvati Gospodara! Raskomadat ću svakoga tko se približi Djetetu!

Suviše si uvjeren sam u sebe, reče mu anđeo.

Nakon lava prišuljala se i lisica. Nevino se ulagivala: ja ću malome Djetetu donositi najbolji med, a rodilji, pak, svako jutro svježju kokoš.

Prenametljiva si, lisice, reče joj anđeo.

U tom dođe i paun. Raširivši svoj kićeni rep, stao se razmetati: ja ću u priprostoju ovčjoj štatici biti najljepši ukras, svojom ljepotom i bojama činit ću malome Djetetu sreću i zadovoljstvo.

Previše si uobražen, reče mu anđeo.

I tako se izredaše sve životinje hvaleći se svojim ljepotama, znanjem i umijećem. No, strogi anđeo ostade nezadovoljan. Već je bio odlučio početi natrag u nebo neobavljena posla, kad na polju ugleda vola i magarca te ih upita:

Kakvu mi uslugu možete pružiti?

Nikakvu! – reče magarac i žalosno poklopi oči ušima. Ništa nismo naučili. Jedino što znamo je ponizno i strpljivo podnositi terete života, sve drugo bi nam donosilo nevolju.

Vol, tek da i on nešto prozbori, nevoljno mukne: eto, možda bismo mogli

tjerati muhe svojim repovima i svojim dahom grijati štalicu te tako pomoći da Djetesce mirnije spava.

Takve tražim, reče anđeo zadovoljno se smješajući te ih povede u betlehemsku štalicu.

Ova simpatična pričica, dragi čitatelji, kazuje nam o „vrlinama“ ove dvije „neugledne“ životinje koje su zaslužile biti u društvu Bogočovjeka. No, vol i magarac nisu jednostavno proizvodi pobožne mašte. U proroka Izaije postoji rečenica: *Vol poznaje svog vlasnika, a magarac jasle gospodareve – Izrael ne poznaje, narod moj ne razumije* (1,3). Tko su ti koji ne razumiju? Nisu razumjeli učenjaci, poznavaooci Pisma, učitelji Zakona. Nisu razumjeli uglašeni ljudi obučeni u mekušaste haljine. Nije razumio pobjesnjeli Herod. Oni koji su ga upoznali bili su, u usporedbi s nabrojanim velikanima, „volovi i magarci“: pastiri, magi, Marija i Josip. U štali gdje je on nema finih ljudi. Tu su, kao kod svoje kuće, upravo vol i magarac! Oni znaju prepoznati svojega gospodara i ruke iz kojih primaju hranu. Kako pak mi stojimo? Jesmo li od štale tako daleko udaljeni jer smo odviše fini i pametni za to? U božićnoj noći susrest ćemo se s upitnim pogledom vola i magarca: prepoznaješ li ti glas svoga Gospodara?

Dragi čitatelji, u ime Uredništva *Zvonika*, želim da vam se ovoga Božića otvore oči kao jednoć magarcu i volu te u jaslicama prepoznate svoga Gospodara!

Tekst napisali: *Iiiiiiaaaa & Muuuuu*

Vaš urednik

Iz sadržaja

Božićna poruka
mons. dr. Ivana Pénzesa ..5

Tema broja:
Simboli Božića.....6

Izložba „Slike od slame
i božićnjaci bačkih Hrvata“
u Zagrebu10

Papa Franjo pohodio
Tursku16

Reportaža:
Običaji o Božiću u Vajskoj
i Plavni24
Božić u Sonti.....25

Intervju:
Horhe Nuno Mayer
generalni tajnik
Caritasa Europe.....28

Svjedočenje
Divno je biti majka i
ispunjavati Božje
planove29

Obitelj
Slaviti Božić – kao
prvi i kao posljednji44

Božićna priča
Isus se zabunio45

Zašto je Isus proveo
30 godina u malom gradiću
na periferiji društva47

Kršćanski stav:
Božić bez Isusa48

Dobre volje svaka duša

Piše: o. Zlatko Žuvela, OCD

U svetoj noći Rođenja Gospodnjega imamo priliku slušati divne božićne pjesme. U njima se očituje radost i oduševljenje, u njima prepoznajemo i molitve, i zahvale i pouke. Veoma bogate svetim sadržajem te pjesme su u stvari najbolje propovijedi o božićnom otajstvu. Svjesni smo da nije moguće samim riječima izreći neizrecivo. Zato se utječemo pjesmama, koje svojom harmonijom, svojim milozvučnim tonovima, svojom toplinom mogu zanijeti dušu u visine, uzdignuti je prema Nebu.

Nije uzaludno rečeno da onaj koji pjeva Bogu dvostruko moli. Pjesmom je Blažena Djevica Marija veličala Boga, svoga Gospodina, koji je njoj samoj učinio velika djela (Bezgrešno Začeće i božansko i djevičansko Materinstvo) i što je njegovo Ime sveto, snažno i dobrotivo. Pjesmom je Zaharija, otac Ivana Krstitelja, blagoslivljao Gospodina, Boga Izraelova, zbog rođenja Gospodinovoga preteče i zbog pojave Mesije, božanskoga Otkupitelja. Pjesma je obilježila i svetu noć Rođenja Gospodinova. Anđeoski zbor pjesmom je pozdravio rođenje svoga Kralja, Krista Gospodina. Njihov hvalospjev kod Isusova rođenja nije prestao odzvanjati u crkvenoj pohvali. Dotiče se našeg vremena, naših duša i uvijek iznova daje nam veliku pouku. Spominje u sebi Nebo i zemlju, Boga i čovjeka, te blaženo i nadasve poželjno stanje mira.

Budući da ta najpoznatija božićna pjesma potječe iz Neba, pažljivo prapazimo na redosljed njezinih riječi. Prvo će se reći: *Slava Bogu na visini...* Nije ni malo slučajno što se prvo spominje Bog. On je izvor i počelo svega. Njemu treba dati svaku slavu jer bez Njega ništa ne postoji. On je naše najveće i najmilije Dobro zato ga valja slaviti. Njemu se slava iskazuje u visini, ne u smislu prostorne udaljenosti nego u značenju uzvišenosti Božje naravi. Nazirući svojim duhom takvo i toliko Veličanstvo rađa se u nama poniznost, rađa se klanjanje koje odgovara božanskom Biću, rađa se pouzdanje jer se osjeća vlastita ništavnost pred zrakom Onoga koji postoji od vječnosti. Zato slava beskrajnoj Moći i Mudrosti, beskrajnoj Ljubavi i Dobroti.

I nakon što se dala sva slava Bogu Višnjemu u pjesmi se spominje naša egzistencija, naš život. Anđeli, sluge i vjesnici Božji poručuju: *... i na zemlji mir ljudima miljenicima njegovim!* ili prevedeno u misnoj Slavi *mir ljudima dobre volje*. Koliko se sve više u našem osobnom životu, u našem svijetu pojedinačnih obitelji, u onom širem društvenom životu, te u najširem ozračju sveukupne ljudske obitelji tj. u čovječanstvu, osjeća potreba mira Božjega, mira Neba. Prošlo je stoljeće bilo izrazito nemirno. Vihori svjetskih i lokalnih ratova, rijeke prolivene krvi, progoni, smrti i užasi obilježili su živote velikog broja ljudi. Sada smo već zakoračili u treće tisućljeće nakon te anđeoske pjesme. Što će nam ono sve donijeti? Hoće li biti mira na ovoj zemlji ili neće? To ovisi o onome što spominje anđeoska pjesma, tj. da li se priznaje i časti Vrhovno Biće, Bog, i jesmo li mi, članovi ovog čovječanstva, ljudi dobre volje.

Nužno je potrebno ovo opredjeljenje za dobro, jer Bog

ostavlja čovjekovu volju slobodnom i ona se lako može dati zarobiti od strasti, od grijeha, od požude, u jednu riječ od Zla. A zla volja nema mira i prouzrokuje nemir drugima. Sv. Ivan od Križa, karmelićanin i crkveni naučitelj, ističe potrebu da se čovjekova volja, koja upravlja moćima duše, njezinim strastima i čežnjama, treba čistiti od svih neurednih sklonosti iz kojih se rađaju neuredne požude, osjećaji i djela. Da bismo imali dobru volju, potreban je s naše strane stanoviti napor, zalaganje. On to naziva aktivnim čišćenjem po kojem se duša istinski približuje Bogu da bi se s Njime sjedinila po ljubavi. Tako ljudska volja od proste i nesavršene postaje božanska, istovjetna s voljom Božjom.

A volja Božja, mir je naš. Bog koji se utjelovio, Gospodin naš Isus, čije rođenje ovih dana slavimo ponizni je Knez Mira. *On, on je mir* reći će za njega prorok Mihej (Mih 5,4). Mir je jedno od najmilijih Božjih svojstava. Sam Bog je izvor mira, nitko drugi. Ni u kome drugome se ne može naći mir, jer nitko drugi osim Boga nema taj mir za čime čovjekovo srce čežne.

Bog nam želi dati svoj mir. I to čini iz ljubavi jer jedino je Njegova ljubav spasenje i mir. Prilikom svog rođenja po anđelima je to nagovijestio. (Lk 2,14). Kasnije je sâm, kao premudri Učitelj, poučavao ljude kako da steknu spokoj dušama svojim učeći se od Njega jer je On krotka i ponizna srca (usp. Mt 11,29). Proglašavao je blaženima mirotvorce (Mt 5,9), a nakon svoje pregorke muke i smrti ponovo je ponudio mir svoga Uskrsnuća govoreći svojim učenicima: *Mir vama* (Lk 24,36).

Težimo stoga zadobiti mir Božji. Pridružimo se anđelima Božjim koji veličaju Boga bez prestanka. Poticaj na to imamo u svakoj sv. misi. Svoju slobodnu volju usmjerimo samo na Dobro, na Boga. Budemo li imali dobru volju i budemo li provodili život koji je Bogu mio, imat ćemo mir u sebi. Također, biti ćemo blaženi ako budemo čuvali i širili Kristov mir, jer će nas Bog nazvati svojom posinjenom djecom, svojim miljenicima. Božićni blagdani nam to snažno poručuju, i kroz pjesmu i kroz navještaj. Zato neka bude *Dobre volje svaka duša* da bi mogla primiti i zadržati u sebi učinke darivanja i Milosti, darivanja koje dolazi od neizmjerne punine mira, miline, milosti i istine Jedinorođenoga Sina Božjega, Isusa Krista (usp. Iv 1,16).

Putokaz za velika pitanja ljudskog života

Kršćanska braćo i sestre!

U božićnim jasticama obično leži lik maloga djeteta, djeteta Isusa. Navikli smo na to. Tako evanđelist Luka opisuje scenu koju su prema njegovu božićnom izvješću vidjeli pastiri kad su došli u štalu: djeteta u jasticama, umotano u pelene. Kada slušamo početak Ivanova evanđelja, takozvani proslov, predgovor, on nam želi kazati da je u tom malom Djetetu Riječ Božja postala čovjekom. Ponekad pomislimo i na velika pitanja ljudskog života. Filozof Emmanuel Kant ta je velika pitanja formulirao ovako: Što mogu znati? Što trebam činiti? Čemu se mogu nadati?

Prvo veliko pitanje glasi: Što mogu znati? Kada nešto želim znati, tragam za istinom. Pitanje o istini ponajprije je pitanje je li neka tvrdnja ispravna ili nije. Na tome se temelji znanost. Novi zavjet ima četiri različita Evanđelja s djelomično različitim podacima o Isusovu životu i djelovanju. Razumsko čitanje i tumačenje Svetoga pisma temeljna je zadaća Crkve. Krist kaže: „Ja sam istina“. Tko dolazi bliže istini, dolazi bliže Kristu, a time i onoj presudnoj istini o našem životu: otajstvu Boga, u koje je skriven i zaštićen naš život.

Drugo veliko pitanje glasi: Što trebam činiti? Isus nam daje sasvim jednostavna pravila: Ljubi Boga, a bližnjega kao sebe samoga. Sve što želite da ljudi vama čine, činite

i vi njima. Posjetite bolesne, tješite žalosne, poduprite siromašne. To su sasvim konkretni putokazi, nikakvi glamurozni socijalni projekti. Trebamo donositi svjetlo u tamu, biti otvoreni a ne proračunati i tajnoviti, Kristovo svjetlo želi svijetliti u ovom svijetu i učiniti ga svjetlijim.

Treće veliko pitanje glasi: Čemu se mogu nadati? Isus obećava onima koji ga slijede život u punini, i to ne tek nakon smrti, nego u začetku već sada u ovom svijetu. Život u punini u kršćanskom smislu ne podrazumijeva bezuvjetno život u slasti. Život u punini znači biti bogat smislom i zadovoljstvom, živjeti iz snage koja je otporna i na udarce

kobi. Isus je vrijednost te nade u život u punini prikazivao usporedbama: ta nada je kao blago skriveno na njivi ili kao dragocjeni biser. Kad nam bude zadan posljednji udarac, smrt, tada se nadamo da ćemo čuti istu onu riječ koju je čuo razbojnik na križu: „Još danas bit ćeš sa mnom u raju“. Vječni život kod Boga sastoji se u punini radosti i mira.

Riječ Božja u Isusu je postala čovjekom. Krist je za nas Istina, Svjetlost i Život. U njemu nam je Bog ostavio trag po kojem se možemo ravnati, što možemo znati, što trebamo činiti i čemu se možemo nadati.

Ovim mislima želim svima čestit Božić i blagoslovljenu Novu Godinu!

+ **Ivan**
biskup

Dragi čitatelji i podupiratelji Zvonika,

čestit vam bio Božić i sveto Porođenje Isusovo, da ga u slozi i ljubavi dočekate i proslavite te dušu i srce obnovite u dobru zdravlju, duhovnoj utjehi, snazi vjere i radosti života.

Neka nam zagovor Majke Božje isprosi obilje blagoslova kod njezina Sina u mladom ljetu 2015.

Uredništvo

Simboli Božića

Posebna ljudska toplina, kojom je toliko obavijen Božić potječe iz srednjega vijeka; sv. Franjo Asiški je bio onaj koji ju je svojom dubokom ljubavlju prema Čovjeku-Isusu, Bogu među nama, pobudio. „Tko nije shvatio božićne tajne, taj nije shvatio ni ono najhitnije u kršćanstvu. Tko je nije prihvatio, taj ne može ući u Kraljevstvo Božje.“ Na ovo je Franjo htio upozoriti kršćane svoga vremena, kao i svakoga budućeg vremena. U špilji u Grecciju stajali su, po Franjinu naputku, one svete noći vol i magarac. „Želio bih obnoviti uspomenu na ono Dijete koje je rođeno u Betlehemu i na njegove djetinje potrebe i neprilike, tj. kako je bilo smješteno u jaslvice i položeno na slamu u nazočnosti vola i magarca, da bi se to moglo tjelesnim očima gledati.“ Otada spadaju vol i magarac u svako prikazivanje jaslca. Ali odakle to zapravo dolazi? U novozavjetnim izvještajima o Božiću nema ni spomena o tome. Međutim, zađemo li dublje u to pitanje, nailazimo na stvari koje su značajne za sve božićne pučke običaje, ali i za božićnu i uskrсну poboznost Crkve uopće – kako u liturgiji, tako i u pučkim običajima. Vol i magarac nisu jednostavno proizvodi pobozne mašte. Oni su, naprotiv, postali pratiocima božićnog događaja vjerom Crkve u jedinstvo Staroga i Novoga zavjeta. U proroka Izaije postoji rečenica: *Vol poznaje svog vlasnika, a magarac jaslve gospodareve – Izrael ne poznaje, narod moj ne razumije* (1,3).

U srednjovjekovnim skazanjima Božića uvijek je upadljivo istaknuto kako te dvije životinje imaju ljudski izgled, kako znalački i s poštovanjem stoje pred tajnom Djeteta i prigibaju pred njim koljena. To je sasvim logično, jer su obadviije životinje bile proročki znak u kojem se krije tajna Crkve – naša tajna, svi mi koji smo u odnosu prema Vječnome kao volovi i magarci, volovi i magarci kojima su se u svetoj božićnoj noći otvorile oči i koji su u jaslvicama mogli upoznati svoga Gospodina!

Božić je Blagdan srca, pa i njegove glavne poruke moguće je odgonetnuti samo srcem, kao što bi to savjetovao Mali Princ: „Dobro samo srcem vidi čovjek“. Ovo „gledati srcem“ ima i svoju učeniju verziju, a to je mudrost da se čitaju znakovi, da se stvarnosti pristupi putem simbola. Simbol Božića su jaslvice sa svojim figurama. Obično imamo ove figure: mali Isus, Marija, Josip, vol, magarac, pastiri i ovce. Uđimo i mi u tu scenu, stanimo u jedan ugao i promatrajmo figure jednu za drugom i pustimo da nam one govore.

Tama i Svjetlost

Kad se Isus rodio, bila je tama: rodio se usred noći. Ali tada nastaje veliko svjetlo, kako to svjedoče pastiri: i obasja ih veliko svjetlo. Promislimo poruku ovih simbola za naš duhovni život: što znači tama i što znači svjetlost? Božić bi trebao biti blagdan klanjanja i šutnje. Božić je blagdan koji govori za sebe. Velika je opasnost da se damo zavesti od velikih, kićenih riječi, da zapadnemo u sentimentalizam i da tako izgubimo uzvišenu ljepotu ovog blag-

dana. Usred noći, naši su gradovi puni svjetlosti, ljudi se radosno skupljaju po kućama, idu u crkvu. Ali koliko ima svjetla u srcima, u našim srcima? Da bismo to shvatili, pogledajmo najprije naše tame. Može se činiti nepriličnim razmišljati o tami u svijetloj božićnoj noći, ali ipak je potrebno, da bismo shvatili potrebu i značenje svjetla.

Jaslvice

Krist se rodio, dakle Bog se zauzeo za nas, sve je stavio na kocku za nas, stavio svoju ljubav u našu službu. Krist se rodio, govorio ljudske riječi, hodao našim stazama, živio našim životom. Svjetlost je došla među nas, možemo osjećati njezine zrake, toplinu, u tom svjetlu možemo razaznati rješenja naših problema. Božić je poziv da se zagledamo u svoje tame i da otvorimo vrata svoje duše, pameti i srca da ih rasvijetli božićna svjetlost.

Vol i magarac

Vol – njegova se figura vezuje uz mir. Vol je strpljiv, dobrohotan i smiren. Legenda kaže da je vol grijao malog Isusa svojim dahom. Tako je to i s mirom u svijetu. Katkad nam se čini, kao da ga nema: posvuda ratovi, nemiri, svađe, obiteljske tragedije. Ali nije tako. Mir postoji, samo

što on nije agresivan, ne gazi nikoga, ne viče, nego tiho grije. Ali vol ima još jednu lijepu karakteristiku: radin je. Ne buni se protiv jarma, vuče natovarena kola i poslušan je svome gazdi. Možda zvuči pomalo provokativno, ali usudimo se pitati, što bismo mogli naučiti od vola: da budemo mirotvorci i radini?

Magarac – njegova se figura vezuje uz radost. Mi obično kažemo da je magarac glupa i tvrdoglava životinja, ali on ima i jednu lijepu karakteristiku: zadovoljava se s malo i zna se radovati svakoj maloj pažnji. Katkad nam se čini kao da nema više prave radosti u svijetu: ljudi se ne znaju veseliti malim stvarima, nego moraju kupovati skupe darove, organizirati bučne zabave da bi se mogli proveseliti. A stvarna radost je čedna i zadovoljava se s malo. Možda zvuči pomalo provokativno, ali se usudimo pitati, što bismo mogli naučiti od magarca?

Ovce i pastiri

Ovce – njihova se figura vezuje uz povjerenje. Ovca ide za glasom svog pastira, slijedi ga, ima povjerenja u njega. Ona je uvjerenja da joj pastir želi uvijek samo dobro. Katkad nam se možda čini kao da živimo u svijetu u kojem vlada nepovjerenje i sumnjičavost, ali nije tako. Ima ljudi koji znaju imati povjerenja u druge ljude, u Isusa, u Boga. Možda zvuči pomalo provokativno, ali se pitajmo, što bismo mogli naučiti od ovce: možda da imamo više povjerenja u ljude i da pazimo da ne izigramo tuđe povjerenje koje u nas stavljaju.

Pastiri – njihova se figura vezuje uz staloženost. Pastiri imaju svoje odgovornosti, tešku zadaću da čuvaju ovce pred napadom vukova. Zbog toga oni se ne bave mnogim sporednim stvarima, nego se posvemašnje posvećuju svojoj zadaći: stoje budni uz svoje stado i paze. Katkad nam se čini kao da je život postao previše užurban, trčimo s jednog posla na drugi, nikad ne stignemo ništa obaviti kako bismo htjeli. Ali ipak postoje smireni, staloženi ljudi, koji se ne daju izbaciti iz svoje staloženosti zbog malih neugodnosti svagdanjeg života. Možemo se pitati koje su raskrštenosti u našem svagdanjem životu koje odvrćaju našu pažnju s onog bitnog, od našeg posla i naše molitve. Pas-

tiri imaju još jednu zadaću: raznose glas. Saznajemo da nakon što su pohodili mjesto rođenja, rastrčali su po gradu i svima govorili o tome što su vidjeli i što su im anđeli rekli. Mi smo pastiri. Pa poput njih ići ćemo i pričati svemu svijetu, da je Bog pohodio narod svoj, da ljubi svakog čovjeka: mi smo to vidjeli i shvatili.

Anđeli

Svjedoci su otvorenog neba. Božić postavlja temelje za tzv. teologiju otvorenog neba. Praiskustvo čovjeka, nakon iskonskog grijeha, jest slika zatvorenog neba, simbolizirano zatvorenim vratima zemaljskog raja koje čuvaju arkanđeli ognjenim mačem. Otad se čovjek stalno pitao, kako udobrovoljiti razljućenog Boga: prinosiso je žrtve, čak vlastitu djecu, ne bi li na taj način nanovo „otvorio vrata neba“. No sve je bilo uzalud. U božićnoj noći mali Isus je iznutra otvorio vrata neba i sišao na zemlju, pa uz malu maštu možemo domisliti, da poput svakog malog djeteta, i on je zaboravio zatvoriti vrata za sobom. Iskustvo „otvorenog neba“ je osnovno ljudsko iskustvo, potreba svih nas. To je iskustvo nade, koja kaže da nema nepopravljivo pokvarenog života, da je nebo otvoreno čak i raskajanom razbojniku na križu. Možemo se pitati, gdje doživljavamo „zatvorena vrata“ u našem životu, gdje nam se čini da pomalo nestaje nade.

Josip, Marija, Isus

Marija – njena se figura vezuje uz ljubav. Ona se drži u pozadini gotovo čitavo vrijeme života svoga Sina. Ali uvijek, kad je trebalo, ona je bila pokraj njega. To je karakteristika svake istinske ljubavi: ona se ne gura, ona ne viče,

Tema

nego stoji u pozadini do te mjere da nam se katkad može činiti kao da je i nema. Prva poruka Božića, preko Marijina lika, jest da ljubav postoji.

Josip – njegova se figura vezuje uz vjeru. Josip malo govori, on je čovjek djela. Jedino što o njemu znamo jest da se vjerno brinuo za Dijete i za Majku. Kad god mu je Bog poslao neku poruku, on je spremno ustao i krenuo na izvršenje Božje volje. Stoga Josip stoji pred nama kao uzor vjere. Danas se često čuje da nema vjere u svijetu. Josip je svjedok da još ima vjere, samo što ona ne više, ne gura se, ne hvali se. Tiho prisluškuje Božje poticaje i djeluje. Učimo od sv. Josipa kako biti poslušni Božjem pozivu i onda, ako možda na prvi pogled ne shvaćamo što od nas hoće.

Isus – sve figure u štatici ne bi mogle imati nikakvo značenje kad ne bi imale za središte malog Isusa. Jer on je znak nade koju Bog daruje svijetu. Svako dijete je znak da Bog još nije napustio naš svijet. I upravo Dijete u jaslucama pokazuje zašto još uvijek postoji temelj nade. Tamo, oko njega se skupljaju Marija i Josip, vol i magarac, pastiri i ovce. Tamo, uz njega ćemo naći i mi vjeru i mir, povjerenje i ljubav, stalozhenost i radost – i nadu.

Božić je garancija Božje ljubavi. Pustimo da nas ponesu radost božićne poruke: Tako je Bog ljubio ovaj svijet da je dao svoga jedinorođenoga Sina da nitko ne propadne od onih koji u njega vjeruju.

Prema tekstovima Josepha Ratzingera i Mihályja Szentmártonija

Božićna poruka srijemskog biskupa Đure Gašparovića

Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo (Lk 2,15)

„Betlehem je veliki događaj povijesti koja se obnavlja iz časa u čas. U Betlehemu susrećemo Isusa, koji svoj program stavlja u jednu rečenicu: *Dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju (Iv 10,10)*“, ističe u božićnoj poruci srijemski biskup **Đuro Gašparović**.

Vjernike poziva da na dan kada *Riječ tijelom postade i nastani se među nama (Iv 1,14)*, s pastirima duhom pođu u Betlehem i sretnu Boga.

Biskup Gašparović podsjeća i kako je stvarnost Božića stvarnost svakidašnjeg otajstva milosti i života za svakog čovjeka koji dolazi na svijet. „Pođimo dakle svi zajedno Kristu Spasitelju i ponesimo znakove svoje dobrote da nam Novorođeni podari mir, radost, ljubav i dobrotu. Svi smo potrebni Njegova života i Njegove dobrote: bogati i siromašni, veliki i mali, moćni i slabi, sretni i nesretni, vjerni i indiferentni, oni koji imaju nade i beznadni, koji sretno žive i koji pate u duhu i tijelu, koji žive u miru i koji proživljavaju strahote rata. Svima nam je potreban Božić kao neprestani poziv na radost... A Bog Otac u Duhu Svetom će dati snagu da rastemo u slobodi i radosti, hrabri za svjedočanstvo i navještaj istine i ljubavi, čije je trajno i nepoljuljano uporište Dijete Isus u Betlehemske štatici“, poručuje na kraju božićne poslanice biskup Gašparović. /IKA/

Iz Latinske Amerike

**Očekivali smo nadčovjeka,
a ti si nam dao dijete.
Očekivali smo vladara,
ti si nam dao brata.
Očekivali smo osvjetnika,
a ti si nam dao progonjenog.
Bili smo žrtve mržnje,
a gledaj ovdje: ljubav.
Bili smo u strahu
a ovdje: Radost.
Bili smo žrtvama sile,
a gledaj ovdje svjetlo.
Naši mudraci su išli k njemu
natovareni blagom,
a postali su darovani i usrećeni.
K njemu su išli naši moćnici,
oholi i ponosni zbog svog bogatstva,
a dijete ih je sagnulo
prignuše glave i koljena.
Sa svim ljudima
koji su te noći vapili za pravdom,
za ljepotom mira,
s mudracima i prignutima
pozdravljamo neočekivano,
iznenađujuće svjetlo
Dijete.**

Balling Ludwig, Bog je naš prijatelj

Koncertom „U susret Božiću“ čestitali Materice u Lemešu

Izložbom božićnjaka i kulturno umjetničkim programom pod nazivom „U susret Božiću“ koji je uslijedio u nastavku večeri, HBKUD „Lemeš“ je 14. prosinca uspješno priveo kraju ovogodišnje manifestacije i još jednom zaželio svim ljudima dobre volje uz glazbu i pjesmu sretno božićne blagdane i novogodišnje praznike.

Vrijedne ruke lemeških kućanica za ovu prigodu izradile su deset božićnjaka, a pored njih izložena su još tri iz Sombora. Sve one su prilikom primopredaje zahvalnica predstavljene i javno pohvaljene kao čuvarice tradicije. Kulturno umjetnički program započela je najmlađa skupina domaćina s par koreografija a nastavljen je nastupom pjevačke skupine HPKD „S. S. Kranjčević“ iz Brega koji su izveli dvije skladbe. Lemešanka **Kristina Kemenj**, polaznica četvrte godine Muzičke škole u Somboru, izvela je u par navrata glazbene teme na tamburi, a sestre **Antonija** i **Elizabeta Ileš** otpjevale su i recitirale prigodne pjesme i tekstove o Božiću. „Mali Nemeši“ dječji mješoviti zbor na čelu s **Melindom Batalo Balázs** već godinama unat-

rag uzveličava program pa je tako i ove godine pripremio niz skladbi božićne tematike na dva jezika. MKUD „Németh László“ podigao je atmosferu živom koreografijom **Józsefa Balóa** a u istom stilu i tonu nastavio je i ansambl srednjeg uzrasta HBKUD-a „Lemeš“.

Na kraju programa koreografkinja i voditeljica programa **Tamara Brkić** u ime svih sudionika i članova društva čestitala je Materice i pozvala sve okupljene da zajednički otpjevaju pjesmu „U to vrijeme godišta“ i tako pošalju poruku mira cijelom svijetu koji vapi za istim. Sudionicima su prema već ustaljenom običaju podijeljene crvene jabuke, da budu zdravi i rumeni i u novom ljetu. /**Željko Zelić**/

Sombor: Predstavljanje novog akolita

U crkvi sv. Stjepana pri karmelićanskom samostanu u Somboru, 14. prosinca na oba misna slavlja službeno je predstavljen novi izvanredni djelitelj svete Pričesti, **Nikola Knezi**.

Jutarnju svetu misu na mađarskom jeziku predslavio je prior somborskog Karmela o. **Stjepan Vidak**, a misu na hrvatskom jeziku prikazao je potom o. **Zlatko Žuvela**. Puku je imenovanje pročitano i rastumačeno sa svim dužnostima i obvezama te javno prikazano pred cijelom zajednicom. Novi akolit je tom prigodom pričesćivao puk, a na kraju mise na hrvatskom jeziku **Nikoleta Malenić** je uz kratko obraćanje svoj ženskoj čeljadi čestitala Materice. Nikoli je ovo drugo imenovanje koje je odobreno u kolovozu tekuće godine i punomoćno je do njegova opoziva za razliku od prvog koje je bilo mandatno i trajalo je svega tri godine. Oba imenovanja odobrena su od strane subotičkog biskupa **mons. Ivana Pénzesa**.

Nikola Knezi rođen je 26. rujna 1990. i podrijetlom je iz Lemeša. Od malih nogu bio je aktivan kao ministrant i čitač u rodnoj župi Rođenja BDM, a polaskom u srednju školu postao je aktivan i u somborskom Karmelu u istom svojstvu. Student je šeste godine medicine.

Željko Zelić

Rekolekcija somborskog dekanata u Lemešu

Lemeška župa Rođenja BDM bila je 3. prosinca domaćin adventske tj. posljednje ovogodišnje rekolekcije Somborskog dekanata.

Uz gostoprimstvo lemeškog župnika **vlač. Antala Egedija**, na rekolekciji je bilo nazočno jedanaest župnika koji su u radnom dijelu razgovarali o općim aktualnim temama duhovne prirode i temama vezanim za kalendarsko doba godine. U Somborski dekanat osim Lemeša spada još jedanaest somborskih okolnih župa i tri gradske te karmelićanska crkva sa samostanom, pri čemu su pojedini župnici raspoređeni i kao upravitelji na više župa, a Kljajićevo je 1994. ostalo bez župe od kada rimokatoličku crkvu koriste pravoslavni vjernici bez velikih preinaka na njoj. Za somborskog dekana 1990. godine imenovan je **preč. Josip Pekanović**, župnik crkve Presvetog Trojstva iz Sombora, koji do danas obnaša istu dužnost. Bila je ovo prigoda da se svećenici pripreme i organiziraju kroz vrijeme došašća a sve za veliko slavlje Božića. Za ovu prigodu dvorana za sastanke na lemeškoj župi opremljena je novim stolicama koje su kupljene darovima vjernika.

Željko Zelić

Izložba „Slike od slame i ‘božićnjaci’ bačkih Hrvata Bunjevaca“ u Zagrebu

Izložbu „Slike od slame i ‘božićnjaci’ bačkih Hrvata Bunjevaca“ u Etnografskom muzeju u Zagrebu 6. prosinca 2014. godine otvorio je zamjenik pročelnika Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport Tedi Lušetić. U osvrtu na izložbu naglasio je kako bogatstvo naše tradicije moramo osobito čuvati. Također je istaknuo kako je grad Zagreb rado dao potporu izložbi koju će ovih blagdanskih dana moći vidjeti Zagrepčani i ostali gosti grada.

U pozdravnoj riječi ravnatelj Etnografskog muzeja Damodar Frlan izrazio je zadovoljstvo što u adventsko vrijeme muzej može predstaviti ovu izložbu. Naglasio je, kako su obje teme predstavljene na izložbi izuzetno važne za identitet Hrvata Bunjevaca.

Organiziranjem ove i sličnih izložbi Etnografski muzej daje doprinos kulturnoj opstojnosti Hrvata, ali i obogaćuje kulturnu ponudu grada Zagreba, istaknuo je ravnatelj.

Predsjednik HKPD-a „Matija Gubec“ iz Tavankuta **Ladislav Suknović** izrazio je zahvalu svima koji su omogućili da se ova izložba predstavi u Zagrebu. *Jedna je slika tisuću riječi, sve su ove slike otkinuti dijelovi naših života, dio su naših uspona, i životnog ponosa. Njihov je jezik slikovit, ali ako se prepustite toj tišini sami ćete otkriti koliko je rječita, puna priče i uspomena*, rekao je Suknović.

Predsjednik Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata iz Zagreba **Anton Vujević** kratko je predstavio rad Društva, a potom je temeljem osobnih sjećanja prisutnima predstavio što je poglavito djeci na salašima značio božićni kolač.

Izaslanik zagrebačkog nadbiskupa kardinala **Josipa Bozanića**, moderator Nadbiskupskog duhovnog stola **mons. Nedjeljko Pintarić** podsjetio je da kardinal u mnogim pas-

tirskim putovanjima koje poduzima izvan Zagrebačke nadbiskupije rado odlazi gdje žive Hrvati izvan Hrvatske, pa je tako više puta bio i među Hrvatima u Vojvodini.

Dr. Ivica Ivanković Radak prisutnima se obratio u ime Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice rekavši da predstavljanje umijeća izrade božićnjaka nije samo eksponat, nego znak i dar svih vrijednih domaćica, te istaknuo jedinstvene slike od slame. *Ponosni smo što danas možemo pokazati svima to bogatstvo i vlastitost baštine*, rekao je.

U glazbenom dijelu sudjelovale su članice HKPD-a „Matija Gubec“ iz Tavankuta.

Inicijatori izložbe su HKPD-a „Matija Gubec“, Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta, Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata iz Zagreba i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice.

Na izložbi su izložene 42 slike od slame koje su dio bogate Zbirke naive u tehnici slame Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva „Matija Gubec“ iz Tavankuta. Slike se od 2010. godine i stručno obrađuju u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu. Početak izrade ovakvih slika seže u šezdesete godine prošloga stoljeća, pa se tako na izložbi mogu vidjeti dvije slike nastale 1966. i 1967. godine. Posljednja u nizu izloženih slika nastala je ove godine.

Na drugom dijelu izložbe predstavljeno je 25 božićnjaka. Njih trinaest napravile su žene u Tavankutu, Subotici, Novom Žedniku, Somboru, Đurđinu i Starom Žedniku. Dvanaest božićnjaka napravljeno je u Zagrebu i Sisku, s time da valja naglasiti da su se u izradu uključili i učenici Škole primijenjene umjetnosti i dizajna.

Izložba kojom se zagrebačkoj publici predstavljaju stari običaji bunjevačkih Hrvata, jedinstvena umjetnost radova od slame i božićnog kolača „božićnjaka“ može se razgledati u Etnografskom muzeju do 12. siječnja 2015.

/Tekst: IKA; foto: Hrvatska riječ/

Izložba božićnjaka u Gradskoj kući

U predvorju subotičke Gradske kuće, 9. prosinca otvorena je tradicionalna izložba božićnjaka u organizaciji Etnološkog odjela „Blaško Rajić“ pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“.

Izložba je započela pjesmom „Visom leteć, ptice male“ u izvedbi Dječjeg zbora župe Isusova Uskrsnuća uz pratnju tamburaša župe i HKC „Bunjevačko kolo“ pod ravnanjem **Emine Tikvicki**. Izložbu je otvorio **mons. Bela Stantić**, župnik župe Isusova Uskrsnuća. On je, među ostalim, istaknuo kako je najbolje kad se božićnjak i nošenje slame i kićenje bora radi zajedno s djecom. *Usput majka priča što rade i za koga to rade: da se sviđi Isusu i njegovoj Majci. Zato se radujem da ima dobrih obitelji koje oživljavaju vjeru u obitelji i preko božićnjaka, jer nema Božića bez Isusa, čije rođenje slavimo upravo na Božić*, rekao je mons. Stantić. Na kraju izložbe svima koji su omogućili tu izložbu zahvalila je pročelnica Etnografskog odjela Društva, **prof. Jelena Piuković**. Ona je naglasila kako je želja toga odjela da se njeguje izvornost i da tomu težimo jer je u današnje vrijeme to potreba. *Hvala svima koji su pridonijeli da se ova izložba organizira po osamnaesti put. Napose hvala onima bez kojih ona ne bi mogla biti organizirana a to*

su žene i djeca koji zahvaljujući svojem entuzijazmu i ljubavi prema izradi božićnjaka ne dopuštaju da ovaj lijepi običaj bunjevačkih Hrvata nestane s ovih prostora, istaknula je Jelena. Program otvorenja ove izložbe završen je glazbenim točkom „Sunašce tone“. Voditeljica večeri bila je **Marija Vidaković**. Ona je brojne ljubitelje bunjevačkih narodnih običaja upoznala s činjenicom da su ove godine izloženi božićnjaci marljivih žena i djece iz Subotice te iz Tavankuta, Male Bosne, Đurđina i Žednika. Također je podsjetila da su ove godine održane radionice izrade božićnjaka, napose figurica za božićnjake u župama Isusova Uskrsnuća i sv. Roka kao i u dječjim vrtićima „Marija Petković“ – Sunčica i Biser, u Keru i Aleksandrovu te u Maloj Bosni i u Tavankutu u organizaciji HKPD-u „Matija Gubec“. Po prvi puta ove godine su u Zagrebu u Društvu vojvođanskih i podunavskih Hrvata i u Srednjoj hotelijerskoj školi održane radionice izrade božićnjaka. Radionice u kojim su sudjelovali studenti etnologije sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta te učenici i profesori Srednje hotelijerske škole, vodila je **Marija Vukov** iz Subotice. Zajedno s izložbom božićnjaka u istom prostoru izlažu svoje ekspozate i Likovno-slamarski odjel HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta i Likovni odjel HKC „Bunjevačko kolo“. Izložbu su pomogli Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje i uprava grada Subotice. Svima koji su izložili svoj božićnjak kao i onima koji su na bilo koji način dali svoj doprinos ovoj izložbi Društvo „Ivan Antunović“ uručilo je prigodnu zahvalnicu. /A. A./

Radionice za izradu „božićnjaka“

„Božićnjaci“ su i ove godine privukli djecu koja su željela naučiti praviti figure Isusa, Marije i Josipa i „ruže“, ptice, kao i druge životinje koje su bile na salašu (osim ponosnog konja). Ove su godine na više mjesta priređene radionice te je puno djece naučilo izraditi „figurice“ za „božićnjak“ – mali kućni „Betlem“.

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Matija Gubec“ u Tavankutu je organiziralo radionicu koju su vodile **Jozefina Skenderović**, **Manda Prčić** i **Kristina**

Kovačić. U crkvi Isusovog Uskrsnuća radionicu su vodile **Ksenija Horvacki**, **Sonja Konkolj** i **Nevenka Tumbas**. I djeca u vrtiću „Marija Petković – Sunčica“ su uz pomoć **Jelice Matković** učila praviti figurice od tijesta. Radionicu je organiziralo i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ pri Etnološkom odjelu „Blaško Rajić“, a voditeljice su bile **Marija Vukov** i **Viktorija Radnić**. /Z/

Glazbene večeri u somborskom Karmelu

U crkvi sv. Stjepana kralja pri karmelskom samostanu u Somboru, nastupom petočlanog vokalnog sastava „Quinta Divina“ 29. studenoga započeo je ciklus koncerata pod nazivom „Glazbene večeri u Karmelu“.

Prior somborskog Karmela, o. **Stjepan Vidak** otvorio je manifestaciju kratkim izlaganjem u kome je podvukao kako je crkva otvorena za sve konfesije, nacionalnosti i različitosti pa i ateiste, pritom nikoga ne marginalizirajući, koji su u svojoj nevjerici nekada ustvari mnogo veći vjernici. Svake naredne subote s početkom u 18 sati nastupom raznih izvođača nastavljen je serijal koncerata sve do petka 26. prosinca. Tako su u subotu 6. prosinca nastupile „Kraljice Bodroga“ iz Monoštora, a 13. prosinca i spomendan sv. Lucije, djevice i mučenice bio je rezerviran za nastup mađarskog zbora „Szent László“ iz

Bogojeva. Somborski Srpski pravoslavni crkveni zbor bratske pravoslavne konfesije „Sveti car Konstantin i carica Jelena“ održao je koncert 20. prosinca. Posljednji nastup 26. prosinca na dan sv. Stjepana, mučenika, i čast da zatvore ciklus koncerata imat će vokalni ansambl „Quinta Divina“ i mješoviti omladinski zbor „Juventus Cantat“. Za teme koncerata su izabrane duhovne opće i adventske pjesme ali ne i božićne. /**Željko Zelić**/

Duhovna obnova u Telečkoj

Rimokatolička župa u Telečkoj i vlč. **Árpád Pásztor** organizirali su od 5. do 7. prosinca trodnevnu duhovnu obnovu „Novi život u Isusu“, u kojoj je sudjelovalo trideset vjernika iz Telečke, Bajmaka, Kupusine i Petrovaradina.

Predavanje je održano u prostorijama škole u vrijeme adventa kao dostojna priprava za Božić. Seminar su predvodili **dr. Gábor Kassai** i **Gellért Gyurics** uz još četvero gostujućih predavača, i dva promatrača iz škole sv. Andrije za proširenje evangelizacije iz Republike Mađarske. Predavanje je organizirano za sve koji žele živjeti pravi život kršćana, koji žele osjećati Božju blizinu i za one koji se osjećaju mali u vjeri. Također, svi potišteni, depresivni, usamljeni i opterećeni su pozvani na ovu obnovu jer Isus čeka na nas i obećava i daruje novi život.

Željko Zelić

Blagdan Krista Kralja u Tavankutu

Sada već tradicionalno, na blagdan Krista Kralja, članovi HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, posjećuju nakon svete mise grobove utemeljitelja i nekadašnjih članova.

U nedjelju 23. studenog u mjesnoj crkvi u Donjem Tavankutu služena je misa za sve žive i pokojne članove Društva. Nakon svete mise predstavnici Društva obišli su vječna počivališta pokojnih članova na tavankutskom groblju. Misom se želi zahvaliti i za sve one programe koji su se tijekom godine uspješno realizirali te se ujedno prisjetiti svih osoba koji su postavili temelje Društva koje nadograđuju nove generacije. Sjetili su se tako: **Ivana Prčića-Gospodara, Anice Balazević, Stipana Šabića, Mare Ivković Ivandekić, Marge Stipić, Kate Stipić, Vince Dulića, Jasne Balazević, Kate Rogić, Ane Milodanović, Ane Crnković, Iboje Balazević, Petra Skenderovića** i mnogih drugi. Nakon groblja predstavnici su postavili vijenac i na poprsje **Matije Gupca**, ispred OŠ Matija Gubec u Donjem Tavankutu.

U čast majkama i očevima – Materice i Oci

Tradicionalna i omiljena priredba u čast majkama i očevima održana je u subotu, 13. prosinca, u HKC „Bunjevačko kolo“, u organizaciji župe sv. Roka i Dječjeg vrtića „Marija Petković – Sunčica“.

U programu, pred brojnom publikom, sudjelovala su djeca iz župe i vrtića pod vodstvom s. **Silvane Milan**, vjeroučiteljice **Vesne Huska** te odgojiteljice **Marine Piuković** i drugih odgojiteljica i odgojitelja iz vrtića. Djeca su mamama i tatama recitala i pjevala prigodne pjesme. Čuli smo i suvremeno čestitanje materica koje je sastavila teta **Đula Milodanović**. Djeca iz šestog razreda izvela su igrokaz „Božićna noć“ s lijepom porukom za skladan život u obitelji a osobito za odnos prema starima u obitelji. Na kraju programa s nekoliko božićnih pjesama Pjevačka skupina ogranka HKC „Bunjevačko kolo“ – Palić koju vodi i zborom ravna **Di-jana Kiš Miškolci** pomogla nam je učiniti jedan korak bliže Božiću. Na kraju je sve okupljene pozdravio župnik **mons. dr.**

Andrija Anišić veličajući pretke bunjevačkih Hrvata koji su u milosno vrijeme Došašća stavili i slavje Materica i Otaca, jer Božić je blagdan života, blagdan obitelj a častiti očeve i majke dobra je priprava upravo za taj najradosniji obiteljski blagdan. On je zahvalio na trudu organizatorima i pohvalio nastup sve djece a napose šarmantne voditeljice, ovogodišnje krizmanice

Kristinu Nađ Kanas, Martinu Čeliković i Anu Piuković.

Sutradan, na Materice u crkvi sv. Roka misu je predvodio **mons. Marko Forgić**, duhovni pomoćnik župe a umjesto propovijedi o ljepoti i poteškoćama majčinstva svjedočila župljanka **Marina Piuković** – dirljivo i divno! Hvala. Nek Bog blagoslovi nju i njezinu obitelj – supruga **Ivana**, kćerke **Mariju i Anu** i sinove **Pavla i Roku**. Hvala i nanama – **Slavici, Jasni i Mirjani** – koje su u prekrasnoj bunjevačkoj narodnoj nošnji bar malo dočarale kako je to kadgod bilo na Materice. One su poslije mise radosno dijelile djeci jabuke koje su nam ove godine darovali obitelji **Nikole Stantića i Ivana Kolara** iz Tavankuta, a poznata zanatska radnja „Janović“ iz Sombora poslala je djeci za Materice lizalice i bombone. /A. A./

Materice u župi Marija Majka Crkve

Župa Marija Majka Crkve proslavila je u nedjelju, 14. prosinca, uz paljenje treće svijeće na adventskom vijencu, Materice.

Citirajući sv. Pavla koji nas poziva da se uvijek radujemo, župnik **mons. Slavko Večerin** je istaknuo da se ta radost ne nalazi u prolaznim i materijalnim stvarima koje nas zabavljaju, a u stvari guše našu radost. Pravu radost može dati jedino Gospodin Isus, te je dodao da se Materice obilježavaju kao majčin dan, svečan dan kojim se svim majkama izražava zahvala, poštovanje, počast, predanost i ljubav – za rođenje, odgoj, za sav njihov trud – jer su „nositeljice kuće“.

Kraj svete mise je uvećao svojim prvim nastupom dječji zbor pod vodstvom kantora **Maria Bonića**. Dječji zbor je kroz pjesmu i recitiranje svim mamama, majkama i bakama čestitao materice,

Crkvom se orila pjesma: „Faljen Isus, gazdarice! Čestitam vam Materice.“ Zauzvrat su sva djeca bila počašćena velikim crvenim jabukama.

Aleksandra Miler

Počelo premještanje spomenika Presvetog Trojstva u Subotici

Nakon pedeset godina kako je u parku pokraj subotičke katedrale svete Terezije Avilske, 17. prosinca započela je demontaža spomenika Presvetog Trojstva kako bi započela njegova rekonstrukcija i vraćanje na prvobitnu lokaciju, pokraj Gradske kuće.

Prema riječima restauratorice, **Karoline Biacsi**, spomenik se premješta u restauratorski prostor gdje će se odlučiti što će se i kako raditi budući da je kamen od čega je pravljen u prilično lošem stanju.

Subotičko Gradsko vijeće je na prijedlog Nacionalnog vijeća mađarske nacionalne manjine 23. rujna 2014. godine donijelo odluku o restauraciji i premještanju spomenika Presvetog Trojstva na njegovo izvorno mjesto pred Gradsku kuću.

Restauracija i premještanje će se financirati iz proračuna lokalne samouprave, a dijelom iz donacija.

Spomenik je otkriven i posvećen na blagdan svetoga Stjepana Kralja 1815. godine. Blagoslovio ga je tadašnji subotički župnik plemeniti **Pavao Sučić od Pačira**. Izradu spomenika je platio plemeniti **Mate Vojnić od Bajše**. Održavanje spomenika je prihvatio grad Subotica. Kip Presvetog Trojstva je uklonjen sa svoga mjesta 1964. godine, te je restauriran u Zavodu za zaštitu spomenika u Ljubljani. Restauracija je dovršena iste godine. Kip je postavljen pred sjevernim portalom katedrale, te je blagoslovljen 30. listopada 1966. godine. (*Opširnije o spomeniku i njegovoj sudbini čitajte u novom kalendaru „Subotička Danica“ za 2015. godinu.*) /Zv/

Gimnazijalci pomažu siromašne

Učenici 1. razreda hrvatskog odjela gimnazije „Svetozar Marković“ u Subotici ovog Adventa su bili revni te su prikupljali hranu za siromašnije obitelji zajedno sa svojim razrednikom prof. **Zoranom Nagelom**.

Svatko je ponio ponešto iz svojeg doma te su napravili nekoliko paketa koji su kasnije stigli do onih kojima je to najviše potrebno. Na taj način su pokazali svoje veliko srce i suosjećanje s onima kojima će makar malo uljepšati božićne blagdane. /Zv/

Izložba božićnjaka u Maloj Bosni

U Domu kulture u Maloj Bosni, 7. prosinca, otvorena je tradicionalna Izložba božićnjaka u organizaciji UG „Bunjevačka vila“.

Na izložbi je predstavljeno oko 35 božićnjaka i božićnih motiva. Nakon prigodnog programa izložbu je otvorio vlč. **Dragan Muharem**, župnik župe Presvetog Trojstva, koji je istaknuo značaj radosti Božića koja se ogleda u kruhu. „Zar ima ljepšeg i sadržajnijeg pučkog prikaza teologije otajstva Kristova utjelovljena od božićnjaka? Kruh je simbol Krista koji se daruje u euharistiji. Njegovo utjelovljenje se nije dogodilo samo jednog u dalekom Betlehemu. Ono se nastavlja na svakoj svetoj misi. Bog biva kruhom da bi se nastanio u čovjeku. Božićnjak sažimlje taj predivni misterij i uči nas da i mi postanemo kruhom jedni drugima“, zaključio je župnik.

Nela Štetak Ivić

Ponovni napad na crkvu u Riđici

Kako je u prošlom broju *Zvonika* izašao članak o materijalnom vandalizmu nad rimokatoličkom crkvom Uzašašća Gospodina našeg Isukrsta u Riđici, već sljedećeg tjedna po objavljivanju teksta i djelomičnoj sanaciji štete crkva se ponovno našla na meti, pretpostavlja se istih počinitelja.

U drugoj ovogodišnjoj krađi u samo mjesec dana otuđeno je šest masivnih drvenih svijećnjaka izrađenih u tehnici duboreza koji su sastavni dio velikog oltara i datiraju od kada i sam oltar. Župnik **Antal Egedi** pozvan je 11. prosinca u policijsku upravu grada Sombora kada mu je vraćen oštećeni ciborij i plitica otuđeni u prethodnoj krađi, a sve to zahvaljujući zauzimanju samostalnog policijskog inspektora **Zorana Petkovića**. Ovim putem vlč. Egedi, ali i vjerska zajednica u Riđici zahvaljuju inspektorcu Petkoviću i polažu nadu da će se i ostali ukradeni predmeti vremenom pronaći. Nakon dva veoma teška trenutka i udara na njihovu svetinju, ovako pozitivan pomak u istrazi učvršćuje nadu vjernika i barem će djelomično uljepšati nadolazeće blagdane Božića i Nove godine u Riđici. /*Željko Zelić*/

Subotička Danica za 2015. pred čitateljima

Popularni narodno-crkveni kalendar *Subotička Danica* za 2015. godinu dolazi u ruke čitatelja za Božić i donosi obilje sadržaja iz vjerskog i kulturnog života.

Glavni i odgovorni urednik *Subotičke Danice*, msgr. **Stjepan Beretić**, u svojoj uvodnoj riječi predlaže čitateljima: *Dok čitamo o našoj Katoličkoj Crkvi zajedno s papom Franjom „molimo Gospodina da nam dadne da budemo sve više ujedinjeni, da ne budemo nikada oruđe podjele; da se trudimo, kao što kaže jedna lijepa frañjevačka molitva, da nosimo ljubav tamo gdje je mržnja, da nosimo oprostjenje tamo gdje je uvreda, da nosimo jedinstvo tamo gdje vlada nesklad“*. Nakon uobičajenog kalendarskog dijela, riječima pape Franje otvara se sadržaj ovogodišnje *Danice* tekstem „Evangelij gaudium – radost Evanđelja“. Slijedi rubrika „Duhovnost“ u kojoj Stjepan Beretić piše o Križarskoj organizaciji u Subotici, **Antun Kopilović** o svetom Eugenu u Futogu, a **Andrija Anišić** je priredio širi tekst o Izvanrednoj Sinodi biskupa o obitelji. Nezaobilazno je ime sluga Božjega o. **Gerarda Tome Stantića** o kojem piše o. **Mato Miloš** u svjetlu jubilarne 500. obljetnice rođenja sv. Terezije Avilske. Čitateljima će biti zanimljivo pročitati tekstove o šokačkim narodnim običajima i vjerovanjima u Baču koja je zabilježio **Antun Kesejić**. Urednici obiteljskih stranica, **Vesna** i **Ladislav Huska**, nude čitateljima zanimljive razgovore s obiteljima **Marije** i **Danijele Mandića** i **Mirjane** i **Miroslava Šarčevića**. O **Albi Vidakoviću**, čije smo obljetnice rođenja i smrti obilježili ove godine, pišu **Jasna Ivančić** i Stjepan Beretić. Katedralni župnik Beretić nam otkriva i priču o spomeniku Presvetog Trojstva koji dva stoljeća stoji u Subotici, ali na različitim lokacijama. *Danica* najavljuje i jubileje biskupa **Ivana Antunovića** i svećenika **Paje Kujundžića** u rubrici „Da ih ne zaboravimo“. **Zvonko Sarić** piše o knjiškoj produkciji vojvođanskih Hrvata između dvaju Dana Balinta Vujkova, a **Božica Zoko** promišlja o poeziji **Željke Zelić** i poetskoj zbirci (*intimna*) *Kronika srca*. Bilježi ova *Danica* i obljetnice svećenika i subotičkog biskupa, obavještava o novim duhovnim zvanjima ali i o onima koji su nas napustili. Zanimljivi su sadržaji namijenjeni djeci i mladima, a na brojnim se stranicama nalaze i pjesme i pripovijesti. Kroničar Andrija Anišić zabilježio je najznačajnije događaje iz vjerskog i kulturnog života Hrvata u Bačkoj.

Kalendar *Subotička Danica* obima 270 stranica može se kupiti po cijeni od 400 dinara u svim katoličkim crkvama Subotičke biskupije. /K. Č./

Došašće u župi Marija Majka Crkve

Na prvu nedjelju došašća, 30. studenog, u župnoj zajednici Marija Majka Crkve u Aleksandrovu, predstavljani su kandidati za sakrament Potvrde.

Sljedeće godine sakrament kršćanske zrelosti želi primiti 15 krizmanika na hrvatskom jeziku i jedan na mađarskom, te na takav način žele produbiti svoju vjeru i pripadnost Katoličkoj crkvi. Svečano misno slavlje predslavio je **mons. Slavko Večerin**, župnik. Nakon homilije kandidati za krizmu su prozvani imenom i prezimenom od strane njihovog vjeroučitelja **Vjekoslava Šarčevića**, na što su odgovarali s „Evo me,“ izražavajući tako svoju spremnost da odvažno i savjesno idu prema ovom sakramentu, te su obnovili svoja krsna obećanja. Molitvu vjernika čitali su kandidati za sakrament Potvrde, a sve je svečanim pjevanjem uveličao župni zbor, pod ravnanjem kantora **Maria Bonića**.

Druge nedjelje došašća pod motom „Pripravite put Gospodinu“ u svetoj misi predstavili su se ovogodišnji kandidati za primanje sv. Pričesti. Na početku euharistijskog slavlja jedan prvopričesnik upalio je svijeće na adventskom vijencu. U prigodnoj propovijedi župnik mons. Večerin je objasnio kako različite stvari mogu smetati na putu pripreme i dolaska Boga nama kao i nas k Bogu. Različite stvari poput novca, sporta, znanosti ali i kulture u kojoj živimo mogu smetati ili onemogućavati ljude za susret s Gospodinom. Istaknuo je važnost uloge svih vjernika, te njihova svjedočenja u životu ove djece koji se spremaju za primanje sakramenta.

Njih 26 započelo je već svoju pripravu za veliki dan kada će se prvi puta hraniti sa stola Gospodnjega. Do Prve pričesti pod vodstvom župnog vikara vlč. **Dražena Dulića** imat će priliku mnogo toga saznati o Isusu, sakramentima i o tome kako mogu živjeti kao dobri kršćani. Svojim glasnim „Evo me“, a nakon toga i izgovarajući vjerovanje, prvopričesnici su pred cijelom zajednicom izrekli želju da budu pravi Isusovi prijatelji i pričesnici njegova Tijela i Krvi, pokazujući tako da polako rastu u vjeri, da već sada i sami mogu nešto činiti za svoju vjeru i prihvaćati je svojim razumom i srcem. Poslije predstavljanja župnik je kandidate upitao o njihovoj spremnosti preuzimanja obveze dolaska na misu, redovitog pohađanja vjeronauka, osobne molitve, ali i spremnosti na služenje drugima.

Aleksandra Miler

Duhovne vježbe u Petrovaradinu

Srijemska biskupija organizirala je duhovne vježbe za svećenike od 26. do 28. studenoga, na kojima su sudjelovali svećenici Srijemske i Subotičke biskupije. Voditelj duhovnih vježba bio je zrenjaninski biskup mons. Ladislav Németh.

U uvodnom razmatranju voditelj je pozvao sudionike da se, kao što su se „mudraci s Istoka“ vratili drugim putem u svoju zemlju nakon što su se poklonili Isusu, i oni ne vraćaju istim putem, nego da mijenjaju svoje stavove, navike i stari stil života. Voditelj im je približio pobudnicu pape Franje „Evangelii gaudium – Radost evanđelja“. Za papu Franju novi dinamizam Crkve nalazi se u Božjoj riječi i zato je imperativ tražiti nove mogućnosti izlazeći iz starih struktura. Svećeničko je zvanje plod milosti, a milost je neograničeno dobro koje izlazi iz osobnog kontakta s Bogom. Da bi ljudi voljeli Crkvu, trebaju toplotu svećeničkog srca natopljenog radošću. Odgovarajući na pitanje: „Tko je svećenik danas“, biskup je upotrijebio staru definiciju „Alter Christus“ dajući joj zanimljivo značenje da je prvi uvijek Krist, a svećenik je uvijek drugi. Svećenik je djelitelj Isusove milosti. Trebamo biti svjesni toga dara i bogatstva koje Crkva ima, a to je izvor milosti. Zato je zadaća svećenika liturgiju učiniti razumljivom

i približiti je ljudima, a zatim ljude dovesti do sakramenata. Papa Franjo u svojoj pobudnici nadalje kaže da je siromaštvo „znak Crkve“. On je svojim govorima o siromaštvu pobudio neke da pomognu drugima, posebno latinoameričke bogataše. Svećenik je pozvan biti mudar, pravedan i razborit u upravljanju materijalnim dobrima, a ostati duhovno siromašan. Na kraju su sudionici pozvani otkrivati radost evanđelja.

Berislav Petrović

Proštenjeu Perlezu

U crkvi Bezgrješnog začeca BDM u Perlezu, 8. prosinca proslavljeno je župno proštenje. Ova, nekada vrlo jaka i ugledna katolička župa, zbog nesretnih je zbivanja za vrijeme i poslije Drugoga svjetskog rata gotovo potpuno izgubila katoličko stanovništvo, koje su u većini činili Hrvati i Nijemci.

Misno slavlje toga dana predslavio je i propovijedao novi župnik u Budisavi Ferenc Zórád, a suslavili su titelski župnik i upravitelj Perleza Franjo Lulić i salezijanac Janez Jelen. Kao dragi gosti su nazočili također perleški paroh, jerej Aleksandar Nišević, njegov pojac Dragan Živkov, predsjednik Mjesne zajednice Vojislav Malbaški kao i tajnik Miloš Minić.

U svojoj propovijedi, vlč. Zórád pojasnio je samo značenje imena i smisla blagdana Bezgrješnog začeca BDM. *Zato ostaje pouzdani znak nade i putokaz kršćanima da je Marija, sjajna zvijezda našeg neba. Ona nam je uzor ali i utočište, izvor utjehe. Kao nebeskoj Majci smijemo joj se s pouzdanjem obratiti jer je naša zaštitnica i pomoćnica, naše utočište. Mariju gledamo kao uzor i molimo da nam pomogne na našem zemaljskom putu do neba, prema slavi, kao što je pripravila i Božjeg Sina.*

Janez Jelen

Proslava svete Barbare u Vrdniku

Misno slavlje na ovogodišnjoj proslavi sv. Barbare u Vrdniku, 4. prosinca, predslavio je srijemski biskup mons. Đuro Gašparović. Suslavili su dekan i zemunski župnik Jozo Duspara, umirovljeni srijemski svećenik Stjepan Klaić te domaći župnik Blaž Zmaić.

U svojoj propovijedi biskup Gašparović je poručio da svaki svetac privlači. *Ali sveta Barbara danas privlači posebno: svojim životom i svojom osobom, osvaja jednostavnošću, glasno govori svojim djelima i ona danas privlači svojim zagovorom. Divan cvijet koji je procvao na stablu kršćanstva,* rekao je biskup Gašparović.

Sudionici vrhunskog koncerta u čast 210 godina otvaranja rudnika u Vrdniku bili su profesori i solisti Muzičke škole iz Srijemske Mitrovice, prof. Mulić iz Subotice, srpska pjevačka grupa „Javor“ iz Vukovara (RH) i dječji tamburaški orkestar iz Golubinaca. Uslijedilo je zajedničko druženje uz tamburice Rumljana i domjenak za uzvanike na kojemu je bio ministar iz Vlade RH Ivan Zeba, ministri pokrajinske vlade Vojvodine M. Vasin, A. Bugarski, predstavnici općinske vlasti Irig i MZ Vrdnik, ravnatelj i predstavnici ustanova, poduzetnici i predstavnici tvrtki, udruga, vijeća i pojedinci. Zahvala za organizaciju pripada predsjedniku udruge Sv. Barbara i predstavniku HNV-a Ivici Karačiću. Velika hvala i predsjedniku Općine Vladimiru Petroviću za pomoć u slavlju i obnovi župne crkve u Irigu, te ostalim donatorima i vjernicima za nazočnost i svaki doprinos. /f. f./

Slavlja i jubilej u iriškoj župi

Trideset i treća nedjelja kroz godinu, 16. studenoga, slavljena je u Irigu i u Vrdniku u posebnom ozračju, jer je slavljena sveta misa za pokojne **Ivana** i **Franju Majhenšeka**, s razmišljanjem o završetku cijele ljudske povijesti i uz župnikov upit što ostaje iza čovjeka. *Dar vjere, Božja riječ, Crkva i sam Isus Krist*, odgovorio je župnik **Blaž Zmaić**. Te nedjelje župnik Blaž je zajedno s o. **Slavkom** bio na krsnoj slavi Đurđić u obitelji **Ivanić**. Župnik je također 21. studenoga nazočio proslavi Arandelovdana u obitelji **Pavlović**. Na svetkovinu Krista kralja, 23. studenog, slavljena je misa u tri mjesta uz poruku župnika: *Ovo je finale našega života i finale svijeta. Ljubav je dovoljna, jer put do Boga je put do čovjeka*. Na misi u Dobrodolu uz 45. obljetnicu braka blagoslov su primili **Pal** i **Ana Terebeši** (uz posebno priznaje i čestitku srijemskoga biskupa). U ponedjeljak, 24. studenoga, župnik je suslavio sa svećenicima na misi koju je predslavio srijemski biskup **mons. Đuro Gašparović** slaveći sv. Klementa u Hrtkovcima. Od 26. do 28. studenoga župnik je obavljao duhovne vježbe sa svećenicima Srijemske i Subotičke biskupije u Petrovaradinu, koje je vodio zrenjaninski biskup **Ladislav Németh**. Tjedan je završen 29. studenoga u Irigu svetom misom pod kojom je student **Damir Ivanović** (26) primio sakramente kršćanske inicijacije, a župnik ustvrdio: *Samo Bog mo-*

že stvoriti novog čovjeka, ulazeći u njegov prostor. Prvom nedjeljom došašća, 30. studenoga, ušli smo u novu crkvenu godinu slaveći svetu misu i u Vrdniku (nakana darovatelja iz obitelji **Mašić**), i župnikovu poruku: *Bog nije daleko od nas, nema vremena bez Boga. Čovjek traži doživljaj i susret – zato treba biti za to otvoren i spreman, da Bog dođe*, ustvrdio je župnik. Dana 2. prosinca u Splitu je pokopana Irižanka **Vesna Kladar** (84), a toga dana po želji njenih dobrih susjeda, obitelji **Andelković**, u Irigu je za nju služena sveta misa. U II. nedjelju došašća, 7. prosinca, služene su svete mise u tri mjesta s pozivom Ivana Krstitelja: *Pripravite put Gospodinu* i župnikovu poruku: *Istinito – jednostavno – umjereno i odlučno živjeti*. Nakon zornice, na svetkovinu Bezgrješnog začeca BDM, 8. prosinca, održana je jesenska korona svećenika Srijemskomitrovačkog dekanata u Hrtkovcima. Nazočan je bio i srijemski biskup **mons Đuro Gašparović**. Duhovni dio kao i svake godine vodio je iriški župnik Blaž Zmaić. U subotu, 13. prosinca služena je sveta misa s pravoslavnom obitelji i rodbinom za **Mariju Dobrotu**, a župnik je tom prigodom poručio: *Isus Krist je naš pristup k Bogu*. Na treću, radosnu tj. nedjelju Caritasa, 14. prosinca, slavljene su mise u Irigu i Vrdniku. *Pred nama je lik Ivana Krstitelja ali prvo je biti pitan: Tko si ti – Ivane? Bog želi da postanemo novi ljudi*, rekao je župnik. Ovom misom ušli smo u tjedan božićnih ispovijedi u dekanatu. /f. f./

Proslava Sv. Nikole u Zemunu

U subotu, 6. prosinca, sv. Nikola je svojim posjetom obradovao tridesetak djece u franjevačkom samostanu sv. Ivana Krstitelja u Zemunu.

Ta su djeca preko cijele godine svakog mjeseca rado i redovito dolazila na radionice koje za njih organizira skupina mladih koja im pomaže svoje od Boga primljene sposobnosti i darove: svoje vrijeme, smisao za lijepo i dobro, svoje znanje, maštu i kreativnost u zajedničkom druženju podijeliti jedni s drugima i tako jedni druge obogaćivati, učiti se ne-sebičnom darivanju, zajedničkom suživotu i međusobnom uvažavanju. Premda su različite dobi, vidljiv je napredak u postavljenom cilju, a radost pri svakom susretu opravdava ovakva druženja.

Pri pohodu svetog Nikole djeca su pripremila vrlo zanimljiv program na kojemu su bili njihovi roditelji, bake i djedovi bez kojih ne bi bilo moguće organizirati ove mjesečne susrete. Zato su svi od sv. Nikole dobili pohvalu a djeca i prigodne darove.

Marija Galun

Paljenje adventske svijeće u Zrenjaninu

Četiri stotine vjeroučenika sudjelovalo je u paljenju adventske svijeće u zrenjaninskoj stolnoj crkvi 29. studenoga.

Dvadeset i tri vjeronaučne skupine pripremile su kratki program za taj dan kako bi radosno adventsko iščekivanje Kristova dolaska podijelili s prijateljima i biskupom. Taj dan zrenjanin-

ski biskup **Ladislav Németh** već tradicionalno provodi s vjeroučenicima, prihvaćajući ujedno i ulogu voditelja umjetničkog programa. Pjevač i animator **László Csizér** je predložio za ovu godinu priredbu svetopisamskih odlomaka koji sadrže događaje rođenja, pisanje pjesama, vlastitih glazbenih ostvarenja i pričanu pantomimu. Svi su se dali marljivo na posao: rodili su se naime jako lijepi stihovi i samostalni glazbeni komadi; najviše oduševljenja su pak pobudili komadi s pričanom pantomimom. Sudionici su pokazali svoje originalne umotvorine na mađarskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Sudjelovale su skupine iz Ečke, Belog Blata, Mužlje, Zrenjanina, Mihajlova, Kikinde, Dobričeva, Skorenovca, Sajana, Ostojičeva, Jazova, Novog Kneževca, Vlajkovca, Čoke, Padeja, Neuzina i Novog Bečeja. Plamen je upalio katedralni župnik **Gyuris** kod ulaza, a vjeroučenici su dodavali jedan drugom svijeću sve dok ona nije stigla do oltara gdje ju je dočekao biskup Németh, koji je zapalio prvu svijeću na adventskom vijencu. U svojem razmišljanju biskup je naglasio da je paljenje svijeće simbol naše ljubavi prema Bogu i bližnjemu, jer u Zrenjaninskoj biskupiji započinje Godina ljubavi.

Prema Hírívó-u priredio: Janez Jelen

Papa Franjo pohodio Tursku

Važan korak na putu ekumenskoga zblizavanja, simbolički posredovan bratskim zagrljajem nasljednika dvojice apostola – pape Franje kao nasljednika

Petra i ekumenskoga carigradskoga patrijarha Bartolomeja I. kao nasljednika Petrova brata Andrije – a zapечатčen zajedničkom izjavom, te važan korak na putu međureligijskoga dijaloga s islamom. – Tako bi se mogao sažeti trodnevni pohod pape Franje Turskoj.

Putovanje je započelo 28. studenoga pohodom glavnomu gradu Ankari, a nastavljeno je posjetom simbolima turske kulture i religije većine njezinih žitelja, mauzoleju Aja Sofija i džamiji Sultana Ahmeda („plava džamija“). Istoga dana popodne Sveti je Otac slavio misu s katolicima latinskoga obreda u istanbulskoj katedrali Duha Svetoga, dok su večernji sati i najveći dio nedjelje 30. studenoga bili posvećeni proslavi sv. Andrije apostola, zaštitnika Ekumenskoga carigradskoga patrijarhata, i susretu s patrijarhom Bartolomejem I. Svojevrsni zajednički nazivnik dviju dimenzija Papina pohoda Turskoj zacijelo je podrška progonjenim kršćanima na Bliskom istoku.

Prvi i službeni povod pohoda pape Franje Turskoj bilo je sudjelovanje na proslavi sv. Andrije apostola. Nakon svečane liturgije u katedrali sv. Jurja mučenika dvojica su poglavara izišla na balkon patrijarhalne palače na Fanaru te su zajednički podijelila blagoslov okupljenim vjernicima. Nakon toga su ušli u palaču kako bi potpisali zajedničku ekumensku izjavu. „Mi, papa Franjo i ekumenski patrijarh Bartolomej I., izražavamo našu duboku zahvalnost Bogu za dar novoga susreta koji nam omogućuje da, u prisutnosti članova Svete Sinode, klera i vjernika Ekumenskoga patrijarhata, zajedno proslavimo svetkovinu sv. Andrije, prvoga pozvanoga, te brata mu apostola Petra. Naš spomen na apostole, koji su naviještali radosnu vijest evanđelja svijetu svojim propovijedanjem i svjedočanstvom mučeništva, jača u nama želju da nastavimo zajedno hoditi s ciljem da prevladamo, s ljubavlju i povjerenjem, zaprieke koje nas dijele“, stoji na početku zajedničke izjave. „Izražavamo svoju iskrenu i čvrstu nakanu, u poslušnosti volji našega Gospodina Isusa Krista, pojačati naša nastojanja u promicanju potpunoga jedinstva među svim kršćanima, a osobito između katolika i pravoslavnih.“

Velik dio izjave dvojica su prvaka posvetila progonjenim kršćanima. „Izražavamo svoju zajedničku zabrinutost zbog stanja u Iraku, Siriji i čitavom Bliskom istoku. Ujedinjeni smo u želji za mirom i stabilnošću te u volji da promičemo rješavanje sukoba dijalogom i pomirenjem. Ne možemo se pomiriti s Bliskim istokom bez kršćana koji su tamo dvije tisuće

godina ispovijedali Isusovo ime. Mnoga naša braća i sestre progonjeni su i nasiljem prisiljeni napustiti svoje domove.“

Na svečanoj liturgiji, kao i na ekumenskoj večernjoj u subotu navečer, oba su poglavara održala govore u kojima su, s različitim sfumaturama, isticali privrženost ekumenskom putu. Ni geste nisu nedostajale. Tako je papa Franjo na večernjoj zatražio od patrijarha da podijeli blagoslov njemu i „rimskoj Crkvi“. Papa se duboko sagnuo pred simboličkim prvakom pravoslavlja, koji je rastom znatno niži od njega, te primio blagoslov.

Odmah nakon dolaska u Tursku, na susretu s nositeljima vlasti koji je uslijedio nakon pohoda mauzoleju otca nacije Kemala Ataturka i susreta s predsjednikom Recepom Tayyipom Erdoganom, Papa se osobito osvrnuo na stanje u Siriji i Iraku, na „terorističko nasilje“, na „kršenje osnovnih humanitarnih zakona“, na „teške progone manjinskih skupina“, među kojima je Papa osobito istaknuo kršćane i jazide. Pohvalivši Tursku što je prihvatila silan broj izbjeglica iz dviju zemalja, Sveti je Otac istaknuo „moralnu obvezu“ međunarodne zajednice da pomogne Turskoj u zbrinjavanju izbjeglica.

Većini će Turaka u sjećanju ipak ostati slika Pape koji je, tijekom posjeta Plavoj džamiji, u tišini pratio molitvu svojega voditelja velikoga muftije Rahmija Yarana, pognuvši glavu i sklopivši ruke oko križa na prsima.

Posljednjega dana svojega boravka u Turskoj Papa se nakratko susreo s velikim rabinom za Tursku Isakom Halevom, a prije samoga leta posjetio je u armenskoj bolnici bolesnoga armenskoga apostolskoga patrijarha Mesroba II. /GK/

Pravoslavni teolog: Papine riječi su ohrabrujuće

Povijesni susret dvojice Poglavara komentirao je u razgovoru za Vatican Insider jedan od najvećih pravoslavnih teologa i supredsjednik Mješovitog međunarodnog povjerenstva za teološki dijalog između Katoličke i Pravoslavne Crkve, metropolit pergamski Ioannis Zizioulas.

Metropolit je naglasio kako Papine riječi predstavljaju veliki korak naprijed i da ih pravoslavni vjernici posebno cijene, budući da su kroz mnoga stoljeća smatrali da ih pape žele podložiti svojoj vlasti u teološkom, ali i političkom smislu. Uz to, Papino inzistiranje na „jedinstvu vjere“, pergamski metropolit smatra izuzetno bitnim.

– Za nas članove Pravoslavne Crkve, zajednička vjera koja omogućava puno zajedništvo ispovjeđena je na prvih sedam ekumenskih Sabora prvog tisućljeća. Potrebno je razjasniti, s katoličke točke gledišta, može li ta zajednička vjera koja bi omogućila sakramentalno zajedništvo uključivati i

određene doktrine i dogmatske definicije proglašene jednostrano, od strane Katoličke crkve. To je nužno kako bismo odredili konkretne posljedice Papih riječi izgovorenih u Fanaru – objašnjava Zizioulas dodajući kako se

ova pojašnjenja prvenstveno odnose na središnju temu aktualnih ekumenskih teoloških rasprava – primat Rimskog biskupa. Ukoliko će kriterij za njegovo razumijevanje biti prvo ti sučljeće, tada, kaže Zizoulas, neće biti poteškoća.

Komentirajući razmišljanja prema kojima bi se Crkve manje trebale baviti teološkim razlikama, a više posvetiti zajedničkom djelovanju na određenim društvenim područjima, Zizoulas je rekao kako je potrebno razlikovati „suradnju“ od „težnje za jedinstvom“, te naglasio kako „suradnja nije dovoljna“.

Zizoulas se osvrnuo i na duhoviti prijedlog carigradskog patrijarha Atenagore da se teologe ostavi na nekom otoku kako bi Crkve mogle nastaviti svoj posao, jer, kao što je i papa Franjo na povratku iz Turske rekao: „Budemo li čekali dogovor teologa, dan (jedinstva, op. a.) nikada neće doći!“ Iako se s jedne strane slaže s ovakvim razmišljanjima, metropolit Zizoulas ističe kako je upravo „teologija podijelila Crkvu“, stoga ju „teologija mora i ujediniti“.

Na pitanje hoće li na skorjoj svepravoslavnoj Sinodi biti riječi o ujedinjenju s Katoličkom crkvom, Zizoulas kaže kako će ta tema vjerojatno biti dotaknuta u najširem smislu, te kako će se u središtu ipak naći teme „pravoslavnog svijeta“. /*Bitno.net*/

UN: Mladi moraju imati pristup pobačaju i kontracepciji

Prema nedavnom izvještaju Zaklade Ujedinjenih naroda za stanovništvo, zakoni protiv pobačaja „ograničavaju slobode i mogućnosti mladih“. U izvještaju se nadalje tvrdi da mladi u čitavom svijetu – uključujući maloljetnike – trebaju imati neograničen pristup kontracepciji i pobačaju bez privole ili znanja roditelja.

Adolescentima je osobito potrebna „hitna kontracepcija“, stoji u izvještaju te se preporuča dijeljenje prezervativa na ulici kao učinkovit način promicanja kontrole rađanja. O zakonima koji za maloljetnike koji žele imati pobačaj zahtijevaju privolu roditelja, tvrdi da su „barijere u pristupu adolescenta informacijama i uslugama“ te kako će imati pristup „sigurnijim“ i „legalnim pobačajima“ ako ne moraju dobiti pristanak roditelja ili zakonskog skrbnika.

Zakladu Ujedinjenih naroda međutim oštro su kritizirale brojne udruge zbog promicanja pobačaja, istospolnih „brakova“ i kontracepcije. „Ukratko, izvještaj tvrdi kako je ključ razvoja osigurati maloljetnicima nenadgledano, neograničeno, javno financirano i, prije svega, neprokrativno spolno ponašanje“ – ističu iz Centra za obitelj i ljudska prava, dodajući: Zaklada „pretpostavlja da će nametanje spolne anarhije osigurati dobrobit mladih i čitavoga svijeta.“. /*RV*/

Papina poruka za Svjetski dan mira 2015.

„Odrna pojava“, „zločin protiv čovječnosti“, kojim su pogođeni „milijuni ljudi“, tim je riječima papa Franjo opisao ropstvo u svojoj poruci za Svjetski dan mira pod naslovom „Ne više robovi, već braća“.

Poruka je podijeljena na dva dijela. U prvom Papa opisuje mnoga lica ropstva i podsjeća na žrtve rada robova, selioce lišene slobode, zlostavljane, zatočene koji žive u nehumanim uvjetima, ucijenjene od poslodavca; seksualne robove, djecu vojnike, žrtve ilegalne transplantacije organa ili prikrivenih oblika usvajanja, zarobljenike terorista.

No, koliko je lica ropstva, toliko je i njegovih uzroka. Kao prvi Papa je naveo ontološki, uzrokovan grijehom koji izopačuje ljudsko srce: to je „odbacivanje čovječstva druge osobe“, postupanje s njom kao s predmetom, sredstvom, a ne ciljem. Postoje i drugi uzroci: siromaštvo, nemogućnost pristupa obrazovanju i radu, „zločinačke mreže koji se bave trgovinom ljudima“, oružani sukobi, terorizam, kazneno korištenje Interneta za namamljivanje najmlađih. A tu je i korupcija, rekao je Papa, koja prolazi kroz pripadnike policije i države.

Drugi dio poruke potiče na iskorjenjivanje ropstva „zajedničkim i sveobuhvatnim“ djelovanjem, kroz „globalizaciju bratstva“ koja se zna suprotstaviti „globalizaciji ravnodušnosti“, tako raširenoj u današnjem svijetu. Tri su načina na koja institucije moraju djelovati: sprječavati zločin ropstva, zaštititi žrtve i procesuirati odgovorne. Korisni su također „učinkoviti kontrolni mehanizmi“, koji ne ostavljaju prostora za „korupciju i nekažnjenost“.

Papa Franjo zatim poziva sve čimbenike u društvu, tražeći priznanje društvene uloge žene, dostojan posao i pristojne plaće za zaposlenike u tvrtkama, lance distribucije izuzete iz fenomena trgovine ljudima, međuvladinu suradnju u borbi protiv „transnacionalnih mreža organiziranog kriminala koje vode ilegalnu trgovinu seliocima“. /*IKA*/

U Mađarskoj zabranjen rad trgovina nedjeljom

„Nitko ne smije biti primoran na rad nedjeljom“, pojasnio je mađarski premijer Viktor Orban odluku parlamenta u kojem dvotrećinsku većinu imaju zastupnici njegove stranke Fidesz.

Zabrana rada nedjeljom trgovinama ima odredbe koje ipak dopuštaju neke izuzetke koje se odnose na manje dućane (veličinom manje od 200 četvornih metara) u vlasništvu obitelji. Novim zakonom bit će pogođeni, prije svega, veliki trgovački lanci koji su u Mađarskoj uglavnom u stranom vlasništvu. Usvajanje zakona nije prošlo bez kontroverzi – zabrani se suprotstavio i Orbanov ministar gospodarstva Mihaly Werga koji je rekao kako svaki peti Mađar svoju kupovinu obavlja nedjeljom. Naravno, tijekom javne rasprave zabrani su se protivili i predstavnici trgovačkog lobija. Oni tvrde kako će zbog zabrane rada nedjeljom posao u njihovim trgovinama izgubiti između 15 i 20 tisuća ljudi. /*Bitno.net*/

Odgojne smjernice o ljudskoj ljubavi (2)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Spolni odgoj mora voditi mlade da postanu svjesni različitih izražaja i dinamizma spolnosti, ljudskih vrednota koje treba poštovati. Prava je ljubav sposobnost da se čovjek otvori bližnjemu velikodušnom pomoći, ona je predanje drugome radi njegova dobra; ona zna poštovati osobnost i slobodu drugoga; nije sebična, ne traži sebe u drugome, ona je poklanjalačka, a ne prisvajalačka. Spolni pak nagon, ako je prepušten samome sebi, svodi se na puku tjelesnost i nastoji zagospodariti drugim tražeći pri tom neposredno osobno zadovoljenje (Odgojne smjernice br. 94).

Neki posebni problemi u svezi spolnog odgoja upućuju nas na osobitu pozornost. To su predbračni odnosi, koje Crkva iz opravdanih razloga ne odobrava. „Intimni se odnosi smiju imati u okviru braka, jer jedino se tada obistinjuje nerazdvojiva veza, koju je Bog htio, veza između značenja sjedinjenja i značenja rekreacije koje imaju ti odnosi... Stoga spolni odnosi izvan bračnog konteksta jesu teški nered jer su izraz pridržan onoj zbiljnosti koja još ne postoji; oni su govor koji objektivno ne odgovara ničemu u životu dviju osoba koje još nisu ustanovile konačnu zajednicu, koju nužno treba priznati i zajamčiti građansko društvo, a za katoličke supružnike i vjerska zajednica“ (Odgojne smjernice, br. 95). Tu spadaju i neuredna očitovanja tjelesne spolnosti koja su čudoredni nered jer se događaju izvan bračnog konteksta. Duboke vrednote ljubavi povest će mlade prema zrelosti i gospodarenju samim sobom. Mladima treba pomoći da trajno napreduju u vladanju svojim nagonima kako bi se u svoje vrijeme otvorili pravoj i nesebičnoj ljubavi. U neuredne sklonosti spada i masturbacija sa svojim posljedicama za cjelovit rast osobe. Prema katoličkom učenju „masturbacija je

teški moralni nered i to u prvom redu stoga što se služi spolnom sposobnošću na način bitno suprotan njezinoj svrsi te nije u službi ljubavi i života kako je Bog naumio“ (Odgojne smjernice, br. 98). Masturbacija i drugi oblici samozadovoljenja donose probleme koji izazivaju „spolnu napetost što je subjekt nastoji prevladati takvim ponašanjem. Ta činjenica zahtijeva da pedagoški rad valja više usmjeriti na uzroke nego li na izravno otklanjanje te pojave“ (Odgojne smjernice, br. 99). Vodeći računa o objektivnoj težini masturbacije, treba biti oprezan u ocjenjivanju subjektivne odgovornosti. Osobi koja je sklona masturbaciji treba pomoći da se uključi u društvo, da se otvori i zanima za druge kako bi se mogao osloboditi tog nereda i usmjeriti se prema sebedarnoj ljubavi koja je svojstvena zreloj afektivnosti.

Homoseksualnost je problem s kojim se sam subjekt i odgojitelj treba suočiti sa svom objektivnošću. „U pastoralnom djelovanju takve homoseksualce valja prihvatiti s razumijevanjem i podržavati ih u nadi da će nadvladati osobne teškoće i svoju društvenu neprilagođenost. Njihovu krivnju valja prosuđivati razborito. Ne smije se međutim primijeniti nikakav pastoralni postupak koji bi im pružao moralno opravdanje tvrdeći da su ti čini u skladu s njihovim stanjem. Prema objektivnom moralnom redu čini u homoseksualnim odnosima lišeni su svoga bitnog i nenadomjestivog cilja“ (Odgojne smjernice, br. 101). Obitelj i odgojitelji trebaju otkriti čimbenike koji su u korijenu homoseksualnosti. Vidjeti je li to učinak kriva odgoja ili nedostatak normalnog spolnog razvitka, stečene navike ili loš primjer. Tu treba također voditi računa o crkvenom učiteljstvu toga problema. Valja procijeniti je li to nedostatak osjećajnosti, nezrelost, op-

sesivni nagoni, zavođenje, društvena osamljenost, izopačenost, neobuzdanost. U dubini leži čovjekova urođena slabost kao posljedica istočnog grijeha, koja može utjecati na gubitak osjećaja za Boga i čovjeka i imati odraza na području spolnosti. Roditelji i odgojitelji će pružiti djelotvornu pomoć u procesu cjelovitog rasta, prihvaćanjem takve osobe s razumijevanjem, ohrabriranjem da pojedinac vlada samim sobom, nastojanjem oko obraćenja, ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Ako je potrebno takvu osobu treba uputiti i na liječničko psihološku pomoć.

Droga i spolna neurednost. Duža upotreba droge vodi tjelesnom i duševnom uništenju. Droga, krivo shvaćena samostalnost i spolni nered idu skupa. Tu treba preventivno djelovati: „Ljubav i zauzetost odgajaju za vrednotu, za dostojanstvo i poštovanje života, tijela, spola i zdravlja. Građansko i kršćansko društvo mora znati uvijek na vrijeme prihvatiti mlade koji su krenuli stranputicom, koji su osamljeni, nesigurni i pomoći im da se ponovno prihvate učenja i uključe u rad, da dobro upotrijebe slobodno vrijeme. U tu svrhu valja osigurati zdrava mjesta sastajanja, radosti, aktivnosti i pružati priliku za nove afektivne odnose i solidarnost“ (Odgojne smjernice, br. 105). U zaključku crkvenog dokumenta *Odgojne smjernice o ljudskoj ljubavi*, ukazuje se na nužnost spolnog odgoja u čemu prednjače roditelji, škola i Crkva. Važan je pojedinačni odgoj prosvijetljen s vjeringom. Svaki oblik spolnog odgoja nadahnjuje se vjeringom i od nje dobiva milost kao neophodnu snagu. Pozivaju se biskupske konferencije da se povežu s roditeljima, kršćanskim zajednicama i odgojiteljima, radi skladnog djelovanja na području koje je jako važno za budućnost mladeži i za dobrobit društva.

Božić

Zornica: Iz 62,11-12; Tit 3,4-7; Lk 2,15-20
 Danja misa: Iz 52,7-10; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Ivanu je bila neophodna gotovo odbojna riječ „meso-tijelo“ da dočara ideju što se dogodilo kad je vječni i neizmjerni Bog, uzeo obličje čovjeka. Nadjenuli su mu obično poznato ime, „Isus“. Udomio se u skromnoj obitelji jednog zaseoka. Spasonosno je zamisliti Isusovo cjelovito čovječstvo, Boga koji se rađa, raste kao i sva ostala djeca, nisu mu nepoznata obična iskustva ljudskog života. Odlučio je osobno proživjeti dramu ljudskog postojanja. Tako je sve, osim grijeha, budući da ga Isus nije učinio, postalo je posvećeno, te sva ljudska iskustva nose otisak Božje ljubavi.

28. 12. 2014.

Sveta obitelj

Sir 2-6.12-14; Kol 3,12-21; Lk 2,22-40

Marija i Josip začuđeni slušaju Šimunovo proroštvo o Isusu. On će za jedne biti uskrsnuće, za druge propast, jer će razotkriti skrivene misli srca. On će navijestiti milosrđe, ali i istinu, oprostjenje, ali i pravdu. U susretu s anđelom Marija ispovijeda da će Bog silne zbaciti s prijestolja, raspršiti oholice umišljene i bogate otpustiti praznih ruku. Ona se žedna pravednosti obradovala što će Bog gladne napuniti dobrima i spomenuti se dobrote svoje. Molimo zaufani, Marijinom vjerom, da se po dobroti Božjoj nastani mir među narodima i obiteljima, u srcu svakoga od nas, da tako Isus bude uskrsnućem na novi i obnovljeni život svakomu čovjeku.

1. 01. 2015.

Marija, Bogorodica

Br 6,22-27; Gal 4,4-7; Lk 2,16-21

Evangelja škrto govore o Mariji. Daju nam jako malo elemenata za sliku o toj divnoj ženi. Današnji odlomak je opisuje kao onu koja u svom srcu čuva sve događaje oko Isusova rođenja. O njima razmišlja. Iznenađena je, ali nije uznemirena. Tu su anđeli, pastiri, sirota djeteta u kojemu nazire Spasitelja. Svi se čude, govore o njemu, raspravljaju. Marija pak nije sklona govorkanjima, radije promatra i razmišlja u šutnji. Ona je žena koja ne bježi od otajstva. Ne uspijeva razumjeti, nego sve to sabire u svom srcu, čeka da to sazrije, kako bi u određeno vrijeme spoznala. Marija je sva usmjerena k Bogu i pribrana, smirena, mudra, sposobna čekati. Neka nam izmoli neke od ovih kreposti.

4. 01. 2015.

2. nedjelja po Božiću

Sir 24,1-4. 12-16; Ef 1,3-6. 15-18; Iv 1,1-18

Događaj skromnog Božjeg utjelovljenja nenadmašiva je objava Njegova otajstva. U toj jednostavnosti Bog objavljuje svoju slavu, zato mu pjevaju anđeli. Priprostim pastirima daje

spoznati blizinu vječnosti. U svojoj jednostavnosti oni prepoznaju Božju blizinu: *onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja*. Svi smo pozvani biti sudionicima istog Božjeg sinovstva, po božićnom Djetetu prihvatiti Božju ispruženu ruku. U Malom Isusu Otac nebeski rađa svakog čovjeka za svoje dijete. To je najuzvišenija objava dostojanstva svake ljudske osobe, jedinstvene dragocjenosti svakoga čovjeka. O da je nikad ne pogazimo.

6. 01. 2015.

Bogojavljenje

Iz 60,1-6; Ef 3,2-3a.5-6; Mt 2,1-12

Evangeoski tekst govori o mudracima, a ne o kraljevima, niti da ih je bilo trojica. To je samo pobožna predaja. Ti mudraci s Istoka simboliziraju pagane koji prepoznaju Mesiju, njihov dolazak govori da je Isus došao za sve narode. Ti mudraci doživjeli su svojevršno obraćenje. Oni traže kralja, očekujući palaču, bogatstvo, moć, a nalaze siromašno dijete u špilji. Nisu ga prezreli, nego mu se klanjaju. Ne očekuju nagrade, nego ih oni prinose. Podsjećaju nas da je naš Bog ponizan, da dolazi kao slabašan, u šutnji, ali on je naš Bog. Darujmo ga svojim srcima i poklonimo mu se.

11. 01. 2015.

Krštenje Gospodinovo

Iz 42,1-4.6-7; Dj 10,34-38; Mt 1,7-11

Ovaj je događaj svojevršno sažetak evanđelja. Krstitelj je izvršio pripremu, Isus se pun ljubavi saginje poput grešnika, a Otac ga proslavlja i Duh silazi na njega. U središtu svega je ljudski gledano neobjašnjiva Isusova mesijanska gesta. On je mogao zadiviti nazočne očitujući svoju božansku moć, a namjesto toga On pokazuje kao običan čovjek, bez želje da pokaže kako nije grešnik. Ne srami se biti kao mi. To je gesta dubokoga utjelovljenja, dokaz ljubavi koji nas ostavlja bez riječi. Uranjajući u Jordan Isus uranja u naše ljudsko stanje slabosti i želje za promjenom. Ne sablažnjava nad našim zlom, nego se saginje da nas podigne. Bog nam više nije dalek u svojoj savršenosti, nije čak više samo Otac, on je sada i naš brat.

18. 01. 2015.

2. nedjelja kroz godinu

1 Sam 3,3b-10.19; 1 Kor 6,13c-15a.17-20; Iv 1,35-42

Dva Ivanova učenika polaze za Isusom, a on se okreće i pita ih: *Što tražite?* A što mi tražimo od Isusa? Što nas potiče da idemo na misu, da vršimo njegove zapovijedi? Ovdje se raskrinkavaju naše puke navike i licemjerje. Ne možemo tek stajati i promatrati izdaleka, odmjeravati Učitelja s distance da vidimo isplati li nam se stvarno poći za njim, pa u slučaju da nastanu poteškoće nismo previše blizu bez rizika da budemo pozvani na odgovornost. Dvojica učenika se nisu plašila Isusove blizine, nego su mu uzvratila: *Gdje stanuješ?* Upustili su se u traženje odgovora, te odlaze k Isusu, da iskuse njegov život izbliza, boraveći s njim. Nisu više zaboravili trenutak tog bliskog susreta s Isusom: *bila je otprilike deseta ura*. Poslije toga trenu njihov život više nije bio isti. A što mi odgovaramo na Isusovo pitanje? Ni naš život neće više biti isti.

31. prosinca

Sveta Kolumba

(* u Sensu ili Saragossi † oko 272.)

- Kći poganskih roditelja ● u djetinjstvu zavoljela kršćanstvo ● ostavila roditelje samo da se krsti ●
- djevojka iznimne ljepote ● odana postu i molitvi ● svojom dobrotom mnoge privukla kršćanstvu ●
- zaručila se s Isusom ● odbila carevu ponudu za udaju ● zaštitila je medvjedica ● obratio se nasilnik ●
- slijepac ozdravio na njezinu grobu ● uništene njezine moći ● zaštitnica od bolesti očiju i od velikih kiša ●

Lijepo je ime Kolumba. Znači golubica. Sveta Kolumba se najviše štuje u francuskom gradu Sensu. Neki tvrde da je rođena u današnjoj Saragossi u Španjolskoj. Kći je plemenitih ali poganskih roditelja, koji su još štovali poganske bogove. Kolumba je tako voljela kršćanstvo da je roditelji nikada nisu mogli nagovoriti na žrtvovanje poganskim bogovima. U rodnoj kući nije imala mogućnosti upoznati se s kršćanstvom u svoj njegovoj širini i ljepoti, zato je Kolumba s nekoliko svojih prijateljica tajno pobjegla iz roditeljske kuće i svoga zavičaja u Vienne u današnjoj Francuskoj. Tu se upoznala s kršćanstvom i tu je bila krštena. Iz pokrajine Vienne se povukla u Sens, gdje je živjela povučeno od svijeta u postu i molitvama. Svojim uzornim životom mnoge je privukla kršćanstvu. Poganski su svećenici danomice optuživali malu skupinu kršćana u Sensu da ne štuju poganske bogove. Među optuženima je bila i Kolumba. Car Aurelijan je početka bio blagonaklon prema kršćanima, a onda je naredio najokrutniji progon kršćana. Car je ostavio Rim i došao osobno u Galiju (današnju Francusku), da i tamo muči i progoni kršćane. Uhvaćeni kršćani bi bili dovođeni na gradski trg. Tamo je bio podignut oltar poganskom bogu, gdje su, kako bi spasili svoj život, morali žrtvovati bacajući tamjan na oltarnu žeravicu.

Kolumbina je pobožnost izazvala rimske vlasti te je dospjela pred sud. Sudac i svi nazočni su bili zadivljeni njezinom iznimnom ljepotom. A dražest njezinoga lica izazvala je divljenje u svih. Nitko se nije zagledao u nju kao sam car Aurelijan. Iz Kolumbe je zračilo dostojanstvo i sjaj djevičanstva. Zadivljen njezinom ljepotom, nagovarao ju je da se odrekne vjere u Nazarećanina, da žrtvuje bogu Jupiteru, pa će je uzeti za suprugu svome sinu. Careve riječi je Kolumba strpljivo saslušala, a onda je pred svima ispovjerala svoju vjeru. Rekla je da je ona za sebe davno prije odabrala zaručnika, koji je ugledniji, iznimmiji i ljepši i od careva sina. Zato je odbila carevu ponudu i nije htjela žrtvovati Jupiteru. Kad ju je car pitao tko je taj njezin odabranik, odgovorila je da je to Isus Nazarećanin, njezin otkupitelj za čije je ime ona spremna i umrijeti. Ponesen bijesom Aurelijan je odlučio Kolumbu zatvoriti i osramotiti u javnoj kući. Dok su mladu Kolumbu odvodili u javnu kuću, ona je čula glas Gospodinov koji joj je govorio da se ne boji, jer će je on zaštititi. S puno pouzdanja u Gospodinovu pomoć, Kolumba je pavši na koljena žarko molila u sobi. Od mladića koji ju je htio osramotiti spasila ju je medvjedica koja je iznenada za mladićem prodrila u sobu gdje se nalazila Kolumba. Zvijer je smjesta nasrnula na nasilnika, koji je ipak uspio pobjeći. Za nasilnikom je izišla i medvjedica ne naživši ni malo Kolumbi. Kolumba je zahvalila Spasitelju koji ju je izbavio iz dvostruke opasnosti. Na to je car zapovjedio da se Kolumba spali u kući gdje se nalazila. I kad je kuća već bila sva u plamenu, dojurio je mladić koji ju je imao silovati te ju je izbavio iz zapaljene kuće. Mladić se pokajao za svoju grješnu namjeru, te je odlučio spasiti Kolumbu ili s njom zajedno umrijeti. Bog je tako izbavio Kolumbu i od nasilnika i od medvjedice.

Kako Kolumbu nisu mogli spaliti na vatri, Aurelijan je naredio da se Kolumba muči i ubije. Mučitelji su je zatim okovali, pa su joj željeznom kukom kidali tijelo. Na kraju su joj tako izmučenoj odrubili glavu. I mladić koji ju je izbavio iz ognja imao je biti pogubljen. Nakon smaknuća Kolumbino tijelo je dulje vrijeme ostalo nesahranjeno. Jednoga dana jedan plemić – slijepac se dao dovesti do mjesta gdje je ležalo Kolumbino tijelo. Dotaknuo je tijelo svete mučenice, i odmah progledao. U znak zahvale, dao je sahraniti Kolumbu. U Sensu je kasnije u njezinu čast podignut samostan i lijepa crkva. Kolumbino štovanje se proširilo daleko od grada Sensa. Kršćani su je uvelike štovali već u 6. stoljeću. U 7. stoljeću je nad njezinim grobom podignuta bazilika i nadgrobni spomenik. Samostan svete Kolumbe je u Sensu postojao 660. godine. Kolumbine relikvije su uništene zajedno sa samostanom 1792. godine.

Sveta se Kolumba prikazuje na slikama na lomači s anđelom koji joj se ukazao dok je umirala. Prikazuju je s krunom na glavi, okovanu lancima, a kraj nje stoji medvjedica, koja joj je prema legendi obranila čast. Na nekim slikama je vidimo kako na lancu vodi medvjedicu ili psa. Prikazuju je i s knjigom ili s paunovim perom. Neki kipari je prikazuju s golubicom, na lomači... Nadbiskupski muzej u Kölnu nosi naziv Kolumba zato što je podignut na ruševinama nekadašnje župne crkve svete Kolumbe. To je bila najbogatija i najljepša crkva u gradu. Potpuno je razorena za vrijeme Drugoga svjetskog rata. U ruševinama je ostao neoštećen Gospin kip. Tamo je podignuta i crkva koju vjernici zovu Gospa od ruševina „Madonna in den Trümmern“. U Portugalu više mjesta nosi njezino ime: Santa Comba.

Kolumba pomaže kod bolesti očiju i kod velikih kiša.

Prema: Georg Ott, *Legende von den lieben Heiligen Gottes, Abendsberg, 1863.*

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sloboda (11)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Dostojanstvo čovika je sloboda. Al pravu je slobodu izgubio Adam i mi s njim. Slobodu gubimo kada grišimo. Danas se ipak radujemo, jer si se Ti rodio... od grija oslobodio. A naći slobodu dobre volje, mir, nije ropstvo nego prava i slatka sloboda... Tvoje ćemo zapovidi sliditi i vazda mir i pravu slobodu uživati.¹

Ove misli izrekao je otac Gerard u svom razgovoru s Isusom na Božić, kada slavimo otajstvo Rođenja Kristova, kojeg je otac Gerard na osobiti način častio i iz njega, kao iz rudnika pronalazio neiscrpivo blago vjere, nade i ljubavi. Na taj način se suobljučavao samome Kristu u vršenju volje Božje. Kako se u Isusu ostvarila Božja volja i otac Gerard je bio siguran da će biti uslišan kada moli Gospodinovu molitvu: *Sve što ištemo u molitvi bit će nam* (Mk 11,24), tj. *tko se moli sve ima što mu treba. Isuse, ja ištem milost, da se za sve ništavno, rastreseno mišljenje odmah pokajem.*² Kao pravi Isusov učenik otac Gerard je iz dana u dan Božju volju spoznao i vršio što pokazuju njegovi vlastiti zapisi. Kako je otac Gerard prepoznao Božju volju? Tako, što je cijenio Isusov nauk sadržan u evanđeljima i Božjim zapovijedima, njega prepoznao, o njoj razmišljao, s Isusom razgovarao i u praksu svakodnevno primjenjivao: *Tvoje ćemo Zapovidi sliditi i vazda mir i pravu slobodu uživati.*³ Možemo s pravom reći da su se u ocu Gerardu susretale dvije volje; volja grešnog čovjeka, kako je otac Gerard sebe nazivao, i Božja volja. Isus je rekao da nitko ne može doći k Ocu, ako ga Otac ne privuče (usp. Iv 6,44). Nebeski Otac je oca Gerarda privlačio, a o. Gerard je objeručke privlačenje sasvim slobodno prihvatio. Nije dovoljno poznavati evanđelje i Božje zapovijedi, nego prionuti uz osobu, a to može biti samo po Duhu Svetom

kojega Isus šalje. Otac Gerard se sav predaje nadahnuću i vodstvu Duha Svetoga, kako piše u Gerardovim spisima: *Sav se narod divio Isusovu nauku* (Mk 11,18). Dakle, *kad je sav narod želio čuti Isusov nauk, moram ga i ja želiti ne zbog slasti, nego zbog ljubavi Isusa.*⁴ Duh Sveti je ocu Gerardu dao razbor kojim je uočavao što je volja Božja, što je dobro, ugodno i savršeno za njega i za vjernike koje je duhovno odgajao i vodio. Krepost razboritosti primljena od Duha Svetoga ne odnosi se samo na Gerardov svakodnevni život, nego i na potpunu spoznaju volje Božje sa svakovrsnom mudrošću i duhovnom razumijevanju. To je život koji je mio Gospodinu. Gerardova molitva nije bila drugo do li po Božjoj volji: *Zato ću Tebe držat za upravitelja moje volje*, kaže o. Gerard u svome razgovoru s Isusom.⁵

Nije dovoljno poznavati što Isus u evanđeljima uči, nego to provoditi u konkretno djelo. To provođenje u život zapravo je kršćanski život na kojega smo svi pozvani, a osobito posvećene osobe, za razliku od života prema ljudskim strastima. Volja Božja traži od nas svetost, zahvaljivanje, strpljivost, vladanje po Božjim zapovijedima. To čini čovjeka slobodnim i poput orla spremnim za let u visine Božanske mudrosti i slobode. Otac Gerard uči da je provođenje Božje volje moguće, jer Bog je onaj koji u nama proizvodi i htijenje i djelovanje (usp. Fil 2,13). Na taj način se ostva-

ruje zajedništvo volja, slaganje milosti i slobode. Bog zna tajnu kako skloniti naše srce, a da nam ne čini nasilja i da nas privuče k sebi bez prisile. Zato šalje svoga Sina da on po mucu, smrti, uskrsnuću, uzašašću i slanju Duha Svetoga uspostavi stanje savršene i konačne slobode za sve koji pristaju uz njega u vjeri i ljubavi. Sloboda koju nam je pribavio Isus Krist nije plod apstraktne nauke. Ono je plod povijesnog događaja, pobjedonosne Isusove smrti i osobnog dodira s Kristom po sakramentu krštenja. Slobodni smo u tom smislu što smo u Kristu dobili mogućnost da unaprijed živimo u prisnosti s Ocem i da ne budemo sputani sponama grijeha, smrti i zakona. Pridružujući nas otajstvu smrti i uskrsnuća Kristova, krštenje je dokrajčilo naše robovanje. Po krštenju smo primili *duha posinjenja*, a ne *duha ropstva* (Rim 8,14-17), da pred ljudima navješćujemo *divna Božja djela* (Dj 2,29; 4,13). Živjeti slobodu koju nam je pribavio Isus Krist, ozbiljna je stvar. To nije sladunjavo govorenje: Isuse, ljubim te, Isuse, ljubim te... Ljubav je žrtva i darivanje, zahvalnost i potpuno predanje Božjoj volji u dobri i u zlu. To je ono što u svom osobnom razgovoru s Isusom zapisuje otac Gerard: *Na Tvoj križ prikuj me! Ovako prikovan, nek sam ipak slobodan na Te u Svetohraništu gledat, da se znam i onda veselit, kad već teret ne mogu savladat... Ovako prikovan za grih sam nesposoban... Dakle, moja je pisma: Zakovan za križ, za dobro, makar tilo bilo modro.*⁶ To je Gerardova sloboda.

(Svršetak)

¹ Razgovor s Isusom, str. 128, (003947).

² Naslađivanje duše, str. 15, (003703).

³ Razgovor s Isusom, str. 128, (003947).

⁴ Naslađivanje duše, str. 15, (003703).

⁵ Razgovor s Isusom, str. 69, (003888).

⁶ Razgovor s Isusom, str. 128, (003947).

Običaji o Božiću u Vajskoj i Plavni

Piše: Zvonimir Pelajić

Stanovnici Vajske većinom su poljoprivrednici. Kada nađe zima, njima dođe odmor. Ljudi su bili slobodniji i dospijevali su za kojekakve šale, običaje pa i praznovjerja. Pogotovo su to činili pripremajući se za Božić. Tako se na Sv. Barbaru sijalo žito za Božić, što je bilo popraćeno radošću i iščekivanjem da niče.

Posebni su običaji bili vezani uz Sv. Luciju. Od tog dana (13. prosinca) pisalo se do Božića svaki dan vrijeme vjerujući da će takvi biti mjeseci tijekom sljedeće godine. Djevojke bi napisale 12 muških imena i svaki dan do Božića izvlačile bi po jednu ceduljicu s imenom i koji bude zadnji, taj će joj biti zaručnik. Od Sv. Lucije do Badnjeg dana kokoši se hranilo u obruču da se ne razilaze i tako ne izgube. Kokoši se u te dane nije vabilo da ne bi u novoj godini bilo prazno dvorište i da ne bi živina uginula. Navečer bi se netko obukao i plašio djecu. Na taj su ih način poticali da budu poslušna roditeljima.

Dan prije Badnjaka zove se **kokošji badnjak**. Taj se dan pazilo tko prvi dolazi u kuću. Ako je došao muškarac, u novoj godini bit će među pilićima mnogo pijetlova. Ako je prvo došla žena, značilo je da će biti malo pijetlova, a mnogo koka. Djecu su taj dan strašili da se ne tuku, jer će onda imati u novoj godini čireva.

U očekivanju Božića

Badnji je dan priprava za Božić. Taj dan je strogi post pa se nadoknađivalo rakijom. Ujutro se rano načupala slama, koja je bila svezana i spremljena za sobu. U peći su se ložili panjevi da bi se dobro zagrijala peć i soba za Badnju večer. Kad je večera bila gotova, domaćin je unoseći slamu i čestitajući Badnjak, Adama i Evu, Isusovo porođenje pitao: „Što reče Bog?“ Svi ukućani su odgovarali: „Bog reče da se veselimo.“ Zatim se širila slama, palila božićna svijeća i zajednički se molilo. Ispod stola se postavio ham za konje, jer se na Božić nije radilo. Košara ili vreća žita ili kukuruza stavljala se također ispod stola i tom hranom se hranila stoka za vrijeme božićnih blagdana. Na raonik se sipalo tamjana, pod stolnjak se stavljalo slame i novac. Božićno drveće u hrvatskim šokačkim kućama je novijeg datuma. Kada se sve postavilo na stol, domaćin je uzeo jabuku i izrezao na onoliko kriški koliko je imao članova obitelji. Kriške su umakali u med i jeli isto i češnjak. Jabuka se rezala u znak jedinstva obitelji, da se sjetiš s kim si jeo jabuku na Božić. Luk je bio zaštita od vještica. Žmi-

reći svatko je uzeo orah iz košarice a čiji je bio pokvaren vjerovalo se da će taj biti bolestan. Ispod stolnjaka se izvlačila slamka a čija je bila najdulja, vjerovalo se da će taj najdulje živjeti. Zatim se lomio kolač – *badnjača*. Večera je bila posna. Grah (*papula*), *tašci* (u Plavni su to *perke*), rezanci s makom i orasima. Za tu zgodu spremao se kompot koji se jedino na badnju večer jeo zajednički. Nazdravljalo se dobrim vinom i pjevale su se božićne pjesme. Poslije večere gasile su se svijeće s vinom i pazilo se na koga ide dim, jer bi taj u novoj godini bio kandidat za smrt.

Čim se završila večera, djeca su odlazila po kućama pjevati božićne pjesme pa bi dobivali darove. U stara vremena dobivali su suhih šljiva, krušaka ili jabuka. Poslije večernjeg predaha svi su išli na polnočku. Po završetku polnočke mlađi su starijima uz rukoljub čestitali: „Čestitam Bog i Božić, Isusovo porođenje“. Došavši kući, pekle su se kobasice. Svi su ukućani spavali tih dana na slami, kreveti se nisu razmještali dok je bila slama u sobi.

Drugi dan Božića se ide čestitati svetoga Stjepana a trećeg dana svetog Ivana. Na svetog Ivana nosilo se blagosloviti vino. To su vino pili svi članovi obitelji, svaki pomalo, a ostalo se čuvalo kao lijek ako se netko razboli od grlobolje. Ujutro rano, na Mladence, iznosila se slama i na putu se palila uz pjevanje. Djeca tog dana idu šibati na spomen Nevine dječice.

Božić u Plavni

Vjerski život i običaji u Plavni slični su ovima. To su dani zanosa i radosti. Prema kazivanju **Kuzme Mišića**, 1980. godine o Badnjaku kao običaju o Božiću u arhivu povijesno istraživačkog odjela HKUPD-a „Matoš“ čuva se sljedeći zapis:

Kako se približava Božić, domaćin i domaćica s dicom se raduju dolasku ovoga velikog blagdana. Dan prije Badnjaka otac obitelji ode u šumu i odsiče jelku te je donese kući. Mater na drvo naviša šećera, svićica i prethodno pozlaćeni oraha. Na sam Badnjak ujutro domaćin pripremu jedan veliki naramak slame koji će se te večeri uniti u sobu. Na taj dan se od pamtivika posti u obiteljima, pa se i takva jila posna pripremaju. Uvečer, prije same večere, svi se okupe u sobi i otac obitelji unaša slamu koju je jutros pripremio. Na vratima ga dočekuje domaćica s upaljenom svićom. Domaćin pozdravlja s „Faljen Isus i Marija, čestitam Vam Badnje večer, Adama i

Evu“. Domaćica koja ga dočekuje i svi nazočni odgovaraju: „Navike, živio.“ Domaćin unasa slamu i stavlja je na srid sobe i prije nego se slama prostre po sobi izvlače se pune vlati koje se stave u čašu i na sto. Neke vlate se stavljaju pod stolnjak na stolu. Zatim se slama prostre po cijeloj sobi, a dica čestitaju starijima Badnje večeri i poljube ih u ruku. Na stolu je već pripravljena čaša sa zrnima žita i tri svijeće u njima, koje se sada pale. Najmlađi član obitelji se okreće oko sebe držeći u desnoj ruci čašu s upaljenim svjećicama. Kada se okrene oko sebe, stane, pozdravi prisutne s „Faljen Isus i Marija, čestitam vam Badnje večeri.“ To čini tri puta. Iza trećega čestitanja stavi čašu s upaljenim svjećicama na stol, puhne u njih i ugasi ih. Onaj na kojega ide dim s ugašeni svjećica će, prema predaji, prvi umrijeti. Sada se pristupa večeri koja je posna, a sastoji se od perki, rizanaca s makom, dunsta od šljiva, meda, oraha i suhoga grožđa. Iza večere najmlađi članovi obitelji odlaze kod rođaka i prijatelja noseći „Betlem“. Kada dođu u kuću spuste Betlem i pivaju božićne pisme. Zatim čestitaju Božić, starije poljube u ruku, a ovi ih darivaju novcem, jabukama, orasima, suhim šljivama ili smokvama. Najstariji nose darove. Dobivene darove će svi skupa podijeliti. Stariji posli večere malo prilegnu na slamu, ili otiđu k prijateljima ili u komšiluk, da tamo dočekaju vrime do polaska na polnoćku. Prid ponoć svit sa svi strana žuri prema župnoj crkvi na polnoćku. Polnoćki se najviše raduju dica. Iza

polnoćke prid crkvom jedni drugima čestitaju rođenje Isusovo. Kada se vrate kući, čestitaju rođenje Isusovo onima koji nisu bili na polnoćki, a dica starije poljube u ruku.

Tako je to bilo nekada, a većina od ovih običaja je obnovljena osnutkom hrvatskih udruga u ovim mjestima.

/Izvori: A. T. Augustinov, *Kulturna povijest Vajske*, Vajska, 1972.; Zapis kazivača Kuzme Mišića, Plavna, 1980.; Arhiv HKUPD-a „Matoš“ Plavna/

Božić u Sonti nekad

Piše: *Ruža Silađev*

Badnjak

Za Badnji dan u Sonti su nekada sve kuće bile detaljno čišćene, kao i dvorište, štale, šupe, svinjci i kokošarnici. Slama koja će se unositi uvečer u kuću, također je bila pripremljena. Pihtije (*lučenje*) koje su se jele kao doručak za vrijeme božićnih dana, priređene su kao i razni sitni kolači, pret-hodnih dana.

Na sam Badnji dan se nije rano ustajalo, da se ne bi palilo svjetlo. Pošto je to dan Adama i Eve, običaj je bio, a i sada, da se čestita svima koji nose njihova imena sa: „Čestitam ti Adama i Evu.“ Doručkovalo se *pačule*. To je pašeta od kuhanoga graha, bijeloga luka, jače začinjena solju i ljutom, sitnom, crvenom paprikom. Kuhano se nije jelo do večeri, a pos-tilo se tijekom cijeloga dana i večeri.

U kućama se pripremala hrana za večer. Pekla se kvasna pogača *badnjača*. Bila je okruglog oblika, a na gornjoj strani je napravljen križ od tijesta koji ju je dijelio na četiri dijela. Između krakova križa su se od tijesta pravili mjesec, zvijezde, vlati žita, domaće životinje i živad. Ukućani koji su imali kravu pripremali su i *zdravljaču*. Pogača je bila u obliku križa, a na vrhovima zasječena kao pet prstiju na rukama. Osobno, pretpostavljam da je to simbolika bračnih vrijednih ruku u Kristu. *Badnjaču* i *zdravljaču* je pripremala domaćica s djecom. Za večeru se kuhala posna grah čorba ili posna riba s tijestom, *obaška rizanaca*, tijesto s makom, *čikmaki* ili orasima. Ako je bilo posne male, bijele ribe, stavljala se na trsku, umjesto gra-

dela i pekla u pećnici ili peći bez masnoće. Svi u obitelji su radili na pripremanju hrane, a naročito ženska čeljad u opuštenu predblagdanskim raspoloženju pjevajući svete pjesme.

Pred večer se još jednom počisti, *pomete kujna*. To radi djevojka za udaju, iznosi lopaticu s pometenim na dvorište i sluša na koju će stranu *zalajat ker – na tu stranu će se udat*.

Pred večer se naročito pazilo da se svjetlo pali kad je već negdje upaljeno, jer *nesrića ide tamo di je prvo svitlo*. Slama se unosila u kuhinju, koja je služila i kao dnevna soba. U unošenju slame je sudjelovala, također, cijela obitelj. Mati i djeca su prihvaćala slamu koju je unosio otac s riječima: „Čestiti vam

Reportaža

Adam i Eva i Badnje večer. "Mati prihvaća slamu donosi ispred *astala*, na nju malo sjeda, *da nam kokoše bolje nesu i sidu* (o nasadu). Otac i mati kao i djeca raznose slamu po sobi. Mati *kvoca* (oponaša kvočku), *kvo, kvo*, a djeca oponašaju piliće, *pipićok, pipićeok*.

Na stol se stavljalo u vreću malo slame, malo se pritisla da se stol izravna (ta slama se na Tri Kralja vezivala na vočke, vjerujući da će ih štiti od mraza, a pomalo se stavljala i u gnijezda kvočaka da bi bolje izlegla piliće), vlati žita i metalnih novaca, *da bude kruva i novaca*. Sve se prekrilo stolnjakom, *krušnim tarkom*. Na stol se prvo stavljala *badnjača* i *zdravljača*, ostala pripremljena hrana, rakija, vino, boca kompota (*dunca*), dunje, suhe šljive, višnje, orasi i crvena jabuka (koja se nosi na Sveta Tri Kralja u crkvu na blagoslov, te se podijeli među članovima obitelji).

U Sonti se nije pravio adventski vijenac u predbožićno vrijeme. Razne molitve i Zlatna krunica se molila svaku večer uz običnu ili posvećenu svijeću. Na Badnji dan, u čašu za *okretat se*, stavljalo se pomiješano žito i kukuruz s tri svjećice (crvena, bijela i plava) i između njih vlati žita.

Prije večere dolazio je *anđel sa kriškringlom* (božićno drveće). Anđeli su bili obično susjedi zamaskirani s manjim sitom na licu, u bijeloj opravi. Anđeo je tražio od djece da izmole Očenaš. Zauzvrat bi dobili drveće, koje je najčešće bilo drveće četinjače, ali u *gladnim* godinama je mogao biti i šimšir ili grana od bilo kojeg drveta. Ako su roditelji morali pribjeći ovoj drugoj opciji, nisu bili baš najsretniji (*eto ni za Božić nismo ko drugi svit*). *Kriškringli* su roditelji skrivali od djece, dok su ga ukrašavali i djeca bi ga prvi put vidjela tek na Badnju večer, kada bi ga donio anđeo. U sveopćoj nestašici i siromaštvu ukrasi se nisu kupovali. Orasi bi se pažljivo prepolovili, sadržaj upotrijebio za kolače, a prazni orasi se slijepili, ofarbali najčešće srebrom i objesili na drveće. Ukrašavalo se s božićnim bombonima, domaćim kolačima i kupovnim lutkama i konjima od kolača. Stavljalo se pamuka po drvcu, koji je sličio napadanom snijegu.

U Sonti se jako vodilo računa da se nikome za Božić ne bude dužan, jer se onda to tumačilo, *najgorji smo*.

Ispred trpeze, prije objeda, na Badnju večer, kao i prije svih ostalih objeda tijekom Božića, najprije, najmanje dijete, pa su se onda i ostala djeca smjenjivala, okretala se s desna na lijevo, kako kosa kosi, s čašom u ruci i upaljenim svjećicama, a nakon Očenaša (koji započinje mati), govoreći *Faljen Isus, čestitam vam Adama i Evu i Badnjak!* Ostali su odgovarali *Živ i zdrav bijo!* Tako se činilo tri puta. Djetetu otac pruža čašu s vinom, dijete uzima gutljaj, a zatim gasi svijeće, prskajući vinom iz usta, još uzima koji gutljaj i popije. Pazi se na koju stranu tj. na koga ide dim. Vjerovalo se da će ta osoba prva od obitelji umrijeti. Neposredno prije objeda, mati moli Očenaš, zahvaljuje Bogu na svim milostima i moli da i sljedeći Božić obitelj skupa dočeka. Otac prekriži, *prikrsti* Badnjaču s donje strane, na vrh u sredinu sipa nekoliko kapi vina, reže pogaču u križ, vadi prvu četvrtinu, te dijeli prvo supruzi, pa onda ostalima. Od svakoga jela prva ona proba, pa onda otac, te ostala obitelj po starosti. *Zdravljača* se samo prekrižila i ostavila u *krušni tarak* do Nove Godine (tada se prekrižila, „prsti“ su se odrezali i podijelili među članovima obitelji da ih pojeđu a ostalo se razdijelilo životinjama i naravno, kravama). Za vrijeme večere nije bilo preporučljivo ustajati od stola. Zato je sva hrana, piće i poslastice bilo brižno ranije postavljeno na trpezi.

U prozor se tijekom večeri postavljala svijeća zabodena u izraslo zeleno žito (obično u tanjuru), posijano na svetu Barbaru ili na svetu Luciju. Tijekom večeri se *baci* tamjan na šporet čiji je miris upotpunjavao svečanu atmosferu. Poslije ve-

čere obitelj se opruži na slami. Kreveti se na Badnjak nisu razmještali nego se spavalo na slami.

U selu, na ulici, nakon večere je bivalo vrlo bučno. Momci i djevojke su izlazili iz kuća na *čoš* (ugao ulice), svirali u tada vrlo popularne usne harmonike, tambure, frule i harmonike. Pjevale su se uglavnom božićne pjesme. Mlade i sredovječne, udane žene su u grupama prolazile selom i gledale kroz prozore (s kojih su bile sklonjene zavjese) u sobe svojih mještana. Svaka domaćica se trudila urediti sobu (s najljepšim ćilimima i prekrivačima, *ponjavama* koje je imala) i blistavim *kriškringlom*. O tomu se kasnije pripovijedalo u najboljim namjerama.

U ponoć, se išlo u crkvu na *pološnicu*. Polnoćka je bila uvijek brojno posjećena. I oni koji nikada ne idu u crkvu na *pološnicu* su dolazili. Crkva se uvijek uljepšavala s ćilimima kućne izrade, koje su Šokice vrlo rado izrađivale. Mlađahne djevojke, tinejdžerice, *švigerice*, su ponosno zauzimale prve redove ispred klupa, *kora*, pa onda vremešne djevojke i mlade tek udane žene, koje su u nedostatku mjesta, stajale i s obje strane uz *kore*. U *korama* su sjedile starice i starci, a iza *kora* su stajale sredovječne žene. Svi su se oblačili u najsvečanija i najljepša *ruva*, ruha. Djevojke u *pulanku*, s obavezno ukrašenim *kukuljom* (vrsta frizure) *muškadlom*. Tek udane žene su se također odjenule u *pulanku*, a na glavu bi stavljale bogato urešene *kapice* s prirodnim cvijećem i aplikacijama ručne izrade. Starice su također odijevale tradicionalno ruho, koje je bilo malo skromnije. Mlade, vremešne žene, pa čak i one starije koje su nosile na glavi maramu, znale su staviti cvijet između uha i marame. Bjelilo je bilo u modi, te su se mnoge ženske osobe *puderisale*, rumenile i crvenile usne, *laloke*. Udane žene su nosile pod miškom male ćilime, *ćilimce*, koje su u crkvi prostirale na pod i na njima stajale tijekom cijelog Bogoslužja. Boja *ćilimaca* se kretala od svjetlijih do tamnijih prema godinama osoba koje su ih nosile. Starice su imale također male ćilime sa sobom, ali tamnih boja, na štrafte, *štrafle*, koji se zovu *guberci*. Inače, ti mali ćilimi su se nosili i u drugim vjerskim prigodama. Ako se u redovima ispred *kora* našla mlada žena koja je odbjegli, prilazio joj je kapelan, a ponekada i svećenik i uskraćivao mjesto naprijed (i u drugim vjerskim prigodama), jer se smatrala nedostojnom da stoji u prvim redovima. Muškarci se na polnoćku nisu odijevali u svečane narodne nošnje, već u uobičajeno svečanije ruho.

Poslije polnoćke se čestitalo ispred crkve jedni drugima sa: „Čestit Božić i Isusovo porođenje!“ Odgovor je: „Fala, živ i zdrav bijo!“ Ljudi se nisu međusobno ljubili prilikom čestitanja, jedino se ljubilo svećenika u ruku, kao i muškarce starce. Svi mladi muškarci, oženjeni te godine, bili su pozi-

vani u tastovu (*didinu* i *bakinu*) kuću, na friško pečene, tek *prodimljene* kobasice, rebra i *podgrlinu* iz *salamure*. Pozivani su također i po neki budući zetovi za koje se sa sigurnošću moglo očekivati da će postati pravi zetovi u dotičnoj kući.

Prvo božićno jutro se dočekivalo na slami. Poslije doručka, *lučenja*, slijedile su mise u crkvi. Mala misa, hrvatska, mađarska i švapska misa i velika hrvatska misa. Sveti Stjepan i Sveti Ivan se proslavljao čestitkama, ČESTIT BOŽIĆ I SVETI STIPAN, ČESTIT BOŽIĆ I SVETI IVAN. Male muškarčice se malo povuklo za uši na gore, da brže i bolje rastu sa riječima: „Živ i zdrav bijo“, a šaljivdžije bi dodavale: „Brzo naraso, vojsku odslužijo i još se brže oženijo!“.

Svakoga božićnoga dana na ulici je bilo neuobičajeno živo. Prezali su ljudi konje u velike drvene sanke. Na njih su sjedali tamburaši, *banda*, momci i djevojke i u raspjevanom i razigranom raspoloženju obilazili selo.

Uvečer su se mladež i mladi bračni parovi skupljali po kućama i valjali, *buretali* po slami. Par po par. Muško i žensko. Ako se i dogodio, kakav neprimjeren ispad, onaj koji ga je učinio bi bivao izbačen iz takvoga društva. Cika, vriska, radost i veselje su bili obilježje božićnih večeri i uopće cijeloga Božića.

Mladinci ili Nevina dječica

Na blagdan Nevine dječice ili kako se to kaže u Sonti, *Mladinci*, izjutra rano, prvo mati a onda i otac uzimaju prućić u ruke i malo još u postelji simbolično *šibaju* djecu po turu, govoreći: „Živ i zdrav bijo! Živ i zdrav bijo!“.

Tog jutra, još po mraku se iznosila slama iz prostorija. Van na ulicu. Opet i u iznošenju slame je sudjelovala cijela obitelj. Za djecu je to bio još jedan događaj za pamćenje. Ispred svake kuće bi se palila slama, a nebo iznad Sonte bi dobivalo crveni odsjaj, zbog velikog broja vatri. Pjevalo se: „Ošo Božić u Stapare, privedite ga! Ako ljudi nisu doma, žene će ga! Ošo Božić u Stapare, privedite ga, ako stari neće, dica će ga!“

Poslije ispraćaja Božića, djeca naročito, a i stariji odlazili bi kod susjeda i rođaka s prutom, također u *šibanje*. Stariji su bili čašćeni vinom, rakijom i božićnim kolačima. Djeca su dobivala simbolične darove, bombone, orahe, suhe šljive. Smijeh i veselje se nastavljalo. U kući se radilo samo nužno, oko kuhanja, održavanja higijene i oko stoke i živine, sve do Tri Kralja.

Obnovljeni običaji

Od osnivanja, 22. siječnja 2002. godine, u Kulturno prosvjetnoj zajednici Hrvata „Šokadija“ iz Sonte, pored lokalnog tradicijskog i kulturnog, njegovalo se i vjersko naslijeđe. Tadašnji sončanski župnik, vlč. **Željko Augustinov**, umnogome je podupirao osnivanje i redovit rad nove Zajednice. U prve dvije godine rada, dok nisu dobili prostoriju u Domu kulture, ustupio im je na uporabu vjeronaučnu dvoranu župnoga doma.

„Šokadija“ je od samoga početka rada sudjelovala u vjerskom životu župe Sonta. Već u godini osnivanja članovi su, odjeveni u starinske šokačke narodne nošnje, početkom jeseni sudjelovali na misi zahvalnici, a od naredne godine, pa sve do danas, mješoviti pjevački zbor, uz pratnju tamburaškog sastava redovito održava uskrzne i božićne koncerte u crkvi sv. Lovre.

Božićni koncerti se održavaju na pola sata prije polnočke. U početku je to sončanskim vjernicima bilo vrlo neobično, poneki, konzervativniji od ostalih, čak su se i sablažnjavali. Do tada u crkvi nisu ni čuli ni vidjeli druge pjevače do *gospoša* niti glazbenike do kantora i orgulja, a sad su se ispred oltara nenađano stvorili pjevači i tam-

buraši u narodnim nošnjama. Vremenom su ove koncerte prihvatili svi vjernici, pa posljednjih godina na polnoćku redovito dolaze pola sata ranije, kako bi uživali u ovim koncertima.

U vrijeme župnikovanja vlč. **Dominka Ralbovskog** njegova sestra, katehistica **Kristina** okupljala je veliki broj djece i mladih, pa je s njima priređivala mnoge sadržaje, od recitala i pjevanja, do malih igrokaza. U nekoliko navrata za Božić je organizirala čak i „Živi Betlem“, na veliku radost vjernika. Ispred crkve bi bila postavljena vjerna kopija štalice, pa bi mladi, odje-

veni u odore primjerene onima iz zapisa, pred polnoćku ulazili u crkvu u procesiji.

„Šokadija“ je, na temelju priča kazivača starije dobi, rekonstruirala i s članovima dječje dramske i folklorne sekcije obnovila običaj „Betlem“. Djeca su od blagdana Začeca, pa do *Kokošnjega badnjaka* obilazila selo, po određenom ritualu u kućama pjevala, a domaćini bi ih na odlasku simbolički darivali.

Uz blagoslov sadašnjega župnika, vlč. **Josipa Kujundžića**, „Šokadinci“ će i ove godine s radošću izvesti svoj tradicionalni „Božićni koncert“.

Ivan Andrašić

Crkva treba biti u službi cijeloga društva

Generalni tajnik Caritasa Europe Horhe Nuno Mayer boravio je u Srbiji 26. i 27. studenoga. Tijekom ovoga posjeta imali smo priliku razgovarati s njim, tijekom kojega je naš sugovornik dao veoma dragocjene odgovore na postavljena pitanja.

Caritas Srbije: Bili ste u Strasbourghu 25. studenoga, kada se Sveti Otac obratio Europskom parlamentu. Kakve dojmove i poruke nosite s tog događaja?

H. M.: Papa se jasno obratio članovima Europskog parlamenta da promiču dijalog sa zemljama Balkana, zemljama koje traže mir i razvoj. To je veoma snažna poruka, s obzirom na to da je Papa izrekao za kratko vrijeme koje je imao na raspolaganju. Također bih želio dodati da je Papa podsjetio političare da najprije služe ljudima, poštujući njihova ljudska prava, a onda i općem dobru. Ovaj interes treba biti iznad ekonomskog interesa.

Caritas Srbije: Prvi put ste u posjetu Srbiji. Kakva ste očekivanja imali prije nego što ste ovdje došli?

H. M.: Više od vlastitih očekivanja, došao sam sa željom slušati i saznati više o Caritasu Srbije. Naravno, upoznat sam s radom Caritasa Srbije, jer sam se prije toga susreo s beogradskim nadbiskupom Stanislavom Hočevarom, direktorom Caritasa Srbije vlč. Vargom i koordinatorom Darkom Totom. Znam da je Caritas Srbije s jedne strane veoma profesionalna organizacija, koja radi veoma precizno i dobro, ali ovdje sam također otkrio da Caritas Srbije želi produbiti svoje korijene u socijalnom učenju Katoličke crkve, s druge strane.

Caritas Srbije: Kakve ste dojmove stekli o radu Caritasa u našoj zemlji?

H. M.: S jedne strane Caritas već ima iskustvo iz prošlosti i može pokazati rezultate na različitim poljima u posljednja dva desetljeća, rezultate vezane za izgradnju mira, za služenje ljudima s problemima s mentalnim zdravljem, za služenje starijima u njihovim domovima, rezultate u odnosu s Vladom, s drugim organizacijama. Crkva u Srbiji može biti ponosna na svoj Caritas. S druge strane, postoji izazov, a on se odnosi na to da postignemo da katolici u Srbiji sve Caritas vide kao svoj Caritas, da više sudjeluju u radu Caritasa kao volonteri, preko donacija ili da samo govore svojim prijateljima o služnji koje Caritas pruža ljudima u potrebi.

Caritas Srbije: Što vidite kao najveće izazove za Caritas Srbije i za Katoličku crkvu u našoj zemlji?

H. M.: Katolička crkva je uvijek služba društvu. Crkva nije stvorena sama za sebe, ona je tu da služi društvu u kojemu se nalazi. Katolička crkva je tu da služi svim stanovnicima Srbije. Caritas je jedan način služenja, u rukama biskupa i vjernika, kako bi pokazali da katolici u ovoj zemlji služe djeci Božjoj, ljudima ove zemlje. Vidim to kao izazov, jer imamo rizik u Crkvi da držimo nešto za sebe, da se držimo samo zdanja crkve. Međutim, imamo zadaću izaći van i prenositi Radosnu vijest Evanđelja preko riječi, ali i djela, a Caritas je tu da provede u praksu program dobrog Samarićanina.

Važno je da svi ljudi osjećaju kako su dio Caritasa, da on pripada svakom katoliku u ovoj zemlji, bez obzira na nacionalnost, je li Mađar, Hrvat, Rusin... To je nasljeđe katolika koje ne treba stajati na polici, već treba biti korišteno i u službi mnogih.

Caritas Srbije: Na koji bi se po Vama način pastoralna skrb o vjernicima mogla povezati s karitativnim radom?

H. M.: Jedan se bez drugoga ne mogu razumjeti. Pastoralna skrb mora uključiti pravi život i objasniti na koji način katolici mogu živjeti u konkret-

nom društvu u kojemu se nalazimo. Jedna od mogućnosti življenja vjere u društvu jest biti volonter, raditi nešto za druge. Također, može se biti i dobar katolik tako što si dobar učenik u školi. Ne trebaš ništa govoriti, ako se dobro vladaš već ćeš širiti dobre vrijednosti. Isto je i sa zaposlenima, ako si dobar i pošten radnik širiš dobre vrijednosti. Ali trebamo razmišljati i o tomu kako predstavljamo Crkvu i našu vjeru. Zato katolici imaju Caritas u koji se mogu uključiti.

Caritas Srbije: S obzirom na iskustva koja ste vidjeli u drugim zemljama, što mislite kako bi se u Srbiji moglo potaknuti više župa da formiraju svoje župne caritase?

H. M.: Morate pronaći vaš način. Postoje mnoga iskustva u drugim zemljama, ali trebate pronaći vlastiti modalitet djelovanja. Jedno je uključiti svećenike, a druga stvar je kako uključiti laike, kako predstaviti što Caritas radi, predstaviti vrijednosti, akcije i mogućnosti sudjelovanja u svemu tomu. Potrebna nam je dobra komunikacija kako bi svatko znao: „Da, ovo je Caritas, ova-ko ja mogu pridonijeti svojim vremenom, donacijama, novcem, razgovorom sa svojim prijateljima i reći: vidi koliko je Katolička crkva učinila od kad su počele poplave“. Važno je da svi ljudi osjećaju kako su dio Caritasa, da on pripada svakom katoliku u ovoj zemlji, bez obzira na nacionalnost, je li Mađar, Hrvat, Rusin... To je nasljeđe katolika koje ne treba stajati na polici, već treba biti korišteno i u službi mnogih.

Caritas Srbije: Za sam kraj, Vaša poruka djelatnicima Caritasa u Srbiji, ali vjernicima koji žive na ovim prostorima...

H. M.: Mislim da dobro radite, da možete gledati u budućnost s pouzdanjem. Znam da u Caritasu uvijek hoćemo raditi bolje, i sam sam bio uključen u župni Caritas, u biskupijski Caritas. Znam koliko je teško, ali ujedno i koliko je ispunjavajuće. Mogu samo ohrabriti sve djelatnike Caritasa da nastave raditi, pridonositi, jer je to društvu potrebno. Trebaju pri tom znati da nisu sami, ima na stotine tisuća djelatnika Caritasa širom Europe, koji rade s istim duhom.

Preuzeto s: www.caritas.rs

Divno je biti majka i ispunjavati Božje planove*

Piše: Marina Piuković

Kako se predstaviti kao žena i majka, na veliki dan, na Materice? Danima sam razmišljala kako to napisati... Vjerujem da bi svaka žena mogla ispričati svoju životnu priču. A evo i moje...

Dragi Bog i moji dragi roditelji, tata Šime i mama Marta, odlučili su me pozvati u život u jesen '74., a svjetlost dana ugledala sam 9. 8. 1975. Odrasla sam sa svojim starijim bratom Miroslavom, kao drugo dijete u obitelji. S nama je živjela mamina mama Marija, koja nas je čuvala kada smo bili mali i puno toga usadila u nas, osobito u mene, jer sam uvijek rado odlazila spavati kod nje, išla se s njom gostiti kod mojih tetki, njenih kćeri. Rado sam se gostila i kod druge majke Terezije i *dide* Pere na Bikovu. No, roditelji su u nas ipak ugradili ono najvažnije: vjeru u Boga i zato nije bilo teško ići nedjeljom na sv. misu, premda smo bili jedni od rijetkih u školi koji su vjerovali u Boga. Gledali smo roditelje kako idu na devetnice, na nekadašnje „pridike“, pa se sjećam i onih koje su se događale tu u našoj župi s ove visoke propovjedaonice. Na tome im neizmjerljivo zahvaljujem. Živa vjera naučila me je moliti ne samo ujutro i navečer ili prije jela, nego kad god osjetim žarku potrebu. Poslije osmogodišnjeg školovanja upisujem srednju Muzičku školu u Subotici. Jedan veliki anđeo pomagao mi je ostvariti ovaj cilj, biti dobra učenica, završiti čak dva smjera, teoriju i flautu te osnažiti vjeru. To je moja teta, s. Mirjam Pandžić. Od nje sam u životu puno toga naučila, i ako netko može biti druga mama, onda je to ona. Njena ljubav nije bila vezana samo za glazbu, ona je građena još kad sam bila mala pa sam odlazila kod nje na spavanje, druženje, gošćenje. Uvijek je za mene imala vremena, uvijek, pa i danas kada nisam više mala djevojčica, već gazim četrdesete.

Posebnu snagu osjetila sam kada sam bila na raskrižju što upisati poslije

srednje škole. Dala sam sebi zadatak svako jutro otići na misu u 6 sati kod franjevac, do prijamnog. Kako u obitelji baš nije bilo novaca da idem negdje drugdje, odlučila sam upisati Višu školu za odgojitelje u Subotici. Dragi Bog je te kockice dobro posložio. Poslije prijamnog imala sam prilike otići u Split, a mama i tata su mi javili da sam prva na listi. Diplomirala sam prva u generaciji i zahvaljujući dobrim ocjenama odmah dobila posao. Svoj radni vijek započela sam u vrtiću Šumice da bih od 2002. prešla u vrtić Marija Petković. Usput se dogodila i ljubav s Ivanom, a ona, Bogu hvala, traje i danas. Iz te ljubavi vezali smo se u brak koji do danas broji sedamnaest godina. Prošli smo kroz različite situacije, operacije, odlaske na more, putovanja, lijepe dane, ali i one kada ima tona a nema slike, ili nema tona, a ima slike! Oni koji su u braku sigurno razumiju o čemu govorim. Marija se rodila prva i razbila moju strepnju i strah hoću li moći imati djece. S Marijom smo započeli život pod „našim“ krovom. Ivan je svirao na „Majuru“ svaku večer osim nedjeljom, a Marija i ja ostajale bismo same. Uskoro se rodila i Ana. Naš dom krasile su dvije prekrasne djevojčice, a ja sam počela raditi u vrtiću „Marija Petković“. Ivan je i dalje svirao i imali smo dovoljno da ispunimo želje i potrebe jedne klasične, četveročlane obitelji. Nisam znala, i sad ne znam kako je to kada ti netko okupa djecu, uspava, to je uvijek bio moj zadatak. Ali to doista i jest posao jedne mame. Cure su rasle i postavljala pitanje „Hoće li nas biti još?“. Bilo je prozivanje i od drugih ljudi, kada ćete treće? Godina sv. Pavla bila je već na izmaku i molila sam za još jednu bebu. Bog nam je dao još jedno dijete, dječaka koji se rodio baš na Petrov, 29. 6. 2009. godine. Bili smo sretni jer sada za odgoj imamo i dječaka i djevojčice. Familija je brojala pet članova, postali smo obitelj koja se

„množi“. Česte prozivke prije Pavlova rođenja nisu mi prijale. Kao da mi odlučujemo. Odlučujemo ako se prepustimo da nas dragi Bog uplete u svoju tapiseriju i razvlači našu nit u onoliko novih koliko možemo vući, nositi. Bila sam sretna što nas ima svakakvih, djetinjih, pubertetskih, pelenaških... Bogatstvo, ono duhovno! I velika dinamika života. I onda, kada sam ponovno počela raditi i ušla u tempo i ritam života obitelji, Bog je sa mnom imao drukčiji plan od vlastitoga. Darovao mi je još jednu trudnoću. Nemoguće, mislila sam. Moji su se planovi pobrkali. Tada sam shvatila da nije moje planirati nego izvršiti plan, i dati sebe da on bude savršeno urađen. Roko je pobrkao moje planove ali i tvrdnje liječnika koji je rekao da moje vene neće više moći iznijeti teret trudnoće. No, tog sam liječnika promijenila. Proširivši obitelj, proširili smo kuću, obiteljski posao, ali i vidike rekla bih. Sada funkcioniramo skroz drukčije nego kad nas je bio četvero. Moja obitelj uvijek će biti prva na skali mojih prioriteta. Mnogih društvenih aktivnosti zbog toga sam se odrekla, ali ne žalim!

Vrtić je moja druga ljubav i mjesto koje mi je kao druga kuća. U ovoj kući, kao i u svojoj, svakodnevno svašta doživimo. Ali vjerujte, s malom djecom uvijek ima lijepih doživljaja jer me iznova razvesele i potvrde ono što već odavno znam: da su djeca najdivnija, najiskrenija i najčišća bića. U vrtiću sam shvatila da su tri Marije veoma važne u mom životu. Marija Montessori, koja je prije stotinu godina proniknula u dječji um i filozofiju i shvatila na koji način djeca lako i s voljom osvajaju znanja i svijet pa mnogi i danas ne žele shvatiti i primijeniti njena saznanja. Marija Petković, naša blaženica, druga je velika žena koju sam također upoznala zahvaljujući vrtiću. Zgrada u kojoj svakodnevno boravim, građena je njenom voljom. Divim se njenoj životnoj misiji, pomagati siromašnima, gladnima, što ju je i dovelo u našu varoš, skupiti hrane za gladne Blačane. I treća, najvažnija Marija jest Blažena Djevica Marija. Nju mi je najteže proniknuti i slijediti. Koja je njena životna filozofija? Živjeti za druge! Svim svojim bićem! Kako je to ponekad teško!

Ljudi koji me okružuju, moj suprug, djeca, prijatelji ispunjavaju moju tapiseriju, stavljaju neobične boje i tonove na moju ličnost. Kada posustanem, zagledam se u snagu ljudi oko sebe, u moje tri Marije, u djecu kod kojih umora nema..., i idem dalje!

* Svjedočenje koje je Marina iznijela umjesto propovijedi u župi sv. Roka na Materice 14. 12. 2014.

Posjet crkvi Imena Marijina u Novom Sadu

Na prvu nedjelju došašća, 30. studenog, susreli smo se s vjernicima u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu. Paulince je pozvao **preč. Robert Erhard**, dekan i župnik, koji je u svom pozdravnom govoru istaknuo da je ovaj susret značajan radi upoznavanja učenika i sjemeništara s vjernicima, koji inače malo znaju i čuju o jedinoj katoličkoj srednjoškolskoj instituciji. Učenici i sjemeništari su prisustvovali dvjema misama koje je predvodio rektor **mons. Josip Mioč** sa župnikom Robertom Erhardom i prefektom **vlač. Lászlóm**

Baranyjem. Nakon propovijedi na hrvatskoj misi svoje životno svjedočanstvo iznio je **Bogdan Rudinski**, a na mađarskoj misi **Szilárd Kis**, obojica učenici IV. razreda.

Misno slavlje uzveličao je naš zbor „Schola Cantorum Paulinum“, a poslije pričesti slijedile su recitacije Milana Pavelića „Riječ Svevišnjega“ i Ferenc Bereca „Sudbina svijeća“. Recitirali su **Đuro Juhas** i **Tamás Lévai**. Izvedena su još dva dueta na flauti i orguljama u izvedbi **Mihály Orosa** i **vlač. Lászlóa Baranyi**. Rektor „Paulinuma“ je zahvalio župniku i njegovim suradnicima na pozivu koji će ostati svima u lijepoj uspomeni, a potom je uslijedio zajednički agape u restoranu hotela „Vojvodina“. Posjetili smo toga dana i pravoslavnu Sabornu crkvu, grkokatoličku crkvu, znamenite zgrade grada i Sportski centar „Spens“.

Ravnateljstvo „Paulinuma“ kod direktora Ureda za vjere

Gimnazija i sjemenište „Paulinum“ postoji već više od pedeset godina ali tek je deset godina akreditirano. Akreditacija je značila priznanje iako je sve službene poslove obavljalo Ministarstvo vera (danas se zove Kancelarija za saradnju sa crkvama i verskim zajednicama). Osim „Paulinuma“, u R. Srbiji postoje također bogoslovije (srednje škole) i jedna medresa (srednja škola islamske zajednice). Ove škole nisu bile akreditirane i zato je želja ministarstava da sve crkvene škole imaju akreditaciju. U vezi tih pitanja ravnatelj „Paulinuma“ i njegov pomoćnik bili su u sjedištu ureda Kancelarije za saradnju sa crkvama, gdje su razgovarali s direktorom kancelarije **dr. Miletom Radojevićem** i savjetnikom **Vladimirom Todićem** o statusu škole. Od ravnatelja „Paulinuma“ smo doznali da država želi naći najbolje rješenje u korist svih vjerskih zajednica. Zadaća nije laka, napose radi finansijskih razloga te radi sve manjeg broja učenika. No, unatoč toga, vjerske zajednice nadaju se najboljem rješenju.

Međunarodno priznanje našoj profesorici

Ravnateljstvo gimnazije „Paulinum“ nastojalo je da u školi uvijek budu najbolji predavači i profesori. To se odnosi na pedagoški ali i na moralno-odgojni rad. Važno je dobro poučavati ali isto je tako važno uputiti učenika na kršćanske vrijednosti. To je zadaća profesora jedne klasične gimnazije i u tom smislu možemo se pohvaliti našim predavačima, jer jedna trećina uposlenih ima višu spremu (magistri, doktori).

Naša profesorica matematike, **Dijana Zita**, članica je Međunarodnog društva matematičara. Nedavno je pozvana sudjelovati na Međunarodnom kongresu matematičara u

Puerto Ricu (Srednja Amerika). Na ovom susretu bilo je 150 sudionika iz cijeloga svijeta iz 60 država. Profesorica Dijana je predstavljala našu državu. „Paulinum“ je ponosan na prof. Dijanu i želimo joj da što prije stekne titulu doktora matematike.

Na izložbi sitnih životinja i ukrasnih ptica

Pod pokroviteljstvom Gradske uprave u Dvorani sportova bila je upriličena izložba sitnih životinja i ukrasnih ptica koju je otvorio gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**. Ova iz-

ložba je bila 31. po redu na međunarodnoj razini koju je priredilo Društvo za zaštitu životinja. Izlagači su s radošću izložili ove jedinstvene primjerke životinjskog svijeta, te da bi ujedno upozorili ljude na zaštitu životinja. Izložba je bila interesantna i poučna jer se tolike vrste životinja ne mogu vidjeti ni u zoološkom vrtu.

Priča o malom panju

Svake večeri kad bi Marinin otac, po povratku iz šume, ušao u kuću, otresao bi snijeg sa čizama i promrmljao: „Ohohooo! Ovdje je vruće kao u paklu! Pogledaj Marina, prozorska stakla su zamagljena! Kuća miriše po kolačićima i kuhanim kremama! Vidi samo svoju majku, prekrivena je brašnom od glave do pete. Kako sam uopće mogao doći na ideju da oženim pekaricu!“

Marinina majka nije, naravno, time bila nimalo zadovoljna. Oči su joj se iskrile od bijesa. Vikala je: „Što pričaš? Kolači da su zagorjeli?! Moji kolači da nisu dobri? Radim najbolje slatkiše na svijetu! Konačno, to su djela mojih ruku. Ti, drvosječa, ne znaš drugo do li rušiti stabla koja ti nisu ništa skrivila. Pogledaj ga, Marina, sav je posut piljevinom od glave do pete!“

Marini su dosadile takve svađe. Zatvorila bi uši da ih ne čuje, ali očev glas se još uvijek čuo: „Ova stolica je sva ljepeljiva, ovdje su pak tragovi marmelade!“

Na sve to bi još više vikala majka: „Kakva marmelada! To je smola s tvojih borova, posvuda je raznosiš!“

Te večeri Marina je plakala u svom krevetu. Jako je voljela i tatu i mamu. No sad su doista pretjerali. Za dva dana će Božić, a oni nikako da se smire kako bi zajedno proslavili blagdan. Tata je neprestano odbijao popraviti natpis na slastičarnici, a mama mu nije htjela zašiti gumb na prsluku.

Velike dječje suze kvasile su Marininu najomiljeniju lutku.

Sutradan je sve ispričala svom rođaku Ivanu.

„Nikakva ti korist od plakanja“, rekao je Ivan, „moraš nešto učiniti. Tvoji roditelji te vole. Smisli iznenađenje za Božić! Pripremi kakav mali dar, okiti svečano sobu i vidjet ćeš kakvo će to biti slavlje.“

Marina je dotrčala kući. Otvorila je prozore, pomela brašno i pi-

ljevinu. Oprala je sve što je bilo prljavo, željela je da sve blista od čistoće. Sobu je okitila borovim grančicama i krep papirom raznih boja, zašila gumb na tatinom prsluku i opeglala maminu mašnu. Nakon svega odlučila: „Sad ću ih ugodno iznenaditi nečim lijepim kako se barem na Božić ne bi svađali.“

Dok su joj roditelji bili na poslu, Marina se zdušno dade na spremanje svoga malog iznenađenja.

Kad je tata ušao u kuću, spontano mu se ote uzvik: „Ohohooo! Tko je tako divno uređio našu kuću! Vidi, vidi, i gumb je na prsluku.“ Malo kasnije stigla je mama: „Kuća pometena i uređena, moja mašna opeglana! Pa to je predivno!“ Na božićno jutro svi su otišli na Svetu misu, a kad su se vratili, čekao ih je svečani objed. Na kraju je Marina donijela svoje iznenađenje. Otac ostade bez riječi, a majka širom otvorenih očiju upita: „Što je to? Izgleda poput starog hrastovog panja prekrivena snijegom. Kako je samo ukusno!“

Otac je pomirisao i rekao: „To su keksi zaliveni čokoladom i posuti slatkim prahom. Pravi kolač!“

Majka se od srca nasmijala: „To je moja Marina meni pripremila božićni dar!“. Nasmijao se i otac: „Vi-

diš da je u obliku hrastova panja. Znači da je to moj božićni dar. Hvala ti, Marina!“

Sretna Marina je povikala: „To je za vas oboje! Ostavite malo i meni!“

Za razgovor i aktivnosti:

1. „Moraš nešto učiniti. Tvoji roditelji te vole. Smisli iznenađenje za Božić! Pripremi kakav mali dar, okiti svečano sobu i vidjet ćeš kakvo će to biti slavlje.“ Tako je Ivan savjetovao Marini. Božić je, bez sumnje, obiteljski blagdan, pa je to izvrsna prilika da se oživi i „popravi“ obiteljsko raspoloženje.

2. Događaju li se ponekad napeitosti i svađe u vašoj obitelji? Zbog čega se to obično događa? Što vi možete učiniti da ublažite te neugodne trenutke?

3. Organizirajte božićno slavlje u svojim obiteljima: okupite svoje roditelje, razgovarajte s njima o ozbiljnim stvarima, igrajte se i veselite se zajedno.

4. Pomozite jedni drugima oko uređenja i ukrašavanja stana.

Bruno Ferrero,
Poučne priče za katehezu,
propovijedi i vjeronauk

O posvajanju djece

Primiti dijete – primiti Isusa

Piše: mons. dr. sc. Andrija Anišić

Isus-dijete! To je prizor koji će mnogi katolici pokušati staviti u središte narednih dana. Ne samo po crkvama nego i u svojim obiteljskim domovima. No, pitanje je hoće li nas ti prizori potaknuti na razmišljanje. Još više i bolje, hoće li nam pomoći da razmatramo otajstvo utjelovljenja Božjega Sina, Isusovo rođenje kako je ono bilo u zbilji pred više od dvije tisuće godina?! Ili ćemo se zaustaviti na vanjšтини, koja doduše može razveseliti naše srce, ali nas neće ispuniti potpuno.

Primiti Isusa za Mariju i Josipa je bio vrlo, vrlo konkretan čin. Težak i za Mariju a još teži za Josipa. Marija je nakon anđelova objašnjenja i uvjeravanja da je Bogu sve moguće rekla odlučno: *Evo službenice Gospodnje...* (usp. Lk 1,38). I Josip je prelomio. Nakon anđelova objašnjenja u snu, Josip najprije *uze k sebi svoju ženu* (usp. Mt 1,24), a onda čini i sve za Isusa: bdije nad njim dok je bio pod Marijinim srcem, tražio je smještaj za porođaj, jamačno je prvi primio u ruke novorođenog Isusa, bježao je s njim u Egipat da mu spasi život, vratio ga iz Egipta u Nazaret na sigurno i omogućio mu sve da može rasti i napredovati u dobi, mudrosti i znanju, tražio ga kad se izgubio na povratku s hodočašća u Jeruzalem... Josip je primio, posvojio Isusa i činio za njega sve kao pravi otac...

Na takav način netko i danas može primiti Isusa i sve učiniti za njega kao Josip posvojenjem nekog napuštenog djeteta. Sam Isus je rekao: *I tko primi jedno ovakvo dijete u moje ime, mene prima* (Mt 18,5).

Neposredni povod da pišem o posvajanju djece dobio sam jutros na zornici. Naime, čitali smo tumačenje šeste Božje zapovijedi iz Kompendija Katekizma Katoličke Crkve u kojem stoji i sljedeće pitanje i odgovor: Što supružnici mogu učiniti kada nemaju djece? – Kada ostanu bez dara djece, supružnici koji, nakon što su iscrpili zakonite mogućnosti zdravlja, mogu pokazati svoju velikodušnost udomljavanjem ili usvajanjem ili pak vršenjem značajne službe u korist bližnjega. Tako ostvaruju dragocjenu duhovnu plodnost (br. 501).

I dok sam tražio podatke o mogućnosti posvajanja djece u našoj zemlji, našao sam na jedno dirljivo svjedočenje.

U sljedećem broju pisat ću što je sve potrebno za posvajanje djeteta u našoj zemlji i ohrabrivati neplodne bračne parove da posvoje dijete.

DJECA ČINE SRETNU OBITELJ

Autobiografska priča
Stjepana Starčevića

Približava se još jedan Božić. Svi smo u radosnom iščekivanju Gospodnova dolaska. Badnjak. Supruga i ja žurili smo na vrijeme stići kući u Bosnu i Hercegovinu, gdje smo planirali provesti božićne blagdane. Na sjedištu iza nas, razbacani pokloni. Sve je moglo stati i u prtljažnik, ali zašto, i tako putujemo sami. Već godinama putujemo sami. Pomisao na našu nerođenu djecu, bolna je i tužna. Dvoje naše djece je umrlo tijekom trudnoće.

Snijeg je padao sve jače... Gledam zadnje sjedište i razmišljam kako bi bilo lijepo da tu, na tom sjedištu sjede naša djeca. Istog trenutka rodila se genijalna ideja. Posvojiti ćemo nezbrinuto dijete, i tim činom pomoći njemu, a i sebi. Ispunit će nam se davna želja za djetetom, i za obitelji. Ljubav nije samo primanje, nego i davanje. Čovjek koji ne daje, ne živi.

I supruga je dala predznak optimizma. Posvojiti tuđe dijete, više nije bila samo ideja koja se rodila u snježno-kišnoj noći na putu između Njemačke i BiH, nego naš cilj. Ta je spoznaja promijenila naš život.

Već šestu godinu čekamo malog Isusa u društvu dvoje djece koje smo posvojili. Svi strahovi, hoće li nas djeca prihvatiti, hoće li nas dozivati „tata“, „mama“ pali su u vodu nakon prvog susreta s djecom. Djeca su mnogo neposrednija nego što mi odrasli mislimo. Često razgovaramo s parovima koji nemaju djece, hrabrimo ih u odluci da posvoje nezbrinuto dijete. Mnogi mladi bračni parovi žele imati djecu i to je potpuno razumljivo. Nažalost, ponekad se želje ostvaruju otežano, ili nikako.

Što uraditi? Velika želja da postanu roditelji iz dana u dan raste, a ne ostvaruje se. Ljubav prema djeci jača. Ako prirodnim putem ne dobiju toliko željeno dijete, mladom bračnom paru

ostaju dvije mogućnosti da postanu roditelji. Nauka, odnosno medicina nudi umjetnu oplodnju. Mnogi mladi supružnici pristaju na umjetnu oplodnju bez nekih većih razmišljanja. Olako prihvaćaju činjenicu da se prilikom umjetne oplodnje oplodi više jajnih stanica. Ne razmišljaju što se događa sa „viškom embrija“ koji ostanu nakon umjetne oplodnje. Višak embrija se zamrzne, a ako više nisu potrebni tada ih se uništava. Je li to moralno prihvatljivo? Želimo djecu, a rušimo osnovno pravo djeteta: pravo na život. Nije istina da se umjetnim oplodnjama radi u prilog životu. Sve one na razne načine predstavljaju grubo narušavanje Božjeg plana o stvaranju ljudi, zanemaruju dužnost brige za spas duša i predstavljaju narušavanje dostojanstva čovjeka. Oplodnje u epruveti su povezane i s masovnim ubijanjem tako začete djece. Samo je u Hrvatskoj broj ubojstava djece prilikom raznih postupaka vezanih uz oplodnju u epruveti, već premašio broj tzv. „kirurških“ pobačaja.

Kada sve ovo znamo, čin usvajanja djeteta je jedan od najiskrenijih vidova ljubavi. Posvojenje je poseban oblik obiteljsko-pravnog zbrinjavanja i zaštite djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi koji posvojiteljima omogućuje roditeljstvo. Posvojenje djece je humana odluka. Na taj način mladi parovi ostvaruju svoju roditeljsku želju, a ujedno djetetu ili djeci daju mogućnost da odrastu u obiteljskom okruženju. Sam postupak posvojenja je nekada mnogo duži nego što zamišljamo, ali kad prvi put čujemo: „tata“ i „mama“, zaboravimo na sve poteškoće. Istina je da su naši domovi puni nezbrinute djece, ali nešto zbog sporosti i neučinkovitosti našeg pravosuđa, a većim dijelom zbog još uvijek vrlo kompliciranog birokratskog aparata, taj se postupak dodatno usporava.

/www.donji-rahic.com/posvojenje/

Rođenje Isusa Krista i knjiga Estere

Piše: dr. sc. Tivadar Fehér

Uoči svetkovine moglo bi se postaviti pitanje nije li prevelika razlika između događaja evanđelja i ove male knjige u SZ? Nikako! Prvi dio Biblije, SZ ima u sebi vrednote, ali te vrednote nikada ne izrastu u puni plod, uvijek su nedovršeni. Moglo bi se reći kako sve što nalazimo prije Matejeva evanđelja vapi za punim ostvarivanjem, koje se dogodilo u Isusu Kristu.

Knjiga Estere prikazuje Izraelski narod u smrtnoj opasnosti: Haman, velikodostojnik kralja Ahasvera, kuje osvetu protiv Židova (3,8-9). Onaj, koji čita ovaj tekst – zbog svoje navike da samo tragedije izazivaju zanimljivosti – ne primjećuje uvodni dio: *Ogranu svjetlo i sunce, te se poniženi uzviše...* (1k) Mordokaj, skrbnik Estere, samo u svom snu vidi Božji zahvat. Nije ni slutio da će se konkretno ostvariti: *Obasjat će one, koji prebivaju u tami, u sjeni smrtnoj...* (Lk 1,79). Nije znao da je za Izrael jedna osoba svjetlo: Isus, Sin Božji iz Nazareta. To svjetlo, Bog je glavni promotor svih događaja i u gore navedenoj knjizi.

Mordokaj i njegova rođakinja – iako prognani, jer se događaj odvija izvan Judeje u Suzi (Perzija) – pouzdavajući se u Boga, čine sve da spasu svoj narod (gl. 4-5). Estera postaje kraljicom: milost diže čovjekovo dostojanstvo. Ona po naputcima Mordokaja ulazi kod kralja i moli samo jedno: da ne umre njezin narod. Bog i čovjek – zajedno – spašavaju one koji su bili osuđeni na smrt (gl. 8-9) Na kraju knjige nam se pomalo kviri dobro raspoloženje, jer se Mordokaj i Estera pojavljuju kao krvoločni: raduju se ubijanju neprijatelja u mnogim gradovima (gl. 9). No, moramo shvatiti kako je u ono vrijeme Židov mislio da njegov život završava u Šeolu, u pod-

svijetu, gdje dobri i zli zajedno prebivaju, tj., nema pravde. Ona se ostvaruje jedino na ovome svijetu. Zato, skoro u svakoj knjizi SZ susrećemo radost nad palim neprijateljem, jer po tom ograničenom shvaćanju, Jahve samo ovdje dijeli pravdu.

No, događaji skrivaju nešto dublje: *Ogranu svjetlo i sunce, te se poniženi uzviše...* Ova rečenica u SZ nigdje nije ispunjena. U Lk evanđelju se kaže: *Blagoslovljen je Gospodin, Bog Izraelov, jer pohodi i otkupi narod svoj* (Lk 1,68). Čovjek je uvijek u smrtnoj opasnosti, ne samo u knjizi Estere. Ta opasnost je zbilja smrtonosna: to je grijeh, koji će zasvagda gurnuti čovjeka u propast. Stvorenju treba svjetlo života. Božić je dan kada je to realizirano: *Svjetlo istinito, koje rasvjetljuje svakog čovjeka, dođe na ovaj svijet* (Iv 1,9). Ono što je Mordokaj vidio u snu, oči kršćana vide dan

danas: to je Isus Krist. Zato može Nazarećanin reći: *Blago vašim očima, jer vide...* (Mt 13,16). Ne samo povijest njegova zemaljskog života, već ga vidimo i u Uskrsnome, u Euharistiji. Knjiga Estere je mali i nesavršeni sažetak onoga što je učinio Otac za kršćane: spasio ih je po Sinu od grijeha, od smrti, i daje im nutarnju moć, Kristovu snagu, da ostanu na putu života, provodeći ga u svjetlu Otkupitelja.

Po ovoj knjizi možemo još dublje ući u tajnu Božića. Jahve, Mordokaj i Estera čine onu grupu koja radi za spas naroda: Bog i čovjek. U Isusu Kristu ovo zajedništvo, i zajedničko djelovanje je savršeno. No, njegovo rođenje ima i daljnji cilj: Otac po Sinu sa svakim čovjekom želi uspostaviti duboko jedinstvo. Rođenje Sina je iznimno milosno djelo, ali Bog nije samom sebi cilj. On vapi za stvorenjem: želi da se svaki čovjek nanovo rodi u susretu s Kristom. Svetkovina je božanska slava rođenja Isusa. Ali to je samo jedan dio tog blagdana. Božiću dospijemo preko četiriju adventskih tjedana. Božić je za čovjeka: on se morao nanovo roditi u svojoj dobroti, u sakramentima, u molitvi, u krepostima. Slaviti u punom

smislu i realno može samo onaj koji je iznutra obnovljen, koji nosi Kristovo svjetlo u sebi. Dakle, ova svetkovina nije samo sjećanje na uzvišeni povijesni moment spasenja, nego na njegovo današnje djelovanje po sakramentima. I još važnije: Božić je blagdan obnovljenog čovjeka, koji i u ovom društvu – unatoč svim kušnjama – čini dobro, bori se za jedinstvo obitelji, i širi oko sebe svjetlo Isusa Krista. Svetkovina pred nama slavi jedinstvo Boga i čovjeka – i u Isusu, i u svakom kršćaninu – koji u zajedništvu šire Radosnu vijest: *Rodilo se Spasitelj. On je Krist Gospodin* (Lk 2,11).

Staništa živoga svijeta

Piše: Marko Tucakov

Gospodnja je zemlja i sve na njoj, svijet i svi koji na njemu žive. On ga na morima utemelji i na rijekama učvrsti. Ovi početni reci (1-2) veselog Psalma 24 puni su ekološke istine o životu – djelu Božjem. Prvo, tu je „vlasnički list“ cijele biosfere: zna se tko joj je vlasnik i zna se dokle se prostire njegovo vlasništvo. Drugo, opisana je i u svoje prirodne „koordinate“ stavljena ekološka osnova cijele biosfere. Voda, prvo slana, a zatim i slatka, zaista jest temelj života, tvornica ogromne biološke produkcije i sasvim zanemarena pozornica burnih događaja koje čine sigurnom bazu opstanka onoga što se iznad vode nalazi. Budući da je čovjek kopneno biće, psalmist je sasvim precizno uskliknuo pohvalu Bogu.

Ekolozi idu dalje. Opažaju da svako živo biće, čak i na očigled, živi u točno određenim uvjetima, bitnim za njegov život, punih povoljnih prilika da se veći dio jedinki razvije i ostvari svoju funkciju u izgradnji bioraznolikosti. Svaka biljka, životinja, gljiva ili svako mikro biće ima potrebnu određenu toplinu za svoj život. Ukoliko je temperatura manja ili veća od amplitude u kojoj se odvija taj život, ona može preživjeti do određene temperature iznad koje, odnosno ispod koje umire. Slično je i sa svjetlošću, vlagom i plinovima u zraku, značajkama i sastavnim komponentama tla, te drugim neživim čimbenicima koji određuju život vrsta. Gotovo sva staništa presudno oblikuje voda, njezini tokovi, zadržavanja i pojavni oblici. To važi i za ona u kojima vode fizički nema ili je ima vrlo malo. Tipična vodena staništa su oceani, mora, jezera, rijeke (sa svim hidrološkim među prijelazima), potoci, bare, močvare, lokve, ali i sasvim umjetna: kanali, ribnjaci, deponiji otpadnih voda i mnoga, mnoga druga.

Od iste važnosti su i vidljivi, živi čimbenici u kojima se život pojedine vrste odvija. Prije svih, to je vegetacija. Biljni pokrivač, toliko spektakularno različit na pojedinim dijelovima naše planete, ono je što najčešće i vrlo jasno vidimo od živih komponenti prostora u kojima žive vrste. Vrlo je lako razlikovati prirodne biljne zajednice, jer su one i samom čovjeku oduvijek bile životni prostor: šuma, livada, tršćak, polje s pojedinim ratarskim kulturama... Vegetacija za veliki broj živih bića čini direktnu ili indirektnu hranu: bude konzumi-

rana (od strane biljojeda) ili služi za proizvodnju hrane koja se konzumira (od strane mesojeda i organizama razlagača organske materije).

Ograničeni prostor, bilo onaj za pojedine životne funkcije, bilo ukupan životni prostor koji neka vrsta zauzima, također definira stanište jedne vrste. To je, u podneblju u kome je javno djelovao, i kod životinja s kojima se sretao, zapazio i sam Gospodin, upozoravajući kako je teško biti njegov sljedbenik, bez ustaljenog i sigurnog životnog prostora: *Lisice imaju jazbine, ptice nebeske gnijezda* (Lk 9,58). Fauna koju Isus spominje, ali i sva ostala, treba određeni dio prostora na zemlji na kome se može ostvariti. Svako živo biće, kako Isus pravilno zapaža, „ima“ za sebe svoje mjesto na zemlji, svakom ga je Stvoritelj je rezervirao, i nema govora o tome da čovjek smije određivati sam, po svojim kriterijima i u odnosu na svoje potrebe je li nekoj vrsti potrebno ili moguće dozvoliti da živi na zemlji ili nije!

Stanište je, dakle, ekološki okvir, čimbenicima sredine definiran okoliš određene vrste organizma. To je prirodno okruženje u kojem organizam živi. Formirano je u relativno povijesno dugom vremenu dominacije ili povlačenja prirodnih sila, no ponekad i sasvim iznenadnim i destruktivnim radom ljudi. Iako ekolozi ne daju ni malo prostora pojednostavljanju, ipak ima dosta pokušaja da se kategorije staništa rangiraju po osnovnim vegetacijskim značajkama, te se u Europi mogu izdvojiti: usjevi i travnata staništa, šume, žbunje, goleti i ostala vegetacijom slabo pokrivena staništa, močvare, rijeke i jezera,

mora, ljudska naselja, planine i otoci. Čovjek se prilagodio životu u gotovo svim staništima, te se može reći da nema ni jednoga u kojem nema vidljivih i dokazivih tragova prisutnosti ili djelovanja ljudske vrste.

Sasvim konkretno, teritoriji Subotičke, Srijemske i Zrenjaninske biskupije (uglavnom područje AP Vojvodine u političko-administrativnom smislu) nalaze se u umjerenom (kontinentalnom) klimatskom području, na južnom obodu Panonskog biogeografskog područja, široke nizine koju ovičuju Karpati, Alpi i Dinaridi. Nakon posljednjeg ledenog doba, to područje bilo je pokriveno gustim hrastovim šumama, lipom, brijestom, jasenom i ljeskom. Prirodne šume su u suvremenom periodu (naročito počevši od početka 19. stoljeća kada se poljoprivreda počela razvijati) gotovo potpuno uništene i zamijenjene obrađenom stepom i pašnjacima. Važna staništa sa značajnim biodiverzitetom očuvala su se mahom na mjestima koja nisu pogodna za obradu, posebno na pješćarama, slatinama, u močvarama raznih tipova i na niskim planinama. Najvrednija staništa danas u našoj okolini su preostale šume (poplavne šume uzduž Dunava, Save, Tise i Tamiša), šumo-stepa (naročito u Subotičko-horogoškoj i na Deliblatskoj pješčari), slatinske livade te bare i močvare. Ipak, u usporedbi s drugim dijelovima Europe, tradicionalna poljoprivreda i upravljanje šumama doprinijeli su da biodiverzitet za koji smo neposredno odgovorni ostane i dalje prilično visok. Na tu činjenicu ćemo se u ovim razmišljanjima često osvrnuti.

Svečano predstavljena redovnička himna „Hvala redovnika“

Multimedijalni projekt upravo objavljene redovničke himne „Hvala redovnika“ u izvedbi Redovničkoga band aida i video spot svečano su predstavljani u srijedu 26. studenoga 2014. u dvorani „Vijenac“ na zagrebačkom Kaptolu. Radujmo se zajedno „Hvali redovnika“ i pođimo radosno u Godinu posvećenog života. *Gospodaru mora, Gospodaru žetve, Gospodaru vidljivog i nevidljivog, Gospodaru svijeta u čast!*

„Hvala redovnika“, redovnička himna, nastala je povodom otvaranja Godine posvećenoga života. Sa željom da hrvatsko redovništvo da svoj obol otvorenju Godine posvećenog života niknulo je glazbeno zajedništvo u obliku multimedijalnog projekta koji zajedno produkcijski potpisuje Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica, a u nakladničkom dijelu uz Konferenciju supotpisuje Laudato.

Okupljene je u ime organizatora na predstavljanju jedin-stvenoga i, kako već mnogi tvrde povijesnoga projekta redovničke himne pozdravio predsjednik HKVRPP-a **fra Jure Šarčević**: *Želim vam uputiti jednu riječ, a to je riječ radost. Gdje god su posvećene osobe, ondje je radost, kaže papa Franjo. Svi sudionici ovoga projekta mogli su doživjeti dio te radosti o kojoj govori papa Franjo... Naučite himnu i prenesite je župljanima, zborovima i djeci. Potrudite se da himnu znamo pjevati svi i da sve naše redovničke svečanosti uključuju i pjevanje ove himne, zaključio je Šarčević.*

Kulminacija promocije bila je zajednička izvedba redovničke himne svih okupljenih u prepunoj dvorani.

Stihove redovničke himne napisao je **Tomislav Baran**, a glazbu i aranžman **Toni Eterović**. Pjesmu je otpjevao zbor od 102 redovnice i redovnika (iz Hrvatske i BiH) od kojih je bilo 16 solista. Multimedijalni projekt sastoji se od više sadržaja objavljenih na CD-u i DVD-u. Na CD discu su pjesma, matrica i audio reportaža o stvaranju projekta, dok su na DVD-u video spot, video reportaža o stvaranju projekta, foto-galerije i notni zapisi. Urednica projekta bila je **Tanja Baran**, izvršni producent **o. Anto Gavrić**, a voditelj projekta **o. Vinko Mamić**. Producent projekta je Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP), a multimedijalni CD/DVD kao nakladnici su objavili HKVRPP (fra Jure Šarčević) i Laudato (**Ksenija Abramović**).

Dojmovi sudionika koji su intenzivno radili na projektu „Hvale redovnika“:

Vinko Karmelić, dirigent: „Mislim da je ovo jedan povijesni trenutak u hrvatskom redovništvu, nešto novo i to treba nastaviti. Profesionalno se bavim glazbom i radim s velikim zborovima raznih uzrasta, međutim ovo je za mene bio jedan poseban doživljaj i milosni projekt. Inače sam odrastao uz redovnike i redovnice, pa mi okruženje nije bilo novo. Kao i svaki veliki ansambl, i ovaj je imao svoje posebnosti i razlike, pa sam na prvoj probi trebao naći poseban jezik i način komuniciranja s njima. Što smo se više družili bilo je sve lakše i sve više smo pronalazili zajednički jezik. Ovo druženje, upoznavanje i zajedništvo redovnika treba i dalje njegovati.“

Matko Petrić, autor video-spota: „Za mene je ovo novo iskustvo. Redovnici i redovnice su bili toliko disciplinirani i nije bio nikakav problem s njima raditi, dapače bio je užitak! Sve smo napravili jako brzo i efikasno. O spotu će više reći oni koji će ga gledati, ali meni se sviđa. Ima jedan dio koji mi se posebno sviđa: kada svi zatvore oči i time pokazuju meditativni element. Čini mi se da je to ključ spota, to nam treba u ovome vremenu: dobro i mirno srce.“

Toni Eterović (glazba i aranžman): „Bio sam član stručnoga žirija, a to je najosjetljivija funkcija. No, bila je to prijateljska komisija koja nikoga nije odbila. Imao sam čast uglazbiti ovu pjesmu. Sve je išlo spontano, to nije bila narudžba, nego pokušaj. Sve je bilo u pozitivnom ozračju zajedništva. U projektu nas je sve vodila snažna volja i jasna koncentracija na cilj i zato je nastala lijepa pjesma i lijepa glazbena produkcija i spot. Izvođači su, kao i ja, dobili puno u ovom projektu. Ispunili smo se duhom, samopouzdanjem i svi smo obogaćeni jednim novim iskustvom.“

Sestra Dijana Lončarek, solistica: „Sudjelovanje u ovom projektu bila mi je prilika da se otvorim novim stvarima i proširim vlastite horizonte. To je bilo jedno jako, jako lijepo iskustvo u kojem sam prepoznala neke stvari koje dotad u sebi nisam vidjela. Bila je to ujedno i prilika za upoznavanje mnoštva različitih redovnika i redovnica; braće i sestara. Ta ljepota zajedništva i jedinstvo je ono što nas nosi.“

Fra Filip Čeliković, solist: Puno je divnih stvari kojima redovnici svjedoče svoje poslanje svijetu. Ako se sjetimo laganog lahora u kojem Bog progovara, onda je pred nama i slika koja vrlo lijepo opisuje što to redovnici žive. Život je to u kojem vrlo male stvari, gotovo prezrene, koje kod sebe često ne znamo cijeniti, postaju Gospodinu ugodan prinos kada se sjedinjuje s Njegovom Žrtvom. Kada bismo nosili duhovne naočale, vidjeli bismo cijeli neobuhvatan niz događanja koja izviru iz redovničkih srdaca i koja potom Gospodin čudesno umnaža da svima bude dovoljno. Katkad kad zaboravimo redovnike, onda nas ovakvi događaji poput ove pjesme upućuju na njih. Možda ne ni toliko na pjesmu koliko na svijest na tihu prisutnost onih koji su naši duhovni generatori, naše trafo stanice, koji svojim hodom u zaborav sebe, nastoje biti hvala Gospodinu svaki dan prinoseći sve ugodnije žrtve po Njegovoj ugodnoj žrtvi po kojoj se možemo svjediti Ocu. Te mi dvije stvari govori i ova pjesma – mi smo ovdje među vama, češće tiho nego glasno mijenjajući i zbunjujući logiku svijeta, i tu smo jer nam je zadaća biti svima proročki znak sjedinjenja s Bogom na koje smo svi pozvani. /Prema AD/Laudato privedio: **A. A./**

Izišao zbornik Šokci : Bunjevci : Panonija – Europa

U sunakladništvu „Šokačke grane“ iz Osijeka i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata sredinom studenoga objavljen je zbornik *Šokci : Bunjevci : Panonija – Europa*. U njemu su tiskani radovi s osmoga i devetoga Međunarodnog okruglog stola Urbani Šokci: *Panonski kontekst šokačke i bunjevačke kulture i tradicije* (održanog u Osijeku i Somboru 26. i 27. IV. 2013.) te *Kako se to može biti Europljanin i živjeti u Šokadiji* (održanog u Osijeku i Somboru 25. i 26. IV. 2014.), objavio je zkvh.org.rs.

Zbornik radova za tisak su priredile prof. dr. sc. **Helena Sablić Tomić** i mr. sc. **Vera Erl**, a urednik je prof. dr. sc. **Goran Rem**. Na 436 stranica je objavljeno 36 radnji, od čega jedan značajan broj radova potpisuju autori iz Vojvodine, a gotovo polovica za temu imaju neki aspekt kulturnog života Hrvata u Vojvodini.

Godišnji koncert HGU „Festival bunjevački pisama“ FOTO

Svečana vijećnica Gradske kuće u Subotici, u nedjelju, 30. studenoga bila je ispunjena do posljednjeg mjesta kada je održan godišnji koncert Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*. Osim dječjeg tamburaškog orkestra i ve-

likog festivalskog orkestra, Subotičanima se predstavila i operna pjevačica **Tajana Tikvicki Raj** iz Njemačke.

Mezzosopranistica Tajana Tikvicki rođena je 1980. godine u Nürnbergu u Njemačkoj gdje su njezini roditelji, inače Subotičani, pronašli svoju egzistenciju. Po završetku studija na Visokoj glazbenoj školi u Würzburgu u klasi mezzosopranistice **prof. Leandre Overmann** Tajana je angažman dobila u državnoj operi u Hannoveru, a potom u Stuttgartu, čiji je stalni član bila od 2006. do 2011. godine. Trenutačno je slobodna umjetnica, radi s **prof. Snežanom Nenom Brzaković** u Berlinu i **Tobiasom Trunigerom** u Državnoj operi u Münchenu te je prilikom posjeta Subotici i Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata izrazila želju kako bi voljela nastupiti s tamburaškim orkestrima.

Na ovogodišnjem koncertu, prema riječima **Vojislava Temunovića**, prikazan je cjelogodišnji rad udruge. I ovoga puta orkestre je uvježbala i njima dirigirala **prof. Mira Temunović**. Zadovoljstvo nije skrivala ni Tajana Tikvicki koja je rekla da je oduševljena kako je koncert prošao i kako je orkestar svirao, napominjući da se ne smije zaboraviti da u orkestru sviraju mladi ljudi koji se ne bave profesionalno glazbom.

„Vijećnica Gradske kuće je raj za glas“ naglasila je Tajana i dodala da joj je bilo zadovoljstvo pjevati.

„Već nakon prve probe sam vidjela da će sve biti dobro, da se moj glas uklopio u tamburaški orkestar. Nadam se da ćemo i nadalje surađivati, bilo u Subotici ili u Njemačkoj“ rekla je Tajana, koja se svog honorara i putnih troškova odrekla za dobrobit Dječjeg tamburaškog orkestra i nabavu novih instrumenata. /Z. V./

U HMI predstavljene periodične publikacije Zavoda

U Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu 5. prosinca 2014. godine održana je tribina s temom *Periodične publikacije ZKVH-a i kultura sjećanja Hrvata u Vojvodini*. Publikacije subotičkog Zavoda – pokazalo se – sadržajno, stilski, tipografski, autorski – izraz su oblikovanja kulture sjećanja Hrvata današnje Vojvodine.

Na izuzetno posjećenoj tribini govorili su saborski zastupnik i predsjednik UO HMI-ja **Ivo Jelušić, mr. sc. Marin Knezović**, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika; znanstvenici iz Zagreba **dr. sc. Petar Vuković** s Filozofskoga fakulteta te **dr. sc. Mario Bara** iz Instituta za migracije i narodnosti, kao i ravnatelj ZKVH-a iz Subotice **prof. Tomislav Žiganov**, „Teško je sažeto rezimirati sve domete ove po svemu izuzetne institucije koja pokazuje sjajne rezultate u svemu što poduzme. Do trenutka kada periodičke publikacije budu, poput onih australskih Hrvata, dostupne na Hrčku i dalje možemo pratiti njen rad, manifestacije koje organizira, kontinuitet publikacija i projekata na portalu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata“, zaključila je moderatorica promocije **Vesna Kukavica**.

Izložba slika članova HLU „Cro Art“

Otvorenje izložbe slika članova Hrvatske likovne udruge „Cro Art“ upriličeno je 16. prosinca u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Izložbu je otvorila Katarina Čeliković, djelatnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Na izložbi su svoje radove izložiti: **Ruža Tumbas, Cili-ka Dulić Kasiba, Cecilija Miler, Ružica Miković Žigmanov, Olga Rajković, Katica Szöllösi, Kata Šetrov, Éva Uzon Horváth, Nela Horvat, Slobodan Zovko, Kristijan Sekulić, László Kelcs, Sándor Kerekes – KeS, Tomislav Marjanović, János Nagypásztor, Jakov Makaji, Divna Lulić Jovčić, Marta Pestalić, Ildikó Mónus, Josip Kler, Miodrag Boroš – Mišo i Anđelka Dulić.**

Izložena djela moći će se vidjeti i kupiti do 3. siječnja 2015. godine.

Ciklus hrvatskog filma u Subotici

U Subotici je 5. i 6. prosinca održan drugi dio Ciklusa hrvatskog filma što ga zajednički priređuju Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Art kino „Lifka“ i Udruga za audiovizualno stvaralaštvo „Artizana“ iz Zagreba. Projekcije su održane u Art kinu, a na programu su bila dva filma: 5. prosinca, publika je vidjela film „Dečko kojem se žurilo“, snimljen 2001. godine, scenaristice i redateljica filma **Biljane Čakić-Veselić**, a 6. prosinca prikazan je dugometražni dokumentarni film „Dragi Lastane“, scenaristice i redateljice **Irene Škorić**. Obje su autorice, kao i glavni organizator filmskih večeri **Branko Ištvančić**, bile prisutne na projekcijama. Program se odvija uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra i Grada Zagreba u okviru međunarodne suradnje i u suradnji sa producent-skom kućom *Factum* iz Zagreba.

Proslava praznika hrvatske zajednice u Srbiji

Praznik hrvatske zajednice u Republici Srbiji – Dan izbora za prvo Hrvatsko nacionalno vijeće 15. prosinca, proslavljen je u Subotici 12. prosinca u amfiteatru Nove općine.

Osim prigodnoga kulturno-umjetničkog programa, tijekom proslave svečano su dodijeljena priznanja zaslužnim pripadnicima hrvatske zajednice u Srbiji za 2014. godinu. Hrvatsko nacionalno vijeće dodijelilo je priznanje „Ban Josip Jelačić“ za društveni rad u hrvatskoj zajednici svećeniku **Mar-**

ku Kljajiću iz Surčina, za doprinos u području kulture, priznanje „Dr. Josip Andrić“ primio je **Zvonimir Pelajić** iz Plavne, a priznanje za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku „Pajo Kujundžić“ dodijeljeno je **Mariji Dulić**, učiteljici iz Tavankuta. Nagrade je uručio predsjednik HNV-a **dr. sc. Slaven Bačić**.

Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV) je najviše zastupničko tijelo Hrvata u Republici Srbiji, izabrano radi ostvarivanja prava na manjinsku samoupravu. Osnovano na temelju Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina iz 2002., ono predstavlja hrvatsku nacionalnu manjinu u području službene uporabe jezika, obrazovanja, informiranja i kulture, sudjeluje u procesu odlučivanja ili odlučuje o pitanjima iz tih područja i osniva ustanove iz ovih područja. Hrvatsko nacionalno vijeće je do sada birano na posrednim izborima – putem elektora. Na elektorskoj skupštini održanoj u Subotici 15. prosinca 2002., a na kojoj je sudjelovalo 198 elektora, izabrano je 35 vijećnika koji su utemeljili HNV na konstituirajućoj sjednici u Subotici 23. siječnja 2003. godine. Na temelju Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina iz 2009., na elektorskoj skupštini u Subotici 6. lipnja 2010., 132 elektora izabralo je novih 29 vijećnika prethodnoga saziva HNV-a, a sadašnji saziv izabran je na izborničkoj (elektorskoj) skupštini 26. listopada 2014. godine na kojoj su bila nazočna 132 evidentirana izbornika.

Dužnosnici novog saziva HNV-a

Za dopredsjednicu HNV-a za Suboticu izabrana je dipl. pravica **Vesna Prčić**, za Sombor dipl. pravica **Snežana Periškić**, za Podunavlje učitelj **Andrija Adin**, a dopredsjednik za Srijem je **Andrej Španović**, dipl. ekonomist iz Srijemske Mitrovice. Tajnica HNV-a je **Ankica Jukić-Mandić**, dipl. pravica i master ekonomije iz Novog Sada, a na mjestu

predsjednika Izvršnog odbora je i dalje **Darko Sarić Lukendić**, elektroinženjer iz Subotice. U Izvršnom odboru je za područje informiranja sada zadužen dipl. ekonomist **Ivan Ušumović**, za područje obrazovanja ostala je dužnosnica iz prethodnog saziva: **Anđela Horvat**, master učiteljica iz Gornjeg Tavankuta, za područje kulture izabran je **Zlatko Načev**, dr. veterinarske medicine iz Srijemske Mitrovice i **Željko Pakledinac**, dipl. pravnik iz Vajske, za službenu uporabu jezika.

/Vijesti priređene prema: www.zkvh.org.rs
i www.hrvatskarijec.org.rs/

Slatki Božić

Zvončići dragi!

Marija se porodila! Rodila je malog Isusa! Zamislite kakva je radost obuzela Isusovu mamu i njegova počima – Josipa kada su dobili sina! Radovale su se i zvijezde na nebu! I pastiri i životinje, ali i kraljevi. I svi su mu se poklonili jer Isus je kralj!

Ipak, svetoj obitelji nije bilo lako. Nisu imali čak ni sobu u koju bi se sklonili s malim djetetom. Dok budemo gledali „betleheme“ u crkvi, sjetimo se kako je bilo ovoj obitelji u staji. Sada to nama izgleda zanimljivo, no kako bismo se osjećali da naša mama rodi bebu u staji!? A Isusova mama se nije žalila, samo je zahvalila Bogu za sina. Rekla je – Neka bude volja Božja.

Za Božić se radujemo jer nam radost daje upravo malo dijete – slatki Isus! A kakvo bi to slavlje bilo bez slatkiša, kolača? Zato, dragi Zvončići, u došašću smo možda nestrpljivo čekali Isusovo

rođenje, ali sada se možemo radovati i uz slatke božićne kolačiće. Bit će ih u svakoj kući, ali provjerite – možda je netko pokraj nas siromašan, možda neće imati kolače za Božić. Darujte im slatkiše i kolače kako bismo svi imali slatki Božić. Božić je najljepši kada se imaš s kim radovati, zar ne? Svima neka bude sladak i radostan Božić!

Vaša Zvončica

Dok siješ žito...

Najdraži blagdan malenima je rođenje jedinog Božjeg Sina – Isusa. Pripreve za slavlje njegovog rođendana u obitelji i crkvi počinju paljenjem svijeća na adventskom vjenčiću. Neke malo vještije obitelji s malenima možda su izradile i neki adventski kalendar koji svakoga dana nagrađuje molitvu ili dobro djelo mališana. Svijeće adventskog vijenca i prazni „džepići“ kalendara podsjećaju nas da je Isusov rođendan sve bliže i bliže. Lijepo je ako u obitelji pored svijeća možete otpjevati i neku adventsku pjesmu:

*Visom leteć ptice male,
našem domu zapjevale.
Srca gore,
evo zore.*

I naše srce gorljivo čeka i molitvom i dobrim djelima pripravlja se za dan Isusova rođenja. Dvanaest dana prije toga, 13. prosinca, slavimo dan jedne djevojke koja je baš jako voljela moliti i činiti dobra djela. Dok se sije žito, podsjetimo se kako postoje i drugi ljudi koji se trude biti dobri i pomagati drugima isto kao mi. ☺

Prije mnogo, mnogo godina živjela je jedna prekrasna djevojka. Zvala se Lucija. Živjela je u jednoj ku-

ćici sa svojom majkom. Jednom je s njom išla na put, na grob svete Agate. Tamo je usnula san, u kom joj se javila svetica Agata, i rekla joj kako će njena jako bolesna majka ozdraviti. Lucija je bila presretna. I zaista, tako se i dogodilo, njena je majka ozdravila. Kada su se vratile kući, od velike radosti zbog majčinog ozdravljenja, Lucija je rekla da želi podijeliti siromašnima sve što imaju, jer ono što ima ne mogu ponijeti u nebo. Tako će njena dobra djela svijetliti pred njom kao svjetiljka dok putuje u vječnost. Kako je poželjela, tako je Lucija i učinila. Mnoge su se obitelji njenim darovima obradovala.

Luciju zbog ovih riječi danas prikazujemo sa svjetiljkom u ruci. Njeno ime znači svjetlost, sjaj. Ono kao da na neki način naviješta veliko svjetlo božićne noći. Na dan sv. Lucije imamo običaj sijati žito koje je simbol života. Žito za 12 dana lijepo ozeleni i krasi naš stol oko kog se okuplja obitelj slaveći Isusovo rođenje.

Neka nas molitva i dobra djela podsjetu da nije centar slavlja božićne noći bogata jelka, skupi darovi i obilne trpeze, nego skromnost i čistoća našeg srca koja je najljepši dar novorođenom kralju iz Betlehema. ☺

Mirela

Sveti Nikola stigao u vrtiće i kuće i...

Sveti Nikola bio je u Subotici, Tavan-
kutu, Zemunu – javljaju naši dopisnici i
kažu da je posvuda susreo jako dobru
djecu. A oni su se baš pripremili za nje-
gov dolazak.

Pogledajmo na fotografijama kako su
izgledali susreti s omiljenim svecem.

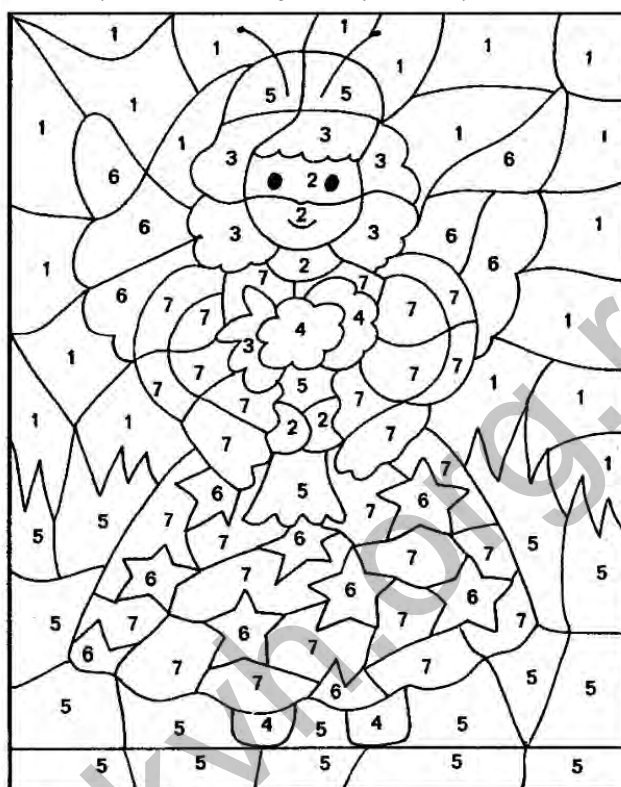
Djeca u vrtiću „Marija Petković – Sun-
čica“ i djeca Folklornog odjela HKC „Bu-
njevačko kolo“ posebno su lijepo dočekala sv. Nikolu.
Za doček sv. Nikole s radom počeo Dramski dječji odjel
HKC „Bunjevačko kolo“ koji je pod vodstvom **prof. Ne-
vene Mlinko** razveselio djecu svojom predstavom „Mi-
kulaš cipulaš“. Tekst i režiju potpisuje Nevena, lutke za
predstavu izradila je **Ružica Miković Žigmanov**, scenu
je uredio **Aleksandar Rajić**, a glazbu priredio **Oliver
Kajari**. U predstavi su glumile: **Ana Piuković, Lucija
Ivanković Radaković, Katarina Ivanković Radaković,
Katarina Piuković (Milica Vuković), Martina Vojnić
Tunić, Ana Vukov, Nevena Kujundžić i Jasmina
Vukov.** /Zv/

Sv. Nikola u vrtiću u Tavankutu na slici desno

Pripremite bojice, pa na posao!

1 – plava 2 – roza 3 – narančasta 4 – crvena
5 – zelena 6 – žuta 7 – ljubičasta

Tračak svjetla

Dragi mladi! Stigao nam je Božić. Zornice su iza nas, a pred nama je tračak svjetla. U ovom teškom vremenu pojavila se nada, jedna zraka sunca među tmurnim oblacima. Isus je taj koji nam je otvorio srca i oraspolio nas. Dugo smo čekali nešto lijepo. Svatko od nas Božić će slaviti na svoj način. Svatko će se truditi da to bude najbolji mogući način. No, nemojmo zaboraviti nekog. A to su siromašni. I oni trebaju imati svoj Božić. U ovim radosnim danima budite spremni pomoći onima kojima je pomoć najpotrebnija. Pokažimo naša velika srca. Možda će samo vaša topla riječ biti dovoljna da izmamite osmijeh na njihovim licima. Božić je i vrijeme darivanja, stoga darujte nešto svom prijatelju, izmamite mu osmijeh na lice. Svatko od nas ima poruku za Božić. Moja poruka vama je: „Ne bojte se! Evo javljam vam bla-

govijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist Gospodin“ (Lk 2,10-11). I još jednom, sretan i blagoslovljen Božić i uspješna nova 2015. godina!

Larisa

Deset zanimljivosti o Božiću koje možda niste znali

1. Na svijetu postoji šest gradova i sela koji se zovu Betlehem. Riječ Betlehem znači „kuća kruha“.
2. Prve jasllice napravio je sv. Franjo Asiški u špilji u talijanskom gradiću Greccio. Bile su to „žive jasllice“ jer je Franjo stavio jedno novorođenče između vola i magarca.
3. Na mjestu špilje Isusova rođenja u 4. je stoljeću izgrađena bazilika. Mjesto gdje su bile jasllice u koje je Marija položila Isusa označava velika srebrna zvijezda s natpisom na latinskom jeziku „Ovdje je Djevica Marija rodila Isusa Krista“.
4. Godine 330. određen je 25. prosinca kao datum slavljenja Isusova rođendana. U ono vrijeme tog dana u Rimu se slavio blagdan Nepobjedivog Sunca – Natalis Solis Invicti, u Grčkoj Dioniza, a stari Egipćani su slavili rođenje Horusa.
5. Grof Nikola Monte Mellini napisao je godine 1709. nekoliko stihova i rečenica s lijepim željama za Božić te poslao svojim prijateljima i rodbini, stoga se smatra izumiteljem božićnih čestitki. Iako je zamisao bila lijepo prih-

vaćena, slanje čestitki za Božić proširilo se tek u 19. stoljeću kada su dvije tiskare u Milanu počele prodavati razglednice s prigodnim crtežima.

6. Austrijske i njemačke vlasti zabranile su lik Djeda Božićnjaka tvrdeći da je on proizvod Coca-Cole i da odvlači ljude od pravog značenja blagdana. Inicijativa za ovu kampanju krenula je iz Beča gdje darove tradicionalno donosi sveti Nikola.

7. Češkom kralju Vjenceslavu (Vaclavu) može se zahvaliti lijep običaj pečenja raznih kolača i darivanja siromašnima i nemoćnima. Priča kaže kako je Vaclav s prozora svoje kraljevske palače vidio promrzla siromaha koji je na ulici tražio nešto za ogrjev, napunio košaru hranom i odnio mu. Također je priredio božićnu gozbu za svoje najsiromašnije podanike. Bilo je to u 10. stoljeću.

8. Pjesmu „Tiha noć“, izvorno „Stillenacht“, napisao je župnik austrijskog gradića Oberndorfa Joseph Mohr a uglazbio učitelj Franz Gruber nakon što su se 1818. pokvarile orgulje župne crkve.

9. U austrijsko selo Christkindl (u prijevodu Dijete Isusu) stižu tisuće pisama naslovljenih na malog Isusa. Od 1950. godine tamošnja pošta odgovara svima koji pišu, a poštanski žig se mijenja svake godine.

Adresa: Dijete Isus – Christkindl, Postamt, A-4411 Christkindl, Austrija.

10. Prema jednom dokumentu iz sredine 17. stoljeća prvim drvcom s upaljenim svijećama smatra se jela u dvorcu Heidelbergu na čijim su granama 1650. na vjenčanju francuskog vojvode, koje je bilo na Božić, prvi put zasjale prave voštanice dočaravajući tako svjetlost koju svijetu Isus donosi svojim rođenjem.

Bitno.net

Misa mladih

Misa mladih slavljena je 5. prosinca u crkvi sv. Roka u Subotici. Misno slavlje predslavio je **mons. dr. Andrija Anišić**, dok su **vlč. Dragan Muharem** i mladomisnik **vlč. Dražen Dulić** ispovijedali. Na misi je bilo oko stotinu mladih. Misu je pjesmom uljepšao VIS „Proroci“. Nakon mise, mladi župljani priredili su u vjeronaučnoj dvorani čašćenje.

Patricija Merković

Advent u Novom Sadu

Mladi u Novom Sadu ovog su se adventa osobito angažirali. Na poticaj đakona **Siniše Tumbasa Loketića** odlučili su svojom kreativnošću pomoći siromasima. Uz novčanu pomoć župe kupili su potreban materijal za pravljenje adventskih vjenčića, čestitki, božićnih paketića. Nekoliko puta tjedno tijekom adventa okupljali su se u vjeronaučnoj dvorani župe Imena Marijina i uz druženje i u božićnoj atmosferi pripremali ove darove. Sve darove – vjenčiće, čestitke, paketiće mladi su prodavali na misama kroz advent. Prilozi su bili dragovoljni, a prikupljenim novcem kupljene su osnovne živežne namirnice za siromahe. Mladi su uoči Božića zajedno s đakonom Sinišom posjetili potrebite i odnijeli im pakete.

Jelena Pinter

Poziv

Mladi Subotičke biskupije pokrenuli su akciju pod geslom „Oni neće tražiti vašu pomoć, ali bez nje ne mogu“. Cilj ove akcije je okupljanje mladih koji žele pomoći starima i bolesnima da lakše prebrode zimu. Radi se uglavnom o fizičkim poslovima: cijepanju drva, čišćenju snijega, prijevozu, ali vjerujemo da ima i onih kojima bi bilo lakše samo da imaju s kime porazgovarati. Za više informacija, kontaktirajte **Borisa Babičkovića** na broj mobitela: 064/489-33-68.

Učinite dobro djelo!

Obavijesti

Emisija za mlade

– svake srijede u 21,15 sati iz studija u Subotici i svakog ponedjeljka u 21,15 sati iz studija u Novom Sadu.

Misa mladih za mir

– 2. siječnja 2015. u 20 sati u crkvi Marija Majka Crkve u Aleksandrovu.

Vjeronauk za mlade u župi sv. Roka

– svake nedjelju u 18,30 sati.

Želiš se pripraviti za Božić?

Nađi čovjeka kojemu je potrebna tvoja pomoć i učini nešto za njega!

Pitanje je što mogu učiniti za drugoga, jer u tom drugome se sakriva Drugi, Onaj koji je odlučio ući u ovaj svijet... Strah me da u silnim pripremama i poslovima koje, zapravo, obavljam za samoga sebe, da bi meni bilo ljepše, zaboravim i propustim učiniti nešto za Krista.

Opet su mnogi od nas, vjerujem, donijeli neke lijepe odluke kroz Došašće po kojima će se truditi pripremiti za Božić. I neka nam to svakako ostane na pameti. Jer to je ono što se lako zaboravi. Pripremamo se za Božić. Za Boga. Za Njegov dolazak. Za iskustvo Njegove blizine. Nemojmo zaboraviti ni one evanđeoske odlomke koje smo imali prilike slušati kako se približavao kraj crkvene godine. Bog se sakriva, a mi ga otkrivamo. Osobito u bolesnima, malenima, potrebitima, potlačenima, diskriminiranim, gladnima, žednima...

Bit će to najbolja priprava za Božić ako uspijemo pronaći makar i jednog takvog čovjeka (a, zapravo Boga) u svojoj blizini i odlučimo mu pomoći i tako se pripremiti za Božić. Nije smisao pripreme za Božić u traženju što ljepših nakita za sebe, skupljanju novca za ulaznicu za kakav božićni koncert za sebe, traženju što ljepših šalova, košulja i haljina za sebe, pravljenju kolača i sarme za sebe... Pitanje je što mogu učiniti za drugoga, jer u tom drugome se sakriva Drugi, Onaj koji je odlučio ući u ovaj svijet... Strah me da u silnim pripremama i poslovima koje, zapravo, obavljam za samoga sebe, da bi meni bilo ljepše, zaboravim i propustim učiniti nešto za Krista. Da ga ne razočaram kad uđe u moje srce i moj dom i da mu tamo ne bude neudobno. Jer, eto, pripremamo se za Kristov rođendan, Njegov, a ne moj rođendan.

Svi smo mi na putu. Od našeg krštenja smo priznali da smo Božja djeca, odnosno za većinu od nas su to učinili naši roditelji. No, mi tu istinu pokušavamo oživjeti na raznorazne načine u svojoj svakodnevnicima. Tako je i Došašće prilika za oživljavanje istine da smo svi Božja djeca. To što netko ima ili nema posao, misli ovako ili onako, pripada plavima ili crvenima, desnim ili lijevim, navija za ovaj ili onaj klub, je li homoseksualne ili heteroseksualne orijentacije, zbilja nije mrlja, uteg ili problem koji bi poništio tu istinu.

Gubavci su bili kategorija ljudi od koje su svi bježali u Kristovo vrijeme. Ali i mnogo godina kasnije. Bili su isključeni iz društva. Ali, sam Gospodin ih prihvaća i liječi. Ne niječe njihov identitet – i oni su Božja djeca. Carinici koji su također bili na zlu glasu. Bludnice. Izgubljeni sin. Grešnici. Oni ne prestaju biti Božja djeca. A srećom, svi smo mi djeca Milosrdnog oca. Koji nam šalje svog Sina. Svakodnevno

netko kuca na vrata našeg srca. Prije dvije tisuće godina to su bili Josip, Marija, pastiri, kraljevi, stanovnici Izraela i okolice. Oni to svakako nisu mogli očekivati ili predvidjeti. Bog je pokucao na vrata njihovih srca i domova, a oni su mu spremno otvorili i primila ga u svoje srce i svoj dom.

Gospodine, najprije, ja sam taj gubavac koji sam potreban Tvoje blizine, tvog ljekovitog dodira, tvog posjeta. Počašćen sam, ipak, što me smatraš dostojnim da drugima mogu Tebe donositi. Znam da to nije moguće, ako prije ne otvorim sebe, svoj život, svoje biće za Tebe. Pomogni da moje Došašće bude plodonosno najprije dobrim djelima. Otvori moje oči da Te mogu prepoznati u malenima, kao što su te nekoć prepoznali pastiri u Betlehemu...

Fra Željko Barabarić
Bitno.net

Molitva Emanuelu

Htio si nam se otkriti. Pokazati nam se kako si blizu. Kako se nikad ne udaljavaš, pa ni onda kada se osjećamo zaboravljeni i ostavljeni. Došao si kao čovjek, kao maleno dijete. Bio si mala beba, kao svatko od nas. I ulazeći u život poput našeg beskrajno si se ponizio. No, ti si odlučio ostaviti svoju čast i veličinu po strani samo da bismo te mi mogli upoznati, da bismo doživjeli tvoju blizinu i shvatili koliko ti je stalo do nas. Htio si se roditi na našoj zemlji koju si nam povjerio da popraviš sve ono što smo mi nepopravljivo pokvarili. I dolazeći k nama i danas nam želiš pokazati da si ti Emanuel – Bog s nama!

I pored tvoje veličine i nama nespoznatljive slave, tebe toliko zanima svatko od nas. Znaš sve naše brige, planove, čežnje, strahove, svaki naš skriveni talent, i sve to toliko ti je važno. Pa i kad sami sebe počinjemo omalovažavati, kad svoje najdublje želje prestanemo cijiniti ili kad se izgubi svaka zahvalnost za tvoje darove koje smo primili, ti nas, i sve naše, uvijek promatraš kao posebnu dragocjenost. Kad se dogodi da sami zaboravimo svoje dostojanstvo, ti nas svojim utjelovljenjem i preuzimanjem naše čovječnosti podsjećaš kako je i naš mali život stvar vrijedna Božje pažnje, Božjeg rođenja, života na zemlji i žrtve. Ta nas spoznaja ne može ostaviti ravnodušne. Ona nas podsjeća da si ti s nama u svim okolnostima i situacijama našeg života. S nama si u našim malim i velikim radostima, u našim brigama, uspjesima i neuspjesima. Postaješ naš Učitelj u našoj neukosti, naš Pastir u našim lutanjima, naš Put u našim traženjima, Istina u našoj zbunjenosti i Život u našoj smrtnosti. U svemu i uvijek s nama želiš surađivati, poticati nas i voditi. No, više od svega, želiš jednostavno biti s nama, biti nam blizu. Rodio si se i pokazao da si Emanuel – Bog s nama!

U svom pothvatu, tako neshvatljivom i nama nedokučivom, želio si nas podsjetiti i na to kako si nas stvorio kao vrijedna stvorenja. Čovjeku si dao toliko dostojanstvo, a postavši jedan od nas, opet si nam otvorio oči za njega. Doista, mi olako prihvaćamo da si nam ti, Bože, prijatelj. No, kolike li poniznosti! Mi se tako često znamo uzdići iznad svojih braće i sestara. Mi tako držimo do svojih prava, ugleda i ponosa. Teško pružamo ruku jedni drugima, škrtarimo na lijepim riječima i važemo ljubav koju primamo i dajemo. Ali tinam pokazuješ drukčiji put. Tvoj je put prema nama put poniznosti. Koliko ti je samo teško gledati nas kako mi uporno izdižemo glave jedni iznad drugih i ne nalazimo nikog ravnog sebi. Emanuele, nauči i nas svojoj poniznosti. Kad se počinjemo propinjati na prste da bismo bili iznad onih koji su nam jednaki, objavi nam se kao Dijete kao koje si došao među nas, ti najveći od svih. Pokaži nam kako je tvoja blizina s nama mogla doći jedino putem tvoje poniznosti. Utisni nam taj put duboko u srce da i mi krenemo tim putem jedni prema drugima.

Emanuele, ti si s nama, ali mi još uvijek znamo misliti da smo sami. Ostajemo sami okruženi gorama

koje još nismo poravnali i one nas dijele jedne od drugih i zakriljuju pogled prema tebi. Emanuele, dok te opet promatramo kao novorođeno Dijete, molimo te da nas opet podsjetiš na tvoju blizinu. Pomogni nam makar naslutiti koliko je tvoja blizina neizreciva vrijednost u našem životu. Bog koji sve drži u svojim rukama, s tolikom pažnjom i ljubavlju gleda i sve naše poteze, ulazi u sve probleme i daje odgovore na najteže nedoumice. Kako je predivno što je tvoje ime Emanuel! Kad nam neprijateljev glas počne šaptati kako smo prepušteni sami sebi i ostavljeni, ti nas, Emanuele, vraćaj u svoju blizinu u kojoj nas daruješ mirom i povjerenjem. U ovim nam se danima opet objavljuješ po tom svom imenu Emanuel. Kad te zazivamo tim imenom, u nama se budi radost i zahvalnost zbog tvoje blizine, zbog tvog rođenja i dolaska u naš svijet i naš život. Iako si tako maleno Dijete, ti si gospodar svega! Zato ti ovih dana opet predajemo sami sebe i želimo biti potpuno sigurni u tvom vodstvu. Emanuele, dobrodošao u ovaj svijet! Iako je tako hladan i ravnodušan prema tebi, koji si najveći od svih, ti od naših srca učini sebi skrovište koje ćeš preobraziti u svoje kraljevstvo.

Ana Ivković

3, 2, 1... ☺ 2015.!

Dragi čitatelji! Godina je na izmaku, svode se završni računi. Poneki od nas također imaju potrebu sjesti, razmisliti u samoći ili čak i porazgovarati s najboljim prijateljem – tko sam, jesam li ja još – ja? Jesam li u ovoj strci života postao neki drugačiji „ja“, kakav baš i ne želim biti? Dalje, gdje sam? Gdje najviše boravim – doma, s najbližima ili na poslu, s kolegama? Možda nisam nigdje, svugdje – tek u prolazu... Radujem li se tomu (koji god odgovor bio) ili ne, i zašto? Kuda idem? Idemo u novu, 2015. godinu Gospodnju. Hmm... što u njoj želim biti, osjećati, raditi, doživjeti? Trebam li nešto promijeniti, u nečemu se popraviti, nečega se odreći? Ako iskreno odgovorimo, ostaje samo – u skladu s tim postupiti ☺.

A drugi ljudi? Svi smo samo ljudi, grješni i slabi, trudimo se svim srcem, snagom i umom voljeti i ljubiti, poštovati i pomagati i onda – *sljas* u blato, najniže, jer je napast i naša slaba put učinila sve da nadjača druga ljubav – samoljublje... Što tad? Pročitala sam misao: „Onaj tko prvi kaže – Oprosti!, najhrabriji je. Onaj tko prvi oprosti, najjači je. Onaj tko prvi zaboravi, naj-sretniji je.“

Ovog Božića, dok se budem klanjala Djetecu i sve drage i nedrage redala u molitvi srca, mislit ću na one koji – ma koliko hrabri ili jaki bili – moraju biti „najsretniji“ i zaboraviti. Jer, kako neki nikada ne dožive da ih se zamoli za oprostaj, koji su itekako zavrjedili, jedino to im preostaje. Premda, kad bolje razmislim, možda je to i najbolje (do) živjeti: tako je prošao i Isus, trideset tri godine nakon Jaslica... (*vh*)

obiteljski život

Slaviti Božić – kao prvi i kao posljednji...

Jeste li vidjeli kako djeca promatraju jaslice i Djetesce u njima? Pokušajte provesti ovaj test: pred maleno dijete stavite sliku, crtež, fotografiju bebe. Bez benkica sa srcima, bez slatkih medvjedića, bez čipkica, mašnica, svile. Samo bebu umotanu u pelene. Usnulu ili budnu, kako gleda svoje prstiče, lice odraslog nad sobom ili nešto što samo ona vidi. Ako je dijete baš malo, može i njegovu vlastitu fotografiju kad je bilo mlađe. Malo dijete će se oduševiti: „Beba!“ Nema ničeg drugog nego radosti što je vidjelo dijete! Uvijek se smiješi kao da ju vidi prvi puta! Pokazuje prstom, pruža ruke, želi ju pipnuti. Ponavlja – u skladu s tim koliko vokala zna – „bebe“ ili „beba“. Želi da ju i mi pogledamo i smiješimo joj se. Uživa u gledanju. Što li misli? Kad već bude znalo reći na glas svoje dojmove, više neće biti tako predano slici, tako udubljeno u radost susreta. Samo im duše razgovaraju...

Takav vam Božić želimo: pogledati Isusa kao bebu novorođenu i radovati mu se. Gledati, pomilovati pogledom, čistim rukama, čistom dušom, srcem punim ljubavi! Ne misliti ni na što, samo ući u pogled djeteta, slušati

svaki glas, omirisati taj dah, dotaknuti tu nježnu, svježnu kožu obraščica ili ručice ili tabana – to nigdje nema, samo kod djeteta. Možda je to teže, gledajući kipiće i slike djetesca u jaslama, u štalici, u nekoj pozi nepomičnoj. Naš Isus, naš Bog, Djetesce koje se rodilo da spasi nas, nije bio poput tog mirnog, usnulog ili budnog, kipića! Bilo je to pravo ma-

leno dijete, koje je plakalo i gugutalo, glasalo se i ponašalo kao sva ljudska djeca – u taj rod je došao, taj je rod izabrani. Dijete pogledajte, želite li vidjeti Isusa... Pogledajte – tražeći Djetesce Isusa – i ostalu, odraslu djecu ljudsku. Svi smo bili bebe, smežurane na rođenju, ljubičaste ili crvene, ovisno o porodu. Odmah prekrasni poput beba sa sliku ili tek nakon nekoliko dana ili tjedana dosegnuvši punu ljepotu, svi smo gukali i smiješili se, plakali ili „vrištali“ kad smo bili gladni. Djeca postaju ljudi,

prvo mladi, pa stari – svi su oni slika Isusa. I svi oni imaju kožu poput Isusa, ruke i oči.

Pomislimo – a kako Djetesce gledaju naši stari? Možda se jednako dive, ali sjećanja su mnoga – na onaj prvi puta kad su vidjeli Betlehem, na one Božiće provedene sa svojom obitelji, one kad su možda ostali sami... Dođe vrijeme kada shvatiš da svatko ima svoj prvi i posljednji Božić. Kada bismo bili svjesni koji nam je posljednji, sigurno bismo ga drugačije doživjeli. Siromasima ne bismo dali od svog suviška, nego što više. Djeci ne bismo darovali slatkiše, igračke i mobitele, već pažnju, igru i razgovor. Mužu/ženi ne bismo brojali postupke kad nam nisu pomagali, kad su kasnili doma ili koliko su potrošili, već

bismo smišljali slatka iznenađenja i romantične nježnosti. Svojim starim roditeljima ne bismo mjerili što i koliko pričaju i koliko nam se to dopada, već bismo ih grlili, zasmijavali i pomagali ih, kako oni to žele. Sami sebi ne bismo bili najvažnija tema i najljepša slika, već bi „onaj drugi“ bio za nas prvi. Sjeli bismo uz Dijete, gledali, slušali, milovali i smiješili se... Ne iz straha pred Sudom! Iz ljubavi, jer se bližimo Bogu Ljubavi... Takav Vam Božić želimo... Kao prvi i kao posljednji... (*lvh*)

Isus se zabunio

Davno je to bilo – prije preko četrdeset godina. Ali svega se još uvijek sjećam, do najmanjih sitnica, kao da se zbilo jučer. Bilo mi je tada šest godina... Badnjak godine 1931. Ležao sam u postelji, s bolesnom anginom, u temperaturi. Neću moći sam paliti svjećice i krijesnice na božićnom boru. Gledat ću ih samo ovako iz kreveta, u polusnu, uz bol u glavi i žarenje u grlu. Već se spustila večer. Sada će mali Isus donijeti darove.

Prošle smo godine svi izišli iz sobe, da bi on, nesmetan, mogao razmjestiti darove pod bor. No danas je otac ugasio svjetlo i izišao, a ja sam ostao u sobi, u krevetu... Zurio sam u mrak. Čuo sam samo lake korake i šuštanje papira. Vidio nisam ništa... Kad se opet upalilo svjetlo, pod drvcem su bile naranče, kutija čokolade i kožnata torba koja će mi trebati sljedeće godine kad pođem u školu.

Majka mi je dala darove u krevet, i ja sam pažljivo razvezivao srebrene i zlatne vrpce, kadli otac uđe u sobu s golemom kutijom: Gledaj – reče – što ti je još mali Isus ostavio na verandi! Razmotao sam veliki arak svilenog papira u koji je kutija bila zavijena. Gle, pa to je krasna željeznica! Ista onakva kakvu sam čitavog tjedna svakog dana gledao u izlogu trgovine na uglu Ilice i Bregovite! Lokomotiva i šest vagona: jedan za ugljen, dva putnička, jedan otvoreni teretni, jedan zatvoreni teretni i jedna cisterna za benzin! Jedan ljepši od drugoga! A najljepši je bio onaj teretni s pomičnim krovom – moći ću u njega staviti, na primjer, staklene pikule i stare baterije iz džepne lampice. Kakva divota! A koliko tračnica: kad se sve spoje, ići će oko cijele sobe! I sve mi je to donio mali Isus pored onog što je ostavio pod borom. Srce mi je tuklo od uzbuđenja, krv navrla u glavu, uši su mi gorjele... Kakva divota! Samo... Možda... ? Zašto je mali Isus željeznicu ostavio na verandi? Tu nešto nije u redu.

– Tata, meni se čini, možda je to zabuna... Prošle su godine sveti Nikola i mali Isus ostavili darove u sobi. I ove godine drugi su darovi bili pod borom. Bit će da ova željeznica nije za mene. To je mali Isus zaboravio na verandi.

– Ma hajde, što ti pada na pamet! – reče otac. – Gdje bi on nešto zaboravio! On ništa ne zaboravlja ima u knjizi točno sve zapisano što kome nosi.

– Ja ipak ne vjerujem. On danas ima strašno puno posla. Mora ići u svaku kuću, u svaki stan... Nije čudo ako negdje nešto zaboravi.

– Što je tebi? Odakle ti je to došlo u glavu? Sad ćemo lijepo složiti tračnice, pa...

– Ne, ne, neću! Neću željeznicu! Nije moja! To je za nekoga drugog! Ne smijemo je mi uzeti. To bi bilo nepravdno! – počeo sam plakati i ridati, gore negoli da sam dobio batine. – Neću željeznicu, nije moja!

Otac me je gledao malo začuđen i zabrinut. I najednom, kao da se nečega sjetio, reče:

– Evo, znaš što! Stavit ćemo taj paket natrag na verandu, ako ga je mali Isus zbilja ondje zaboravio, vratit će se, uzeti ga i odnijeti. A ako ga ne odnese, znači da ga je želio dati tebi.

– Divno, baš si se dobro sjetio, tata, kliknuo sam.

Dok je paket bio na verandi, majka me je presvlačila. Sav sam se bio oznojio od uzbuđenja i temperature. Otac se neka-ko jako uozbiljio. Stalno me je gledao, ravno u oči. Kao da se nešto duboko zamislio. Nakon nekih pola sata otac ustane: – Sad ćemo pogledati, pa da vidimo... Ta minuta – dvije što je izbio trajalo je čitavu vječnost... Je li željeznica ipak moja? Otac konačno uđe – praznih ruku. Majka ga je gledala začuđeno, gotovo zaprepašteno.

– Imao si pravo – reče – mora da je željeznica bila za nekoga drugog. Mali Isus ju je odnio.

Bio sam kao gromom ošinut. Ali samo za trenutak. Eto, imao sam pravo! Kako bi bilo strašno da sam zadržao željeznicu – običan lopov! Kakva sreća da se tata sjetio da je vrati na verandu!

I sve naokolo postalo je lijepo, divno, prekrasno. Tri anđelčića što su visjela na boru radosno su se smiješila, a zlatne i srebrene kugle sjale su i blještale kao mala sunca i mali mjeseci. Ovdice oko štalice pod borom kao da su oživjele, i vol, i magarac... A Majka Božja i sveti Josip kao da su zadovoljno klimnuli glavom. I mali Isus u jaslucama zadovoljno je mahnuo ručicama, veseo da je našao zaboravljeni paket i predao ga na pravo mjesto. Stotine, tisuće iglica na boru sjale su kao da je svaka od njih mala živa zelena krijesnica, a plamenovi svijetla živahno su podrhtavali, kao da i oni pjevaju: „Narodi nam se Kralj Nebeski!“ Bilo je divno, neopisivo divno. Sigurno ću ove noći nešto lijepo sanjati, pomislio sam.

Drugi sam dan bio zdrav, temperature je nestalo, kao da mi ništa nije ni bilo. Čitav sam se dan igrao s prijateljem, sinčićem udovice koja je stanovala u potkrovlju iste kuće gdje je ja. Željeznica je bila njegova. Nije čudo da ju je mali Isus bio zaboravio na našoj verandi: u njihov se stan ulazilo kroz tako uska vrata da mu je taj veliki paket sigurno bilo lakše unijeti u sobu kroz prozor, iznad naše verande. Divna lokomotiva i njezinih šest lijepih vagona jurili su veselo ukrug. Moj prijatelj i ja natjecali smo se koji će je jače naviti, pa da što duže vozi. Njegova nas je majka gledala i rekla mi nešto kao: „I moj je dečko imao isto tako dobrog tatu kao i ti“. Izgledala je i radosna i tužna u isti mah. Iz obližnje crkve čula su se božićna zvona. (*Miško – Mali koncil*)

Piše: *Stjepan Beretić*

Promemorija subotičkih franjevaca

U promemoriji franjevci razrađuju stanje koje je nastalo kad su franjevci poslije kanonskog pohoda nadbiskupa Csákyja sklopili ugovor s narodom u Szent Máriji. Taj ugovor nadbiskup smatra samovoljnim, a zbog toga su dobili i ukor. Tu se sada franjevci pozivaju na svoje služenje subotičkom narodu, koji je bio ostavljen od svih. U vrijeme kad je trebalo bježati od barbarskog bijesa, kad je trebalo stanovati u podzemnim kućama, kad se narod skrivao u močvarama i u trsticima. Narod je bio bez svojih pastira, pa je bio izložen djelovanju raskolnika. Većina toga naroda bi otpala od prave vjere kad bi ostali bez svete mise, crkvenih obreda i bez pastoralne skrbi. Slobodno bi se povodili za naukom raskolnika, a na smrtnoj postelji bi ostali bez ikakve duhovne utjehe, te bi umirali u bijedi. U ta su vremena redovnici franjevačke provincije Presvetog Spasitelja vođeni ljubavlju prema Bogu, a ne koristoljubljem, za spas duša i očuvanje katoličke vjere među ono malo katoličkog naroda što je još tamo ostao, odlučili poslati jednog redovnika koji pozna jezik naroda u Subotici, koja se sada zove Szent Mária. Taj je redovnik s narodom dijelio sve nevolje, te je kao dobar pastir ostao s narodom u dobru i u zlu.

Kad je uspostavljen mir, a kalački nadbiskupi još nisu ništa odredili o župnikovim prnadležnostima, redovnici župe u Szent Máriji su se morali nagađati s gradom. Od nesigurne štole (prihodi od liturgijske službe, čina) redovnici su dobili stanovitu pomoć. No kad je trebalo povećati osoblje, dovesti još dvojicu mađarskih propovjednika, a trebalo je zaposliti i jednog učitelja za pučke škole, onda se upravitelj župe uspio nagoditi s gradom da osigura kakvo takvo primanje za svećenike u službi. To je (nadbiskup) grof Klobusiczky i odobrio, što se vidi iz zapisnika kanonskoga pohoda, koji je on obavio. Ovako stoji u zapisniku: Ova župa nema stalnih prihoda osim onih 200 forinti što ih dobiva od općine. Dobiva i 100 forinti na ime poučavanja djece. Od tada tu svotu redovnici u Szent Máriji nisu dobivati od grada, već su je uživali kao župničku prnadležnost koju im je odredio nadbiskup.

S obzirom na točke gore spomenute odredbe kojih se u budućnosti trebaju pridržavati, redovnici opet mole nadbiskupa da, ako već želi provesti svoju odredbu, to učini tako da se to ne kosi s franjevačkim zavjetom siromaštva. Franjevci nikada nisu odbili naredbu za postavljanje crkvene blagajne. Franjevci su poslije kanonskog pohoda 1738. godine i od onda stalno molili da nadbiskup ublaži svoju odredbu, te ne traži da se za vrijeme velike mise u franjevačkoj crkvi skuplja milostinja, budući da se to protivi pravilima svetoga Franje. To u franjevačkim crkvama nigdje nije običaj, a to strogo brane i propisi koje su davali pape. Zbog toga je odredio i nadbiskup grof Klobusiczky: što se tiče crkvene blagajne obnavljamo odredbu blage uspomene kalačkog nadbiskupa Gabrijele Patačića, ukoliko se to ne protivi pravednosti i franjevačkom zavjetu siromaštva. Ipak neka redovnici postave crkvenu blagajnu. Neka s njom ravnaju dobro stojeći muževi. U korist crkvene blagajne neka se milostinja prikuplja kako to čine pobožne udruge na području župe. To jest: pred crkvu treba staviti jednu škrabicu za skupljanje milostinje. U nju će svatko dati koliko je odredio za crkvu, a u crkvi neka se ne skuplja milostinja.

Takav postupak predlaže promemorija uz obećanje nadbiskupu da će u tom slučaju vjerno ispuniti svaku njegovu želju.

Što se tiče četvrtine koja se ima naplatiti za grobnicu i sprovodne obrede i položiti u crkvenu blagajnu, ova promemorija moli nadbiskupa, da u ovoj točki izuzme samostan, kao što je Kalački ordinarijat učinio s temišvarskim samostanom. Ova se samostan protiv negativne presude Temišvarskog ordinarijata utekao Kaločkom ordinarijatu, koji je svojom presudom donesenom 11. veljače 1745. godine snažnim dokazima dokazao da su franjevci izuzeti od uplate takvih četvrtina u korist crkvene blagajne.

Protiv ponovnog uvođenja lukna (godišnjeg doprinosa vjernika župi) promemorija nema prigovora.

Kako je već spomenuto, kalački nadbiskup grof József Battány nije bio u svome sjedištu kad su patri József Telek i Márton Sípos, kao izaslanici svoga provincijala, otputovali u Kalaču kako bi nadbiskupu predali promemoriiju, pa su se vratili neobavljena posla. Nadbiskup je doznao za promemoriiju, pa je za dan svoga biskupskog ređenja za pravedno rješenje te stvari sazvaio svećenstvo nadbiskupije na dijecezanski sastanak 2. prosinca 1763. godine. Zadaća toga sastanka je bila raspravljati o potrebama nadbiskupije, o zadaćama, načinu i teškoćama pastoralnog djelovanja, o odnosu između župnika i vjernika, o odnosu prema građanskim vlastima, to jest raspravljati i donijeti važne odluke o svakom pitanju koje je u svezi s pastoralom.

Za taj su dan pozvani i gore spomenuti franjevci kako bi se riješilo i pitanje u svezi s redovnicima.

Zašto je Isus proveo 30 godina u malom gradiću na periferiji društva!

Papa je na Trgu svetoga Petra 17. Prosinca održao zadnju opću audijenciju u 2014. godini, i to na svoj 78. rođendan, posvetivši je temi Nazaretske obitelji. Katehezu prenosimo u cijelosti.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nedavno održana Biskupska sinoda o obitelji bila je prva etapa jednog hoda koji će se zaključiti u listopadu iduće godina drugom biskupskom sinodom na temu „Poziv i poslanje obitelji u Crkvi i svijetu“. Čitav je Božji narod pozvan pratiti taj hod molitvom i razmišljanjem. Želim da također uobičajena razmatranja na audijenciji srijedom budu dio toga zajedničkog hoda. Zato sam u ovoj godio odlučio razmišljati zajedno s vama upravo o obitelji, tome velikom daru kojeg je Gospodin dao svijetu od praiskona, kada je povjerio Adamu i Evi poslanje da se množe i ispune zemlju (usp. Post 1, 28). Onaj dar što ga je Isus potvrdio u svome evanđelju.

Blizina Božića baca veliko svjetlo na to otajstvo. Utjelovljenje Sina Božjega označava novi početak u povijesti čitavog svijeta. A taj novi početak se dogodio u krilu obitelji, u Nazaretu. Isus je rođen u obitelji. Mogao je doći na spektakularan način, ili kao ratnik, car... Ali, ne: on dolazi kao sin jedne obitelji, u obitelji. To je važno: gledati u jaslucama taj tako lijep prizor.

Bog je izabrao roditi se u ljudskoj obitelji, koju je on sam stvorio. Stvorio ju je u zabačenom selu na rubu Rimskog Carstva. Ne u Rimu, koji je bio glavni grad carstva, ne u nekom od velikih gradova, već na periferiji koja je bila gotovo nevidljiva i, zapravo, na poprilično lošem glasu. Ta je ozloglašenost bila malne poslovična kao što se podsjeća i u Evanđelju: *Iz Nazareta da može biti što dobro?* (Iv 1,46). Možda, u mnogim dijelovima svijeta, i mi sami još uvijek tako govorimo kada čujemo ime nekog mjesta na periferiji velikoga grada. Pa ipak, upravo odatle, s periferije velikoga carstva, započela je najsvetija i najljepša povijest, povijest o Isusu među ljudima! I ondje je živjela ta obitelj.

Isus je ostao na toj periferiji trideset godina. Evanđelist Luka ovako sažima to razdoblje: *Isus bijaše im [to jest Mariji i Josipu] poslušan. Netko bi mogao reći: „Zar je Bog koji nas je došao spasiti izgubio trideset godina u toj*

ozloglašenoj periferiji?“. Izgubio je trideset godina! On sam je tako htio. Isusov put je bio u toj obitelji. A majka je njegova brižno čuvala sve ove uspomene u svom srcu. A Isus napredovao u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi (2,51-52). Ne govori se o čudima ili ozdravljenjima, propovijedanjima – u tome razdoblju nije činio ništa od toga – o mnoštvu koje hrli za njim; u Nazaret je, čini se, sve teklo „normalnim“ tijekom, u skladu s običajima pobožne i marljive židovske obitelji: radilo se, mama je kuhala, obavljala je sve kućanske poslove, peglala košulje... radila sve što i ostale mame. Otac, stolar, je radio, učio sina zanatu. Trideset godina: „Ali koje raspavanje vremena, oče!“. Ali Božji su putovi tajanstveni. No, ono što je bilo važno ondje jest obitelj! A to nije bilo raspavanje! Bili su veliki sveci: Marija, najsvetija žena, bezgrješna, i Josip, najveći pravednik... Obitelj.

Sigurno bi nas raznježio izvještaj o tome kako je Isus u mladosti sudjelovao u događanjima u vjerskoj zajednici i kako je obavljao dužnosti društvenog života; da doznamo kako je, kao mladi radnik, radio s Josipom; a onda njegov način sudjelovanja u slušanju Svetog pisma, u molitvi psalama i mnogim drugim običajima iz svakodnevnog života. Evanđelja, u svojoj jezgrovitosti, ne otkrivaju ništa o Isusovoj mladosti i prepuštaju tu zadaću našoj mašti. Umjetnost, književnost, glazba su u tome pogledu davali krila mašti. Dakako, nije teško zamisliti koliko bi majke mogle naučiti iz Marijine brižnosti prema Sinu! I koliko i očevi mogli naučiti iz primjera Josipa, pravedna čovjeka, koji je posvetio svoj život podupiranju i zaštiti djeteta i supruge – svoje obitelji – u teškim trenucima! A da i ne spominjem koliko bi mladi mogli biti ohrabreni od mladića Isusa razumjeti potrebu i ljepotu njegovanja svog najdublje poziva, i da sanjaju velike snove! A Isus je njegovao u tih trideset godina svoj poziv zbog kojega ga je Otac poslao. Isus se u tome razdoblju nije nikada dao obeshrabriti, nego je hrabro išao dalje i nastavljao svoje poslanje.

Svaka kršćanska obitelj – poput Marije i Josipa – može prije svega primiti Isusa, slušati ga, razgovarati s njim, čuvati ga, štiti, rasti s Njim; i tako učiniti svijet boljim. Dajmo prostora u našim srcima i u našim danima Gospo-

dinu! Tako su činili i Marija i Josip, a to nije bilo lako: kolike su samo teškoće morali prebroditi! To nije bila neka lažna obitelj, to nije bila neka nestvarna obitelj. Obitelj iz Nazareta nas obvezuje ponovno otkriti poziv i poslanje obitelji, svake obitelji. I, kao što se događalo u tih trideset godina u Nazaretu, može se dogoditi također za nas: moramo se truditi da ljubav, a ne mržnja postane nešto normalno, da zajednička uzajamna pomoć, a ne ravnodušnost ili neprijateljstvo, postanu nešto uobičajeno. Nije slučajno, dakle, da izraz „Nazaret“ znači „ona koja čuva“, poput Marije, koja je – kaže Evanđelje – *u sebi pohranjivao sve te događaje* (usp. Lk 2,19.51). Od tada, svaki put kada neka obitelj čuva to otajstvo, pa bila ona i na rubu svijeta, na djelu je otajstvo Sina Božjega, otajstvo Isusa koji dolazi da nas spasi. I dolazi spasiti svijet. A to je velika misija obitelji: napraviti mjesta za Isusa koji dolazi, prihvatiti Isusa u obitelji, u osobi djece, muža, žene, baka i djedova ... Isus je ondje. Prihvatiti ga tamo, da raste duhovno u toj obitelji. Neka nam Gospodin udijeli tu milost u ovim posljednjim predbožićnim danima. Hvala.

Papin apel – molitva

Sada vas molim za trenutak tišine a zatim, molitvom Očenaš, se želim zajedno s vama pomoliti za žrtve neljudskih terorističkih napada počinjenih u posljednjih nekoliko dana u Australiji, Pakistanu i Jemenu. Neka Gospodin primi pokojne u svoj mir, udijeli utjehu članovima njihovih obitelji te obrati nasilna srca koja se na zaustavljaju čak ni pred djecom. Otpjevajmo Očenaš tražeći tu milost.

/IKA | Bitno.net/
Foto: Shutterstock.com

Božić bez Isusa

Piše: Andrija Anišić

Ovih dana sam razgovarao s novinarom srpske redakcije Radio Subotice, g. Smiljanom Njagulom. Želio je napraviti jednu emisiju za Badnje večer razgovarajući o Ivanu Antunoviću na temelju moje knjige *Vjersko-moralna obnova obitelji*. Iznenadio sam se kad je razgovor započeo otprilike ovim riječima: „Na Božić je u središtu događanja jedno dijete i jedna majka – Isus i Marija...“. I povezo je to s Antunovićevim naglašenim vrednovanjem obitelji, uloge majke u obitelji te važnosti odgoja djece za prave vrednote... Novinar, koji je za sebe usput rekao da nije neki vjernik, ali koji pravi izvanredne emisije, različitog sadržaja, dobro zna i razumije da su središnje osobe Božića – Isus, Marija i Josip. Lijepo.

Međutim, nije svugdje tako. U komercijalizaciji Božića često se zaboravlja na tu istinu. Pred Božić se u mnogim zemljama trude što ljepše ukrasiti svoje gradove. Napuniti prodavaonice mnogim privlačnim stvarima za prodaju, a ta se središnje osobe Božića gotovo nigdje i ne spominju. Moj nećak David je početkom Adventa bio u Singapuru, u zemlji u kojoj jedva ima kršćana, ali koja je također sva u predbožićnom, adventskom ozračju, sva u blještavilu božićnih ukrasa i proizvoda s božićnim oznakama. Shvatili ljudi da je to unosan posao, pa što ne bi. Privući će turiste...

Početkom Adventa naišao sam i na ovaj zanimljiv tekst na portalu *Laudato.hr* autora fra Mate Bašića.

Zašto mi miču Isusa iz Božića?

Kada šećem gradom i promatram tu božićnu idilu svjetlucanja, razmišljam: gdje je Isus u svemu tome? Promatram izloge koji vrve lampicama, lutkama bradatih djedova s crvenim cuflek kopicama, sobovima i saonicama i pitam se: Gdje je tu Isus?...

Svi pjevaju Božić je, Božić dolazi, Zvončići, zvončići, a opet nigdje Isusa. Posvuda neki anđeli, neke anđeoske karte, neke poruke anđela, a opet nigdje Isusa. Pitam se onda: Kakav je to Božić? Kakav je to mali Bog? Koja je poruka Božića? Zar se Isus rodio da bismo imali super akcije po trgovačkim centrima? Ili se rodio da bi izlozi dućana bili nakićeni? Zar se rodio u svjetlucanju lampica ili u zamračenosti spilje? Gdje je onda taj Isus u tom mojem Gradu? Zar se Bog doista toliko ponizio i učinio takav paradoks svojim Utjelovljenjem da bismo mi sada pomoću tog događaja sve komercijalizirali i zapravo govoreći o Božiću sam Božić u svojoj biti poništili.

O čovječe, koliko si daleko otišao da ti je do met na svjetloskoj razini neko Božićno pomilovanje ne znam čega sve ne i ukrašavanje drvaca, a čovjek pored tebe u tom istom Božiću od hladnoće i gladi umire.

O čovječe, gdje si skrenuo kada ti je vrhunac proslave Božića staviti jelenje rogove sebi ili svome psu na glavu, a toliki ljudi o svome životu u to božićno vrijeme strahuju za vlastiti život. Kako se uopće može slaviti Božić bez Isusa? Pa Božić nije svečani ručak ili kićenje bora, već je Božić dolazak maloga Isusa u naš dom. Kako se netko uopće usudio od Božića odvojiti Isusa, učiniti čak razdvojene jaslje u kojima se rodio od njega samoga, pa je važnije brojiti ovčice oko jaslja i igrati se s pastirima nego li pozdraviti Kralja svih kraljeva koji se upravo rodio i želi se roditi u našim srcima.

Shvatimo više da Isusu nisu potrebni popusti u dućanima, niti posebno uređen blagdanski stol, već Isus treba samo jednu stvar da bi se rodio u nama. Isus treba naše srce. Isus želi da

u svome srcu napravimo jaslje u kojima će se on moći roditi. Isus ne traži nešto posebno nego mu je dovoljna i gruba slama u kojoj će ležati, čime nam želi reći da se i u našim slabostima, nesavršenostima, ljudskostima, on može nastaniti. Samo mu moramo otvoriti svoje srce i dostojno ga urediti, očistiti, ali ne nešto posebno, mekim baršunom, nego onime što mi jesmo. To je Isusu dovoljno.

Stoga ne brini toliko o uređenju vanjštine, stola, bora ili vlastitog ormara, već brini o uređenju svoga srca, da kroz ovo vrijeme Došašća nakupiš dovoljno slame dobrih dijela u svome srcu od koje će biti oblikovane jaslje za rođenje Maloga Boga u tebi. E to ti je Božić i priprava za Božić kroz Advent. Zato otvori oči, budan budi i bdij jer Gospodin tvoj baš tebi ovaj Božić želi doći. Pa neka ti bude blagoslovljeno ovo vrijeme Došašća.

Bravo oče Mate!

Zanimljiv je i komentar na istom portalu koji je stavio msgr. Ante M. Nikolić, Toronto, Ontario. Evo dio toga komentara.

Bravo, oče Mate. Samo naprijed. Treba nam više redovnika kao što ste Vi, a posebno savjesnijih župnih svećenika. Ja se pitam kao i Vi, čemu sve ovo. Ovdje u Americi već poslije blagdana sv. Franje počinju s ludilom komercijalizma za Božić. Ni župe Hrvata nisu imune u svemu tome. Sve se vrti oko dolara. Mene posebno veseli reagiranje pape Franje na osvrtno cijenama po crkvama. Dobro je da se kaže koja riječ o tim anomalijama, ali danas više nego ikada potrebna je molitva i 360 stupnjeva zaokret prema Euharistijskom Isusu. Sve je danas zapostavljeno... Daleko sam od Domovine i nostalgija ne iščezava, ali moram prihvatiti plan Providnosti. Vama želim puno Božjeg blagoslova, puninu duha Asiškog siromaha, da ustrajete na tom putu koji je vrlo izazovan, a posrnuti je lako.

U Kanadi i u njenim grudima ću čekati Drugi dolazak našeg Otkupitelja. Vama i svima u samostanu želim da dostojno obavite adventsku pripravu za Božić koji Vam od srca iskreno čestitam i neka nad Vama bdije kao i nad Isusom naša nebeska majka Marija.

Zanimljiv je ondje još jedan kratki komentar: *za sve to su krivi „vjernici“, isključivo vjernici i samo vjernici, kršćani, katolici... kupuj, kupuj, kupuj...*

Blizu je Božić. Zamislimo se i upitajmo na kojoj smo strani – za Božić s Isusom ili bez Isusa? Ja sam presretan što mogu svjedočiti da je u povjerenju mi župi, u srcima dvjestotinjak odraslih i šezdesetak djece, Isus u središtu, što očitujemo radnim sudjelovanjem na misama Zornicama. Oni koji se pričešće na Zornici, a takvih je u prosjeku dnevno sto sedamdeset, doista su stavili Isusa u središte pripreme za Božić, a svoje srce učinili njegovim ugodnim „jaslicama“.

Zagrljaj u molitvi

Što je najveći dar poslije svojega života
i sebe samoga

koji nekome možete dati,
a nakon što iscrpите sva sredstva
da mu pokažete koliko ga volite?

Molitva!

Molitva je trajni zagrljaj bez zagrljaja
i izravni dar srca.

Molitva je predanje onoga
koga ljubite

u najsigurnije krilo,
u najsigurnije okrilje.

Najsigurnija zaštita.

I najveći izraz ljubavi.

Molitva je prepuštanje izravnoj Božjoj milosti.

Povjerenje u Božju providnost.

Osjećaj sigurnosti u Božjoj blizini.

Molitva je dar.

Osluškivanje Božjega glasa.

Trenutak vječnosti na zemlji.

Molitva je susret na izvoru u kojemu se
duše susreću.

Kada se samo jedna duša napaja na tom izvoru,
potrebno je puno više vremena da se
srca sretnu

ili da se nikad ne sretnu i ne razumiju.

Kad se pak dvije duše napajaju
na istom izvoru,

ne mogu propasti već zajedno,

unatoč poteškoćama,

rasti u ljubavi i susretanju.

Zato je molitva susret bez susreta.

Molitva je prilika za novi početak.

Traženje bez očekivanja, s pouzdanjem.

Nada da će sve biti dobro.

Vježba u ustrajnosti.

Vježba strpljenja.

Mrtvljenje samovolje.

Prilika za promjenu.

Molitva je trajno sredstvo grljenja
onih koje volimo.

Željka Zelić

DANI IVANA ANTUNOVIĆA

Sveta misa za + biskupa Ivana Antunovića
u katedrali 11. siječnja 2015. godine u 18 sati.

Razgovori na temu „Obitelj“
u Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“
bit će 16. siječnja u 19 sati

25. siječnja 2015.
na svetkovinu
Obraćanja zaštitnika Subotičke biskupije
svetoga Pavla
u subotičkoj katedrali u 18 sati
biskupska sveta misa

BOŽIĆNI KONCERT
u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske
28. 12. 2014. u 19 sati
U programu nastupaju katedralni zborovi i
Subotički tamburaški orkestar

SUBOTIČKA DANICA
za 2015. godinu
u vašim župama
po cijeni od 400 dinara

KALENDARI
zidni po 50 dinara
džepni po 100 dinara

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva „Ivan Antunović“
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru: Ministarstvo vera R. Srbije, Grad Subotica
i Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

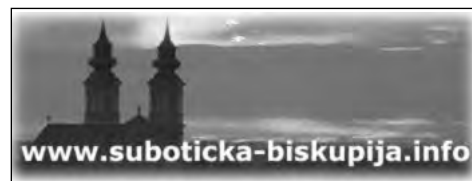
RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-259; 011/3349746

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 89,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIK: 85,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ,
Snežana Vujković Lamić, ZKVH

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na biskupijski račun s naznakom
Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Premještanje kipa Presvetog Trojstva na staro mjesto ispred Gradske kuće u Subotici

Izrada figurica za božićnjak u Somboru

Članovi društva "Matija Gubec" iz Tavankuta odali počast svom naslovniku

Čestit i blagoslovljen Božić!

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović"

ČESTIT BOŽIĆ
I SRETNNA NOVA GODINA!

Neka,
uz DOBRO,
kulturno
i dalje bude!

